

(*)Escola Universitaria CEU de Maxisterio de Vigo

Grado en Educación Infantil

Subjects

Year 1st

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
V51G110V01101	Communication: Spanish language	1st	6
V51G110V01102	Education: Design and development of the early childhood education curriculum	1st	6
V51G110V01103	Education: New technologies applied to children's education	1st	6
V51G110V01104	Psychology: Developmental psychology from 0-6 years	1st	6
V51G110V01105	Sociology: Sociology of education	1st	6
V51G110V01201	Communication: Galician language	2nd	6
V51G110V01202	Education: Motor development	2nd	6
V51G110V01203	Education: Organisation in schools	2nd	6
V51G110V01204	Education: Contemporary institutions and theory of education	2nd	6
V51G110V01205	Psychology: Educational psychology: Childhood learning processes	2nd	6

Year 2nd

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
V51G110V01301	Education: Health education and its teaching	1st	6
V51G110V01302	Education: Inclusive schooling and emphasis on diversity	1st	6
V51G110V01303	Education: Tutoring and guidance with the family	1st	6
V51G110V01304	Psychology: Psychological basics of early intervention	1st	6

V51G110V01305	Psychology: Prevention and treatment of childhood learning difficulties	1st	6
V51G110V01401	Anthropology: Thought and culture	2nd	6
V51G110V01402	Psychology: Identification, prevention and treatment of development and behavioural disorders	2nd	6
V51G110V01403	Natural sciences learning	2nd	6
V51G110V01404	Children´s literature and language teaching	2nd	6
V51G110V01406	Foreign Language 1: English	2nd	6

Year 3rd

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
V51G110V01501	Foreign language learning: English	1st	6
V51G110V01502	Visual and fine arts expression teaching	1st	6
V51G110V01503	Physical education and its teaching in childhood	1st	6
V51G110V01504	Musical expression and its teaching	1st	6
V51G110V01505	Language and literature: Galician	1st	6
V51G110V01507	Language and literature: Spanish	1st	6
V51G110V01601	Social sciences learning	2nd	6
V51G110V01602	Mathematics for teachers: Childhood education	2nd	6

Year -

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
V51G110V01901	Knowledge of the natural environment	2nd	6
V51G110V01902	Professional ethics	2nd	6
V51G110V01906	Artistic creativity workshop	2nd	6
V51G110V01907	Geography for teachers	2nd	6

Year 4th

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
V51G110V01910	Catholic religion teaching	2nd	6

Year -

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
V51G110V01912	Play in early childhood education	2nd	6
V51G110V01951	Language development	2nd	6
V51G110V01952	Hearing and speech psychopathology	2nd	6

V51G110V01953	Literary processes: development, changes, evaluation and treatment	2nd	6
V51G110V01954	Teaching resources in listening and language classes	2nd	6
V51G110V01955	Prevention and intervention in communicative-linguistic disorders	2nd	6

Year 4th

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
V51G110V01981	Internships: Practicum	An	48
V51G110V01991	Final Year Dissertation	2nd	6

IDENTIFYING DATA				
Comunicación: Lingua española				
Subject	Comunicación: Lingua española			
Code	V51G110V01101			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Rodríguez Lorenzo, María del Carmen			
Lecturers	Rodríguez Lorenzo, María del Carmen			
E-mail	maria.rodriguezlore@ceu.es			
Web				
General description	A lexislación esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha extensa e profunda formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio da ferramenta básica e imprescindible en todo proceso de comunicación: a lingua española. Ademais do coñecemento dos principios básicos e científicos de disciplinas lingüísticas que se ocupan da lingua española, as destrezas, que os profesores deben perfeccionar nas clases, para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe: capacidade lectora, a expresión oral, a expresión escrita e a análise e interpretación de textos orais e escritos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
C42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
C48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
C49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
C60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D7	Resolución de problemas

D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativo e cooperativo, e promovelos nos estudantes desde a participación e o esforzo individual.	A3 A5	B3 B4 B5 B11	C21 C48 C60	D1 D2 D7 D9 D11 D13 D14 D15 D16
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	A1 A2	B1 B6	C27 C42 C43 C44 C48 C49 C60	D1 D7 D17 D19
Coñecer, respectar e promover a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa.	A1 A2 A4	B6	C42 C48	D12 D14 D19
Recoñecer a identidade da etapa de educación infantil e as súas características cognitivas e comunicativas.	A1 A3	B1 B2 B3 B4 B6	C21 C27 C42 C43 C49	D1 D2 D7 D13 D16
Saber expresarse en español con fluidez e precisión e poder facer uso flexible de devandito idioma para fins sociais, académicos e profesionais.	A1		C44 C49 C60	D1 D11
Falar, ler e escribir, correcta e adecuadamente, a lingua española.	A1 A4		C43 C44 C48 C49 C60	D1 D7 D9
Coñecer a fonoloxía, a fonética e a ortografía da lingua española.	A1		C43 C44 C49	D7 D13
Coñecer e saber usar a gramática do español.	A1		C43 C44 C49	D1 D7 D13 D15
Adquirir e saber utilizar os conceptos básicos da semántica, a lexicoloxía e a lexicografía do español.	A1		C43 C44 C49	D1 D7 D9 D13 D15

Contidos

Topic	
1. Cuestións xerais de comunicación	1.1. Comunicación, linguaxe e significación. 1.2. A linguaxe como instrumento de comunicación e expresión. 1.3 As linguas como patrimonio inmaterial (PEA-UNESCO) 1.4. Mensaxes, sinais e supostos: procesos inferenciais e semióticos 1.5. O código na comunicación 1.6. Relevancia

2. Fonética e fonoloxía do español	2.1. Fonética e fonoloxía. As relacións entre os elementos do sistema. 2.2. Fonética. Ramas da Fonética. Fundamentos da Fonética Articulatoria e Acústica. Os sons do español. A transcripción. 2.3. Fonoloxía. Ámbito de estudo. A fonemática e a prosodia. A fonema e a súa determinación. As fonemas do español. Neutralización, desfonoloxización e distribución defectiva. A transcripción. 2.4. Suprasegmentos. A sílaba. O acento. A entoación.
3. Morfoloxía e sintaxe	3.1. O ámbito da morfoloxía e da sintaxe. As unidades. Enunciado e oración. A noción de sintagma. 3.2. Descrición das unidades. 3.3. As categorías gramaticais. 3.4. Unidades sintácticas. 3.5. Funcións. A oración simple, composta e complexa.
4. Semántica e léxico	4.1. O signo lingüístico. Conmutantes de expresión e contido. 4.2. A lexicoloxía e a semántica. A lexicografía e os estudos de léxico. 4.3. Campos semánticos. Compoñentes do significado. Análise paradigmático e sintagmático. 4.4. Relacións léxicas. 4.5. Corrección e innovacións léxicas.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Traballo tutelado	36	36	72
Resolución de problemas	10	0	10
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	16	20
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Traballo tutelado	Planificación, elaboración e revisión de traballos 'prácticos' e 'personales' relacionados cos contidos da materia
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas aplicando os contidos explicados e axudado polas directrices e supervisión do profesor. Por iso, adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Resolución de problemas	No horario de clase. En sesións de tutorías semanais. Orientacións, seguimento dos traballos e programa, solución de conflitos e dúbidas sobre a materia. Revisión da metodoloxía e consultas bibliográficas.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Traballo tutelado	Participación na planificación, elaboración e revisión dos traballos 'prácticos' e 'personais' relacionados cos contidos da materia.	10	A1 A2 A3 A4 A5	B11	C21 C43 C44	D1 D2 D7 D9 D12 D13 D14 D15 D17
Resolución de problemas	Resolución de problemas e/ou exercicios: Participación na preparación, realización e revisión dos exercicios de aplicación/profundización, de resolución de problemas ou de prácticas de análise e comentario.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B11	C21 C27 C42 C43 C44 C48 C49 C60	D1 D2 D7 D12 D13 D14 D16 D17 D19

Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	40	A1	B1	C27	D1
			A2	B3	C42	D2
			A3	B4	C43	D7
			A4	B6	C44	D12
			A5		C49	D13
						D15
						D17
Exame de preguntas obxectivas	Proba de avaliación parcial sobre ortografía e verbos despois de dar os temas pertinentes.	20	A1	B1	C27	D1
			A2	B2	C42	D2
			A3	B3	C43	D7
			A4	B6	C44	D12
			A5		C49	D13
						D15
						D17

Other comments on the Evaluation

A ficha persoal, cos datos persoais e a foto pegada, debe entregarse nas dúas primeiras semanas de clase.

O sistema de avaliación pretende facer o alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurarase unha **avaliación continua**, formativa e global, polo que se terán en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e o resultado final de dito proceso.

A **cualificación final** da materia será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. É dicir, a cualificación final será a suma da nota do exame final (40%), resolución de problemas (30%), dos exames parciais (20%) e do traballo final (10%). Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. É imprescindible entregar todos os traballos para poder aprobar a materia. O alumnado que non entregue algún traballo, suspenderá a materia e deberá presentar na convocatoria de xullo, todo o que non entregou. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas do traballo tutelado e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia da primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e/ou os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asistise ás aulas ou faltase máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (12 horas, 6 sesións) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá según o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e o Proceso de Ensinanza do Estudantado aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. O alumnado que se acolla a esta modalidade terá que entregar todos os traballos propostos, facer os dous parciais e presentarse ao exame final. Todo aquel alumnado que desexa ir a avaliación global deberá notificarlo á docente antes do 31 de outubro de 2025.

Todo traballo copiado, plaxiado o realizado pola IA será cualificado cun 0.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Gómez Torrego, Leonardo, **Gramática didáctica del español**, 10, SM, 2011

Real Academia Española, **Nueva gramática básica de la lengua española**, 1, Espasa, 2017

Moreno Fernández, Francisco, **Gramática fundamental del español**, 1, Routledge Taylor & Francis Group, 2020

Bravo García, Eva María; Carrillo Rivas, María; Fernández Alcaide, Marta, **El español de América: morfosintaxis histórica y variación.**, 1, Tirant humanidades, 2020

Complementary Bibliography

Grijelmo, Ález, **La gramática descomplicada**, 2, Taurus, 2019

Blecua, Beatriz, **Atlas básico de gramática**, 7, Parramón, 2010

Camus, Bruno, **La formación de palabras**, 1, Arco Libros, 2022

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Comunicación: Lingua galega/V51G110V01201

Didáctica da lingua e a literatura infantil/V51G110V01404

Lingua e literatura: Español/V51G110V01507

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Didáctica da lingua e a literatura infantil/V51G110V01404

Lingua e literatura: Español/V51G110V01507

Other comments

Os estudantes de Educación Infantil deberán coñecer y saber aplicar os conceptos básicos da gramática do español e ter asumidas, de forma clara e patente, as normas tanto de expresión oral (correcta dicción ou ortoloxía) como de expresión escrita (ortografía), así como tamén os aspectos esenciais do nivel fónico da devandita lingua.

IDENTIFYING DATA**Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil**

Subject	Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil			
Code	V51G110V01102			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Lloves Pequeño, Isabel Marta			
Lecturers	Lloves Pequeño, Isabel Marta			
E-mail	marta.llovespequeno@ceu.es			
Web				
General description	O currículo é o eixo sobre o que se desenvolve o labor educativo, tanto nos seus aspectos conceptuais (concepcións, compoñentes, niveis, etc.) como nos procedimentais (procesos de deseño, posta en práctica, avaliación, etc.), é por iso polo que é unha materia fundamental na preparación do futuro docente de educación infantil. Esta materia pertence á materia Organización do espazo escolar, materiais e habilidades docentes. Xunto a outras que serán cursadas leste mesmo curso (Organización do centro escolar) constitúen un bloque formativo que se complementa mutuamente e que está orientado a sentar unhas bases didácticas firmes na formación das futuras Mestras e Mestres de Educación Infantil. É por iso, que o desenvolvemento desta nova materia continuará co proceso global de formación en Didáctica e Currículo. Esta materia ten como meta fundamental axudar ao alumnado a adquirir e desenvolver competencias relacionadas co coñecemento, as técnicas e as actitudes necesarias para deseñar, executar e avaliar o currículo correspondente a unha Aula de Educación Infantil no sistema educativo español regulado na Comunidade Autónoma de Galicia.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.

B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C3	Coñecer os fundamentos de atención temprana.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
C6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
C8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
C9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
C11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.
C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
C20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellora en educación infantil.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
C28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
C31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.
C32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
C33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .
C55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.
C59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.
C60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
C61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
C62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.
C63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.
C64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.
C66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
C67	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grado que compendia a formación adquirida ao longo de todos os ensinos descritos.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información

D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun contexto internacional
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade
D22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
1. Analizar e comprender os diferentes momentos históricos da Educación Infantil.	A3	B12	C1 C13 C26 C27 C28 C29	D1 D3 D5 D6 D8 D9 D10 D13 D14 D15
2. Coñecer e analizar as diferentes teorías e modelos curriculares e cuestionar críticamente as diversas tendencias e propostas da administración educativa e doutras instancias.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C1 C3 C4 C5 C6 C8 C9 C10 C11 C12 C13 C19 C20 C21 C22 C23 C24 C25 C26 C27 C28 C29 C30 C31 C32 C33 C55 C59 C60 C61 C62 C63 C64 C65 C66 C67	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22

3. Coñecer os diferentes niveis de concreción curricular e ser capaz de reproducilos nun esquema ou produto multimedia.	A1 A3 A4	B7	C24 C25 C26 C27	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D10 D13 D15
4. Seleccionar, desenvolver e avaliar un currículo de Educación Infantil por proxectos no que se demostre un dominio dos elementos do currículo e das competencias en Educación Infantil. Preparar, seleccionar ou construír materiais didácticos para devandito proxecto, atendendo aos principios teóricos básicos de globalización e a súa aplicación ás etapas da Educación Infantil.	A1 A2 A3	B1 B3 B9 B10 B11 B12	C1 C31 C32 C33 C55 C59 C60	D2 D6 D8 D9 D12 D13
5. Coñecer a evolución do rol do profesor de Educación Infantil e reflexionar sobre o profesor ideal, o seu nivel de competencia e de formación.	A3	B9 B12	C11 C12 C13 C21	D2 D3 D5 D8 D13 D14 D15

Contidos

Topic

1. A Educación Infantil desde os seus inicios á actualidade.	
2. Teorías e modelos curriculares.	
3. Niveis de concreción curricular.	3.1. Aproximación conceptual ao currículo. 3.1.1. Funcións do currículo. 3.1.2. Carácter do currículo. 3.2. Niveis de concreción curricular.
4. Currículo de Educación Infantil.	Características e componentes do curriculum de Educación Infantil
5. Compoñentes didácticos do proceso de ensino-aprendizaxe en Educación Infantil.	5.1 Os obxectivos e as competencias 5.2 Selección e secuenciación de contidos 5.3 Métodos, principios e estratexias didácticas 5.4 Tarefas de ensino e organización de procesos de ensino-aprendizaxe 5.5 Construción e análise de recursos e materiais didácticos 5.6 A avaliación do proceso de ensino-aprendizaxe
6. A programación na aula de infantil.	A programación didáctica e a programación de aula
7. O profesorado de educación infantil.	Funcións Formación continuada e ao longo da vida

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	28	38	66
Traballo tutelado	23	40	63
Resolución de problemas	0	15	15
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	4	6

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos da materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo /a estudante.
Traballo tutelado	O /a estudante desenvolverá proxectos na aula baixo as directrices e supervisión da profesora. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante e con prácticas de traballo cooperativo.
Resolución de problemas	O /a estudante desenvolverá exercicios baixo as directrices e supervisión da profesora. O seu desenvolvemento pode estar vinculado con actividades autónomas do estudante e con prácticas de traballo cooperativo.

Atención personalizada**Methodologies Description**

Traballo tutelado	Atenderanse as demandas puntuais que presente o alumnado de forma personalizada ou grupal. Ofreceranse as directrices e supervisión oportuna para o desenvolvemento da aprendizaxe, actividades ou traballos vinculados coa actividade autónoma do estudante. Esta atención tamén se levará a cabo a través de: - Tutorización presencial no despacho do profesorado, por teléfono ou por vía telemática en horario de tutorías. - Tutorización vía correo electrónico: para atender as incertezas e dúbidas urxentes sobre a realización dos traballos, actividades, probas avaliativas, etc.
-------------------	--

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Traballo tutelado	Elaboración grupal de dúas programacións didácticas, fundamentadas e ben planificadas, que recollan os conceptos básicos da materia atendendo ao currículo establecido para a etapa infantil, que se complementará cunha exposición na data e termos determinados pola docente ao longo do cuadrimestre. No traballo, non todos os membros do equipo, levarán a mesma calificación. Dependerá de cómo o alumno/a se involucre no seu desenvolvemento e/ou cómo responda ás cuestións que lle formule a mestra. Ambos traballos deberán estar aprobados cun mínimo de 5.	35	A1	B1	C1	D1
			A2	B2	C8	D2
			A3	B3	C9	D3
			A4	B4	C10	D5
			A5	B5	C11	D6
				B9	C12	D7
				B11	C13	D8
				B12	C19	D9
					C20	D13
					C21	D15
					C22	D16
					C23	D17
					C24	
					C25	
					C27	
					C28	
					C29	
					C30	
					C31	
					C33	
					C55	
					C59	
					C60	
					C61	
					C62	
					C64	
					C65	
					C66	
Resolución de problemas	Realización de exercicios prácticos e desenvolvemento de tarefas, análise de casos, propostas metodolóxicas e deseño de actividades. Teráse en conta a resolución axeitada das propostas na aula, a participación activa, actitude e aproveitamento do alumno/a no desempeño das diferentes actividades propostas pola docente no traballo diario.	25	A1	B1	C1	D1
			A2	B2	C3	D2
			A3	B3	C4	D3
			A4	B4		D4
			A5	B5		
				B6		
				B8		
				B9		
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización dunha proba evaluativa escrita ao final do cuadrimestre que poderá estar formada por preguntas tanto de responder de forma curta ou tipo test, como de desenvolver de forma extensa. A proba deberá alcanzar unha calificación mínima de 5 para considerarse superada.	40	A3	B9	C11	D2
				B12	C12	D3
					C13	D5
					C21	D8
						D13
						D14
						D15

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurárase unha **AVALIACIÓN CONTINUA** na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final. A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados, pero terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

Todo traballo copiado, plaxiado ou realizado pola IA será cualificado cun 0.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Decreto 150/2022 de 8 de setembro, **por el que se establece el currículo de educación infantil en la Comunidad Autónoma de Galicia**, Doga, 2022

Ley Orgánica 3/2020, de 29 de decembro, **por la que se modifica la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación**, BOE, 2020

Cantón Mayo, I. y Pino Juste, M., **Diseño y Desarrollo del Currículum**, Alianza, 2011

ABELLEIRA BARDANA, A. e I., **El Latido de un Aula Infantil**, Octaedro, 2020

Complementary Bibliography

Orden del 25 de xuno de 2009, **por la que se regula la implantación, el desarrollo y la evaluación del segundo ciclo de educación infantil en la Comunidad Autónoma de Galicia**, Doga, 2009

Gómez, I. y García, F. J., **Aprender a enseñar**, Pirámide, 2014

García Arias, Toni, **La Educación de las Fortalezas: Manual Práctico con Casos Reales**, Pirámide, 2020

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Educación: Organización do centro escolar/V51G110V01203

Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/V51G110V01302

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/V51G110V01103

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/V51G110V01104

Subjects that it is recommended to have taken before

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/V51G110V01103

Other comments

A proposta docente que se presenta pretende habitar aos estudantes no uso dos conceptos propios do ámbito curricular e a súa concreción e manexo do currículo correspondente á etapa infantil.

Non se trata de memorizar definicións, nomes ou datas senon de comprender con claridade o significado dos termos e nocións que servirán como ferramentas de traballo, tanto en outras materias como para a futura labor docente.

IDENTIFYING DATA				
Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil				
Subject	Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil			
Code	V51G110V01103			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Santos Hermo, Alberto			
Lecturers	Santos Hermo, Alberto			
E-mail	alberto.santoshermo@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
General description	A integración de esta asignatura en o ensino formal de o Grado de Magisterio responde a a incorporación xeneralizada a o sistema educativo de as Tecnoloxías de a Información e a Comunicación (TIC); a aprendizaxe personalizado e a súa universalización como grandes retos de a transformación educativa, a adquisición de actitudes e o aprender facendo, demandan o uso intensivo de as tecnoloxías , permitindo personalizar a educación e adaptala a as necesidades e ritmo de o alumnado; as TIC son unha peza fundamental para producir o cambio tecnolóxico que levará a conseguir o cambio metodolóxico para lograr u obxectivo de mellora de a calidade educativa. Con esta asignatura terase a oportunidade de coñecer, analizar e valorar o novo papel de o profesor, de o alumno e de os elementos que configuran o acto didáctico. O estudiantado coñecerá novos recursos didácticos con base tecnolóxica, así como aprenderá a deseñar e elaborar materiais didácticos usando as novas tecnoloxías. O carácter instrumental se esta asignatura se focaliza en a adquisición de as competencias necesarias para a súa implementación en o traballo diario servindo de apoio a outras materias de o plan de estudos. Para rematar e como mestre/a será necesario que sexas capaz de axudar a os teus alumnos/as a desenvolverse con as Novas Tecnoloxías, con unha visión crítica e reflexiva, que che permita descubrir en a tecnoloxías unha ferramenta non só para utilizalas de forma lúdica , senón tamén para a súa formación como cidadáns/as libres e responsables.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.

B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
C28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .
C41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
C50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
C57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.
C61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Analizar o contexto actual de a Sociedade de a Información e reflexionar sobre o novo contorno social e educativo que xeran as TICs, dando lugar a a necesidade de xerar novas competencias persoais e profesionais.	A1	B1	C10	D1
	A3	B2		D2
		B3		D3
		B4		D5
		B5		
Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas	A1	B1	C13	D1
	A2	B6	C14	D6
	A3			

Adquirir competencias digitales que faculten a o alumnado en o manexo de aplicacións de novos medios tecnolóxicos e digitais en a súa formación continua para o exercicio profesional	A1	B1	C10	D1
	A2	B2	C25	D5
	A3	B4	C41	D6
	A4	B5	C50	D7
	A5	B6	C61	D13
		B8		D15
		B10		D16
Estar capacitado para buscar, seleccionar, evaluar e deseñar materiais didácticos en soportes tecnolóxicos adaptados a as características de o alumnado e de os contidos de aprendizaxe así como de realizar unha proposta didáctica de integración curricular en contextos específicos		B11		D21
		B12		
	A2	B1	C13	
	A3	B2	C25	
	A4	B3	C28	
		B4	C29	
		B5	C41	
Identificar puntos fortes e débiles de os recursos digitais, evaluando e determinando as súas posibilidades de integración en os procesos de ensino-aprendizaxe		B6	C50	
		B7	C57	
		B10		
		B11		
		B12		
	A1	B1	C25	D1
		B2	C29	D14
Integrar novos medios de comunicación en os procesos de ensino-aprendizaxe		B10	C50	
		B12	C57	
			C61	
	A1	B1	C10	D1
	A2	B2	C13	D7
	A3	B3	C14	D14
	A4	B4	C33	D15
Afrontar a produción e adaptación de materiais e recursos tecnolóxicos de forma creativa e innovadora axustándose a as necesidades de contornas específicas.	A5	B5	C61	D17
		B6		
		B7		
		B8		
		B9		
		B10		
		B11		
Desenvolver as capacidades de colaboración, participación activa e traballo en equipo como instrumentos básicos de a formación de futuros docentes, e tomar conciencia de que o traballo é un labor de equipo..		B12		
	A4	B11	C28	D1
	A5		C41	D2
			C50	D3
			C57	D4
			C61	D5
				D6
Desenvolver as capacidades de colaboración, participación activa e traballo en equipo como instrumentos básicos de a formación de futuros docentes, e tomar conciencia de que o traballo é un labor de equipo..				D7
				D8
				D9
				D12
				D13
				D14
				D15
Desenvolver as capacidades de colaboración, participación activa e traballo en equipo como instrumentos básicos de a formación de futuros docentes, e tomar conciencia de que o traballo é un labor de equipo..				D16
				D17
				D21
	A2	B1	C29	D1
	A5	B4		D2
		B5		D3
				D4
Desenvolver as capacidades de colaboración, participación activa e traballo en equipo como instrumentos básicos de a formación de futuros docentes, e tomar conciencia de que o traballo é un labor de equipo..				D5
				D6
				D7
				D8
				D9
				D12
				D13
Desenvolver as capacidades de colaboración, participación activa e traballo en equipo como instrumentos básicos de a formación de futuros docentes, e tomar conciencia de que o traballo é un labor de equipo..				D14
				D15
				D16
				D17
				D21

Traballar autónomamente, con un posicionamiento académico e unha actitude investigadora ante os procesos educativos en xeral e a educación virtual ou e-learning, en particular	A5				D1
					D2
					D3
					D4
					D5
					D6
					D7
					D8
					D9
					D12
					D13
					D14
					D15
					D16
					D17
					D21
Familiarizarse cos marcos lexislativos que regulan a contorna dixital e coñecer a lexislación aplicable ao uso das novas tecnoloxías na educación infantil.	A5	B1	C25		D1
		B2	C29		D2
		B3	C33		D3
		B7			D4
		B9			D5
		B12			D6
					D7
					D8
					D9
					D12
					D13
					D14
					D15
					D16
					D17
					D21

Contidos

Topic

Recursos, novas tecnoloxías e tecnoloxías da información e comunicación na educación	1. O TIC na sociedade da información
	1.1. Alfabetización tecnolóxica e competencia dixital
	1.2. Impacto social e educativo da cultura audiovisual dixital.
	1.3. Papel dos centros educativos na sociedade da información.
	2. A integración do TIC en contextos educativos.
	2.1. Factores que inflúen na súa integración
	2.2. Perspectivas e modelos curriculares de integración do TIC
	2.3. Proxectos nacionais e galegos de implantación do TIC nas escolas
	3. Recursos multimedia para a educación:
	3.1. Concepto, clasificación e características dos multimedia educativos.
Emprego das principais ferramentas de internet	3.2. Funcións e orientación para o uso didáctico dos multimedia educativos.
	3.3. Selección e avaliación dos multimedia educativos.
	3.4. Deseño e elaboración dos materiais didácticos multimedia
	4. Recursos web para a educación.
	4.1. Aplicacións educativas da web 2.0.
	4.2. Metodoloxía de traballo con internet.
	4.3. Seguridade da Infancia en Internet.
	4.4. Contornas virtuais de ensino-aprendizaxe e traballo colaborativo con TIC.
	4.5. Robótica.
	4.6. Realidade aumentada/virtual.
	4.7. Impresoras 3D.

Aplicación didáctica, organizativo-administrativa e de lecer das novas tecnoloxías na educación

5. A linguaxe audiovisual e os medios de comunicación.
 - 5.1. Lectura de imaxes. A imaxe Dixital.
 - 5.2. A Televisión e a publicidade na aula.
 - 5.3. Función do vídeo e do cine no ensino.
 - 5.4. Integración o cine na educación.
6. Novos recursos TIC para o proceso de ensino-aprendizaxe.
 - 6.1. Do libro de texto ao libro dixital.
 - 6.2. A Lousa Dixital Interactiva na aula.
7. Inclusión educativa con apoio do TIC.
 - 7.1. As tecnoloxías de apoio á diversidade: tipoloxías e funcións.
 - 7.2. Vantaxes de integración do TIC para a inclusión do alumnado
8. A avaliación e a tutoría a través do TIC.
 - 8.1. Acción tutorial mediada por TIC.

PRÁCTICAS

As prácticas realizaranse durante todo o cuadrimestre e estarán organizadas en función dos coñecementos previos dos alumnos e da dispoñibilidade de recursos; serán proxectos de traballo individuais ou en pequenos grupos.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	19	19	38
Presentación	2.5	17	19.5
Prácticas con apoio das TIC	26	40	66
Seminario	2	10	12
Traballo tutelado	2	4	6
Exame de preguntas obxectivas	1.5	7	8.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición de contidos e bases teóricas da materia por parte do profesorado, incluíndo directrices para desenvolver traballos.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e o grupo de clase dun tema asignado polo profesor con contidos da materia ou acerca dos resultados dun traballo; pódense levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Prácticas con apoio das TIC	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e de competencias relacionadas coa materia. Desenvólvense a través do TIC de forma autónoma.
Seminario	Entrevistas que o alumnado mantén co profesor da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Encamiñadas a guiar todo o proceso de aprendizaxe proporcionando documentación, resolvendo dúbidas, orientando traballos, corrixindo propostas, etc.
Traballo tutelado	Traballos en grupo ou de forma individual; o estudiantado desenvolve exercicios ou proxectos vinculados a cada un dos temas.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Prácticas con apoio das TIC	Atención personalizada a demanda do alumnado, nas sesións específicas previstas para iso e mediante o horario de tutoría sinalado.
Traballo tutelado	Atención personalizada a demanda do alumnado, nas sesións específicas previstas para iso e mediante o horario de tutoría sinalado.
Seminario	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe. Encamiñadas a guiar todo o proceso de aprendizaxe proporcionando documentación, resolvendo dúbidas, orientando traballos, corrixindo propostas, etc.

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results
-------------	---------------	-------------------------------

Presentación	Participación activa do estudantado tanto en clases teóricas como prácticas de temas relacionados cos contidos da materia como de temas proposto polo alumnado complementarios ao temario. Exponse preguntas con respostas curtas por parte do profesorado.	20	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5	C10 C13 C14 C25 C28	D1 D2 D3 D4 D5
				B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C29 C33 C41 C50 C57 C61	D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14
						D15 D16 D17 D21
Traballo tutelado	O estudantado desenvolverá tres exercicios tutelados de forma grupal cuxo desenvolvemento supervisarase por parte do docente durante as sesións prácticas	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5	C10 C13 C14 C25 C28	D1 D2 D3 D4 D5
				B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C29 C33 C41 C50 C57 C61	D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14
						D15 D16 D17 D21
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadeiro/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Os alumnos seleccionan unha resposta entre un número limitado de posibilidades; poden combinarse con probas de resposta curta	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5	C10 C13 C14 C25 C28	D1 D2 D3 D4 D5
				B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C29 C33 C41 C50 C57 C61	D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14
						D15 D16 D17 D21

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurárase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que teranse en conta tanto os coñecementos previos do alumnado coma a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A calificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal e coma queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame cunha calificación mínima de 5 non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria se lles manterá a nota daqueles traballos/actividades superados na convocatoria anterior e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquele alumnado que non asista ás clases ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ó sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Calificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensinanza do Estudantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. Na avaliación global, o alumnado debe completar e entregar todas as tarefas individualmente dentro do prazo estipulado polo instructor. O alumnado que opte voluntariamente

pola avaliación global debe informar o instructor nun prazo dun mes desde o comezo do cuadrimestre.

Todo traballo copiado, plaxiado ou realizado pola IA será cualificado cun 0.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Angulo Aguirre, L.; Chirinos Armas, D., **TIC en la educación: informática y herramientas digitales**, 1, Marcombo, 2019

Barroso Osuna J.; Cabero Almenara J. (coords.), **Nuevos escenarios digitales : las tecnologías de la información y la comunicación aplicadas a la formación y desarrollo curricular**, 1, Pirámide, 2016

Complementary Bibliography

Barroso Osuna J.; Cabero Almenara J. (coords.), **Nuevos retos en tecnología educativa**, 1, Síntesis, 2015

Cebrian de la Serna, : Gallego Arrufat, M.J., **Procesos educativos con TIC en la Sociedad del Conocimiento**, 1, Pirámide, 2011

Gallego, M.J.; Raposo, M. (coord.), **Formación para la educación con tecnologías.**, 1, Pirámide, 2016

Martínez Filgueira M.E. (coord.), **TIC para a inclusión de alumnado con necesidades específicas de apoio educativo**, 1, Servicio de Publicaciones de la Universidad de Vig, 2013

Raposo Rivas M. Martínez Figuera M.E. (coord), **As TIC e a suas aplicacións na aula: misión posible**, 1, Toxosoutos, 2012

Arroyo Sagasta A. (coord), **Inteligencia artificial y educación: construyendo puentes**, 1, Graó, 2024

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/V51G110V01102

Educación: Organización do centro escolar/V51G110V01203

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/V51G110V01104

Educación: Tutoría e orientación coa familia/V51G110V01303

IDENTIFYING DATA**Psicología: Psicología do desenvolvemento de 0-6 anos**

Subject	Psicología: Psicología do desenvolvemento de 0-6 anos			
Code	V51G110V01104			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Muñoz Prieto, María del Mar			
Lecturers	Muñoz Prieto, María del Mar			
E-mail	mmunoz@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
General description	Coa Psicología do Desenvolvemento preténdese que o alumno poida coñecer o proceso de maduración que se produce no ser humano desde o nacemento ata o seis anos, aínda que esta disciplina abarca todos os cambios que se producen na persoa ao longo de todo o ciclo vital. A través da Psicología do Desenvolvemento, poderemos coñecer os procesos psicolóxicos e comportamentais que afectan as persoas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.
C11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.
C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
C48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
C49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
C50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.

D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Promover o traballo autónomo e colaborativo coa finalidade de mellorar os procesos de desenvolvemento que se producen na etapa de educación infantil.	A1	B1	C11	D1
	A2	B2	C12	D2
	A3	B4	C13	D3
Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia.	A4	B7	C19	D4
	A5	B8	C29	D6
		B12	C44	D7
			C48	D8
			C49	D9
			C50	D13
				D14
				D16
				D17
				D18
				D21
Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais.	B2			
Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.	B8			
Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.			C1	
			C2	
			C19	
Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.	B1			
Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.			C1	
Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.			C44	
Capacidade de análise e síntese				D1

Contidos

Topic	
1. PARADIGMAS E TEORÍAS FUNDAMENTAIS QUE EXPLICAN O DESENVOLVEMENTO HUMANO.	1.1. Psicología do Desenvolvemento aplicada á Educación. 1.2. Modelos e teorías explicativas do desenvolvemento.
2. DESENVOLVEMENTO FÍSICO E PSICOMOTRIZ DOS O ÓS 6 ANOS.	2.1. Evolución da psicomotricidade. 2.2. Leis do desenvolvemento. 2.3. Alteracións do desenvolvemento motor ata os seis anos.
3. DESENVOLVEMENTO COMUNICATIVO.	3.1. Inicios da comunicación e a linguaxe. 3.2. Comunicación preverbal. 3.3. Intención comunicativa.
4. DESENVOLVEMENTO COGNITIVO.	4.1. Enfoque piagetiano: etapa sensoriomotriz e etapa preoperacional.
5. DESENVOLVEMENTO AFECTIVO, EMOCIONAL E DA PERSONALIDADE.	5.1. O apego. 5.2. Desenvolvemento emocional. 5.3. Coidados básicos de o corpo. 5.4. Coñecemento de si mesmo e dos outros. 5.5. Identidade de xénero e roles. 5.6. Abusos sexuais e como evitalos.
6. DESENVOLVEMENTO SOCIAL NA IDADE INFANTIL.	6.1. Desenvolvemento das normas e valores. 6.2. Relación con iguais. 6.3. Interaccións sociais. 6.4. Conduta prosocial.
7. CONTEXTOS E FACTORES DE DESENVOLVEMENTO NA IDADE INFANTIL.	7.1. Aspectos evolutivos facilitadores da socialización. 7.2. Contextos sociais na infancia. 7.3. O xogo na Etapa de Infantil

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	16	40	56
Debate	7	12	19
Presentación	11	22	33
Resolución de problemas	7	15	22
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Traballo	6	6	12
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	1	7

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	O profesor/a presentará os contidos da materia de forma oral, en ocasións apoiado por medios audiovisuais. Tentarase que o alumno/a participe de maneira activa nas explicacións, a través de preguntas ou comentarios.
Debate	Actividades nas que o alumnado poida defender posturas contrarias sobre un tema determinado. Requirirá unha preparación previa por parte do alumnado.
Presentación	O alumno, deberá presentar con seu grupo de traballo una exposición oral acerca dun tema seleccionado.
Resolución de problemas	O estudante ten que facer un caso práctico da materia.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	A atención personalizada realizarase a través da orientación aos alumnos/as mediante tutorías (a nivel grupal ou individual). Previamente as tutorías deben ser acordadas co profesor/a-tutor/a.
Debate	A atención personalizada realizarase a través da orientación aos alumnos para preparar a exposición dos debates. Previamente deberase realizar unha procura das fontes de información existentes sobre o tema a debater na aula.
Presentación	O alumno ten que facer unha exposición na aula de maneira oral
Tests	Description
Exame de preguntas obxectivas	A atención personalizada realizarase a través da orientación aos alumnos mediante *tutorías semanais (ben e nivel *grupal e/ou individual), e de forma presencial na aula.
Traballo	A atención personalizada realizarase a través da orientación aos alumnos/as sobre o tema que debe traballar en grupo. As tutorías serán obrigatorias, e consistirán en guiar aos alumnos/as para que poidan realizar de maneira óptima o seu traballo teórico, que deberá ir acompañado sempre dunha presentación na aula. Para iso, concretarase día e hora.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O alumno ten que resolver actividades que solicite a mestre.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Presentación	O estudante presentará un traballo grupal de exposición na aula. Ten que ser en grupo. O estudante debe ter un 5.	25	D1 D17
Exame de preguntas obxectivas	Para superar a materia, o alumno/a deberá aprobar o exame tipo test ou preguntas curtas, cunha calificación mínima de 5.	40	D1 D2 D8 D9 D16 D17
Resolución de problemas e/ou exercicios	O estudante terá que resolver un caso práctico. Debe ter un 5.	35	A4 B2 B4

Other comments on the Evaluation

Para o alumnado que siga a avaliación continua, os traballos serán obrigatorios. Requírese asistencia regular e participación activa en polo menos o 80% das sesións, tanto en horas teóricas como prácticas.

En liñas xerais buscarase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se teñan en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

Seguir a modalidade de avaliación continua non garante a superación da materia. É necesario superar unha proba obxectiva, así como realizar actividades programadas na aula. Mentres non se aprobo o exame, non se valorarán as cualificacións dos traballos tutelados, así como o traballo realizado na aula.

En relación coas actividades a impartir, comunicaráse ao alumno en que días debe facelo, tanto en tarefas individuais como en grupo, en función do número de alumnos matriculados na materia.

Aqueles alumnos que non superen a materia en primeira convocatoria conservarán a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar de novo o exame e os traballos/actividades non superados.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aqueles alumnos que non asistan a clase ou se ausenten a máis do 20% do total das clases impartidas (6 días, 12 horas) deberán acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21. do Regulamento de Avaliación, Cualificación e Calidade da Ensinanza e do Proceso Docente do Alumnado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

Todos os traballos copiados e plaxiados puntuaranse cun 0.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Claeys, M., **Educación emocional en la infancia y adolescencia**, Narcea, 2020

Cuetos Vega, F., González Álvarez, J. ., y De Vega Rodríguez, M., **Psicología del lenguaje**, Panamericana, 2015

Delval, J., **Psicología del desarrollo en la edad escolar**, SIGLO XXI, 2002

Fernández- Molina, M., **Bienestar psicológico infantil**, Pirámide, 2015

Myers, D., **Psicología**, Panamericana, 2006

Gesell, A., **El niño de 0 a 5 años**, Paidós, 1995

Papalia, D., **Psicología del desarrollo**, Mc Graw Hill, 2009

Serrano, P., **La integración sensorial en el desarrollo y aprendizaje infantil**, Narcea, 2019

Trianes, M. V., y Gallardo, J. A. (Coord)., **Psicología del desarrollo en la edad escolar**, Pirámide, 2006

VV.AA., **Educación Emocional en la infancia de 0 a 6 años. Reflexiones y propuestas didácticas**, Wolters Kluwer, 2011

Yáñez, G., **Neuropsicología de los trastornos del neurodesarrollo**, Manual Moderno, 2016

Complementary Bibliography

Córdoba, A. I.; Descals A., y Gil M^a. D., **Psicología del desarrollo en la edad escolar**, Pirámide, 2006

Frontián, J., **Neurociencia, cerebro, conducta y aprendizaje**, Libsa, 2020

García, J. A., y Lacasa, P., **Psicología Evolutiva**, Aljibe, 1994

Gago, Greg y Marzullo, Timothy, **Cómo funciona el cerebro: experimentos de neurociencia para todos**, Anaya Multimedia, 2023

Fuentes, M^a. J., y González, A., **Psicología del desarrollo. Teoría y prácticas**, Aljibe, 2006

González, A., Fuentes, M. J., De la Morena H. L., y Bargas, C., **Psicología del desarrollo**, Aljibe, 1995

Introzzi, L., **Atención y funciones ejecutivas**, Manual Moderno, 2023

Holgado, J., **Educación infantil contemporánea**, Pirámide, 2017

Romera, Eva, M., **Psicología de la educación infantil**, Graó, 2022

Stassen, K., **Psicología del desarrollo**, Panamericana, 2007

Toro, J., y Ezpetela, L., **Psicopatología del desarrollo**, Pirámide, 2014

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**Socioloxía: Socioloxía da educación**

Subject	Socioloxía: Socioloxía da educación			
Code	V51G110V01105			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Pumares Lavandeira, Lucía			
Lecturers	Pumares Lavandeira, Lucía			
E-mail	lucia.pumareslavandeira@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
General description	Esta materia trata dunha introdución á dimensión sociolóxica da educación. Principalmente realizarase unha aproximación a este campo das Ciencias Sociais.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.			
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.			
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.			
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.			
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.			
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.			
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.			
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.			
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.			
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.			
C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.			
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.			
C14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.			
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.			
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.			
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.			

C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
C31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.
C36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
C37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.
C64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
C67	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grado que compendia a formación adquirida ao longo de todos os ensinos descritos.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Ser capaces de utilizar as achegas da socioloxía como un instrumento de análise e comprensión da realidade.	A1 A2 A3 A4 A5	B12	C13 C14 C23 C24 C25 C26 C36 C37 C62 C67	D1 D6 D13 D14 D15 D19
Analizar a educación como un feito social, como unha institución básica na sociedade actual.		B9	C4	D1
Analizar as súas funcións sociais, as súas transformacións e os seus conflitos.		B12	C13 C27 C31	D13
Descubrir os aspectos sociais non pedagóxicos implicados nos procesos educativos (transformacións sociais, economía e mercado de traballo, política...).	A1	B9	C13 C27 C31	
Analizar o impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das tecnoloxías.		B7 B9 B12	C13	
Coñecer a evolución da institución familiar, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e de educación no contexto familiar, todo iso para poder interactuar eficazmente coas familias.		B10	C1 C10 C14 C66	
Avaliar as accións dentro e fóra dos centros educativos destinadas á formación cidadá.		B4 B5 B11	C12 C30 C64	D14 D21

Comprender textos complexos, sintetizar e traballar con diferentes tipos de informacións. E saber expresarse correctamente por escrito e de maneira oral en público.	A2 A3 A4 A5	C43 C67	D1 D3 D6 D13 D15
Ser capaces de escoitar e comprender aos demais, de facerse entender un mesmo (de forma oral e escrita), e de asumir a responsabilidade propia e do grupo.		C29 C43	D2 D3 D5 D7 D8 D9 D11 D16 D17 D18 D20

Contidos

Topic	
A perspectiva sociolóxica, conceptos xerais e perspectivas teóricas sociolóxicas.	- A perspectiva sociolóxica na vida cotiá. - A socioloxía como ciencia: orixes e desenvolvemento. - A socioloxía da educación - As achegas da socioloxía clásica: Comte, Durkheim, Marx e Weber.
Cultura e educación.	- Culturas familiares e cultura escolar: a reprodución cultural e os factores sociais do rendemento escolar. - Culturas xuvenís e educación.
Socioloxía da interacción na aula e resolución de conflitos.	A escola como microsociedade, o currículo oculto, a disrupción na aula, a violencia escolar...
Educación e cidadanía.	A diversidade cultural no contexto escolar, o xénero nos procesos de interacción...
O impacto das novas Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TIC) na educación.	A revolución do TIC e a sociedade da información: os riscos e as novas oportunidades que ofrecen.
Contexto social, cambios sociodemográficos e acceso ao mercado de traballo. Políticas educativas.	Relación entre sistema social e sistema educativo, funcións sociais da educación e retos educativos nos novos escenarios sociais: o abandono escolar.
Socioloxía da familia.	A análise sociolóxica da familia: a rápida transformación da institución familiar na sociedade actual, diversidade de modelos fronte ao modelo tradicional, a socialización no marco da familia, os modelos de socialización familiar, a relación familia-escola...

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	20	0	20
Estudo previo	0	34	34
Debate	6	0	6
Resolución de problemas de forma autónoma	6	20	26
Traballo tutelado	8	20	28
Presentación	10	8	18
Seminario	2	8	10
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición e explicación por parte da profesora dos contidos teóricos da materia obxecto de estudo.
Estudo previo	Sempre, antes de cada sesión presencial-maxistral, o alumnado deberá ler e traballar pola súa conta a documentación ou o material proposto e facilitado pola profesora.
Debate	Charla aberta entre o grupo de alumnos e a profesora. Poderá centrarse nun tema ou subtema dos contidos da materia, no comentario ou análise dalgún exemplo ou caso concreto, na posta en común dalgún exercicio ou tarefa desenvolvida previamente de maneira individual ou grupal...
Resolución de problemas de forma autónoma	Realización de diversas tarefas ou informes sobre temáticas tratadas na materia.
Traballo tutelado	Realización dun traballo teórico-práctico en pequenos grupos de traballo.

Presentación	Exposición oral ante o grupo clase do traballo teórico-práctico realizado nos pequenos grupos de traballo.
Seminario	Directrices de elaboración do traballo, supervisión e resolución de dúbidas.

Atención personalizada

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Lección maxistral	Asistencia a clase, boa actitude e PARTICIPACIÓN nas diferentes actividades realizadas nela: debates, postas en común, reflexións...	10	A1 A2 A3 A4	B4 B5 B11	C13 C43	D1 D3 D11 D13 D15
Traballo tutelado	Consistirá na avaliación dun traballo escrito de análise e reflexión, realizado individualmente, seguindo os criterios explicados pola docente.	25	A1 A2 A3 A4 A5	B4 B5 B10 B11	C10 C12 C13 C25 C26 C29 C30 C36 C43 C62 C64	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D13 D14 D16 D17 D18 D20 D21
Presentación	Avaliarase a exposición oral dos traballos tutelados realizados en pequenos grupos.	25	A1 A2 A3 A4 A5		C13 C29 C43 C67	D1 D2 D3 D6 D9 D11 D13 D16 D17 D18 D20 D21
Resolución de problemas e/ou exercicios	EXAME FINAL. Combinaranse preguntas curtas con algunha pregunta de desenvolvemento.	40	A1 A3 A5	B9 B10 B12	C1 C4 C13 C14 C23 C24 C27 C31 C37 C43 C66 C67	D1 D2 D3 D6 D13 D15 D19

Other comments on the Evaluation

Importante:

Levarase a cabo unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se terán en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final. Polo tanto:

1. A calificación final do sistema de AVALIACIÓN CONTINUA obterase da suma ponderada das cualificacións sinaladas na táboa anterior.
2. A cualificación do traballo grupal NON será a mesma para todos/as os/as compoñentes do grupo. Dependerá do traballo e dominio da materia mostrado por cada compoñente.
3. Para aprobar a materia e calcular a media co resto de cualificacións será necesario obter, como mínimo, unha nota de 5 no exame final. Isto implica que, mentras non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do

traballo en clase.

4. A cualificación da materia NON ten porqué coincidir coa nota obtida no exame final.

5. Os alumnos que, por razóns xustificadas, non poidan asistir a clase regularmente, ou aqueles que asistan a menos do 80% das sesións, acolleranse ao sistema de AVALIACIÓN GLOBAL que se describe a continuación:

- Traballo escrito sobre unha temática acordada coa profesora → 30%

- Exposición oral de dito traballo escrito → 30%

- Exame final → 40%

De todos modos, estes alumnos deberán poñerse en contacto coa profesora durante os primeiros días do curso.

6. En caso de obter menos de 5 puntos no exame final de decembro-xaneiro, gardaranse o resto de calificacións para a convocatoria de xullo.

7. Para saber as datas e horas dos exames (tanto da convocatoria de decembro-xaneiro, coma da de xullo), o alumnado deberá consultar o calendario oficial de exames da escola.

8. Para os traballos e entregas propostas estableceranse datas inamovibles e, en caso de non ser entregados, avaliaranse cun 0.

9. Cada falta de ortografía descontará 0,1 puntos en todos aqueles documentos escritos que se entreguen á profesora.

10. O alumnado repetidor deberá acollerse aos criterios de avaliación da guía docente vixente neste curso, non se gardarán notas de cursos anteriores.

11. As titorías da asignatura terán lugar no despacho D no horario indicado na porta ao longo do curso 25/26.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Giddens, A., **Sociología**, 7ª ed., Alianza, 2014

Giddens, A. y Sutton, P.W., **Conceptos esenciales de sociología**, Alianza, 2015

Taberner Guasp, J., **Sociología y educación. El sistema educativo en sociedades modernas. Funciones, cambios y conflictos**, 4ª ed., Tecnos, 2009

Trinidad Requena, A. y Gómez, J., **Sociedad, familia y educación. Una introducción a la sociología de la educación**, Tecnos, 2012

Complementary Bibliography

Abellán, J. y Weber, M., **La ética protestante y el espíritu del capitalismo**, Alianza, 2021

Asensio, M., Corriente, A., López, J.L. y Thorpe, C., **El libro de la sociología**, Akal, 2016

Bauman, Z., **Amor líquido**, 2ª imp., Paidós, 2023

Bauman, Z., **¿La riqueza de unos pocos nos beneficia a todos?**, 3ª imp., Paidós, 2017

Carbonell, J., **La escuela: entre la utopía y la realidad. Diez temas de sociología de la educación**, Octaedro, 1996

Elias, N., **Sociología fundamental**, Gedisa, 2008

Fernández Palomares, F., **Sociología de la educación**, Pearson, 2010

Friedrich, S., Miramón, I. y Palibrk, I., **La sociedad del rendimiento: cómo el neoliberalismo impregna nuestras vidas**, Katakarak, 2018

Giner, S., **Sociología**, 2ª ed., Península, 2010

Giner, S., Lamo de Espinosa, E. y Torres, C., **Diccionario de sociología**, 2ª ed., Alianza, 2006

Guerrero Serón, A., **Manual de sociología de la educación**, Síntesis, 2002

Iglesias de Ussel, J., Trinidad Requena, A. y Soriano Miras, R.M., **La sociedad desde la sociología: una introducción a la sociología general**, 2ª ed., Tecnos, 2018

Jackson, Ph.W., **La vida en las aulas**, 2ª ed., Morata, 1991

Moraes, N., Brändle, G., Fernández, A.B. y García, J.J., **Sociología de la educación para educadores**, Diego Marín, 2013

Quintana Cabanas, J. M., **Sociología de la educación**, Dykinson, 1993

Rodríguez Olaizola, J.M., **Hoy es ahora (gente sólida para tiempos líquidos)**, Sal Terrae, 2011

Rodríguez Olaizola, J.M., **Mosaico humano**, Sal Terrae, 2015

Sennett, R., **La corrosión del carácter: las consecuencias personales del trabajo en el nuevo capitalismo**, 12ª ed., Anagrama, 2013

Valero Matas, J.A., **Explorando el mundo cotidiano: una introducción a la sociología**, Tecnos, 2019

Yuill, C., Riera, A., Thorpe, C. y Todd, M., **Sociología para mentes inquietas**, DK, 2018

Recomendaciones

IDENTIFYING DATA				
Comunicación: Lingua galega				
Subject	Comunicación: Lingua galega			
Code	V51G110V01201			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Galego			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Caíño Carballo, Ana			
Lecturers	Caíño Carballo, Ana			
E-mail	ana.cainocarballo@ceu.es			
Web	http://https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
General description	A especialidade de Grao en Educación Infantil esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha ampla formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio cabal da ferramenta básica e imprescindible na comunicación: a lingua. Tal competencia é condición sine qua non para a transmisión de coñecementos e para formar os discentes dun xeito integral. Tres son as destrezas que os profesores deben perfeccionar nas aulas para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe desta materia: a capacidade lectora (comprensión, ritmo, dicción), a expresión oral (corrección, claridade, fluidez) e a expresión escrita (corrección, cohesión, propiedade). O futuro mestre de Educación Infantil deberá, polo tanto, adquirir un nivel adecuado de lingua galega que lle permita o dominio das destrezas arriba sinaladas (lectura expresiva, expresión oral e expresión escrita) para levar a cabo unha tripla tarefa: utilizar a lingua galega como lingua normal no ensino, servir de modelo de corrección lingüística aos seus alumnos e detectar e corrixir os erros que estes poidan cometer na lingua oral e na escrita.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
C46	Comprender o paso da oralidad á escritura e coñecer os diferentes registros e usos da lingua.
C48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
C50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D7	Resolución de problemas
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D17	Creatividade
D18	Lideranza

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación				D3 D11 D13 D14
Falar, ler e escribir correcta e axeitadamente en galego.			C46 C48 C50	D1 D2 D3 D12 D14 D17 D18
Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos	A1 A2 A3 A4	B4	C46 C48	D1 D2 D3 D9 D14 D17 D18
Coñecer a fonética e a ortografía da lingua galega.	A1 A3 A4 A5	B4	C46	D3
Coñecer a gramática da lingua galega.	A1 A2 A3 A4 A5		C46	D1 D3 D13
Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua galega.	A1 A2 A3		C46 C50	D3 D18
Comprender as regras de formación de palabras polas que a lingua galega enriquece o seu vocabulario por vía interna.	A2 A3 A4 A5		C46	D1 D3 D7
Coñecer e utilizar adecuadamente un léxico suficiente para expresarse con precisión na exposición oral e na redacción de textos.	A1 A2 A3 A4 A5		C46	D3 D7 D11 D12 D13 D15

Contidos

Topic

FONÉTICA E ORTOGRAFÍA	O uso das grafías e o sistema fonético galego. A acentuación gráfica. Palabras de ortografía dubidosa. Os signos de puntuación.
MORFOSINTAXE	Substantivo e adxectivo. Artigo. Pronome persoal. Demostrativo. Posesivo. Indefinidos e numerais. Relativos, interrogativos e exclamativos. O adverbio. O verbo. O infinitivo conxugado. As perífrases verbais. Os elementos de relación: preposicións e conxuncións. A sintaxe oracional. Concordancia nominal e correlación verbal. A construción da oración.

LÉXICO E FORMACIÓN DE PALABRAS.

Palabras patrimoniais, semicultismos e cultismos.
 Grupos consonánticos.
 Sufijos e terminacións.
 Familias léxicas irregulares.
 Interferencias léxicas. Neoloxismos.
 Procesos de formación de palabras e morfoloxía léxica.
 Derivación: prefixación e sufixación.
 Parasíntese.
 Composición.
 Outros procedementos.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	1	0	1
Lección maxistral	24	48	72
Resolución de problemas	20	40	60
Traballo tutelado	5	10	15
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumando, así como a presentar a materia e o sistema de traballo. Avaliación inicial mediante un modelo de comentario.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, con especial atención á gramática do idioma.
Resolución de problemas	Actividades previstas para ser realizadas polo alumnado de maneira autónoma e fóra da aula que serán corrixiadas pola docente de xeito individual.
Traballo tutelado	Elaboración, de maneira individual ou grupal, de textos escritos ou orais sobre calquera aspecto relacionado co programa que se especificará na aula para o cal o alumnado deberá procurar información, manexar bibliografía, redactar, etc.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou prácticas que o alumnado deberá desenvolver.
Traballo tutelado	Exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. O seu desenvolvemento pode estar vinculado a actividades autónomas do estudante.
Resolución de problemas	Nas clases prácticas corríxense os exercicios (iniciados na aula ou na casa tras o estudo da materia), e despois coméntanse as dúbidas que puidesen quedar. Cada novo exercicio recolle aspectos esenciais do tema recén tratado e aspectos varios dos temas anteriores para propiciar unha retroalimentación da aprendizaxe.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Resolución de problemas	Resolución de problemas e/ou exercicios: Participación na preparación, realización e revisión dos exercicios de aplicación/profundización, de resolución de problemas ou de análises e comentarios (10%) Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas: Avaliación das competencias adquiridas na aplicación práctica dos coñecementos teóricos (30%)	40	

Traballo tutelado	Elaboración dun ensaio e/ou exposición en que se dea conta dalgún aspecto concreto da materia, nos que se ofrezca a valoración sobre algunha cuestión; descriptor dun libro; análise dun texto desde o punto de vista das desviacións da lingua, nos que se terán en conta a estrutura, presentación, construción e corrección lingüística, emprego axeitado de signos de puntuación. Cada erro de ortografía, morfosintaxe ou de procedementos suporá a perda de 0,25 puntos.	20	C46 C48 C50 D7 D11 D12 D13 D14 D15 D18	D1 D2 D3
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame que será realizado na data oficial publicada na Secretaría do Centro. Cualificación mínima para superar a proba e facer a media co resto das actividades avaliadas: 2 puntos	40	C46 C48 D7 D13 D14 D18	D1 D2 D3

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurarase unha **AVALIACIÓN CONTINUA** na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final. A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados, pero terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. Todo traballo copiado, plaxiado ou realizado pola IA será cualificado cun 0. Descontarase 0,25 puntos por cada erro ortográfico.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

FEIXÓ CID, X., **Gramática da lingua. Síntese práctica**, Xerais, 2004

FREIXEIRO MATO, X. R., **Gramática da lingua galega. I, II**, A Nosa Terra, 2002-2006

VVAA, **Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego**, Real Academia Galega/Instituto da Lingua galega., 2005

Complementary Bibliography

Dosil López, B., **Manual de uso da lingua galega**, Xerais, 2021

DOSIL, B., **Escrita doada. Consellos para redactar ben**, Xerais, 2015

HERMIDA GULÍAS, C., **Gramática práctica**, Sotelo Blanco Edicións, 2004

MÉNDEZ ÁLVAREZ, M^a. X., **Ortografía da lingua galega**, Xerais, 2004

MUÑOZ SAA, B., **Claro e seguido. 1, 2, 3, 4.**, Xerais, 2004

PENA, X. R. e ROSALES, M., **Manual e exercicios de galego urxente**, Xerais, 2006

VV.AA., **Gramática práctica da lingua galega : comunicación e expresión**, Baía, 2018

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Didáctica da lingua e a literatura infantil/V51G110V01404

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Comunicación: Lingua española/V51G110V01101

Other comments

Recoméndase:

- A asistencia continuada ás clases presenciais.
- A participación e a realización das tarefas prácticas que se propoñan.
- A dedicación responsábel e con rigor ao estudo da materia.
- O estudo continuado da materia.

- A lectura reflexiva, reparando no uso da linguaxe.
 - A práctica da expresión oral para desenvolver a fluidez e corrección.

 - * O rendemento depende do estudo continuado da materia. É case imposible asimilar toda a materia mediante o estudo intensivo ao final do curso académico.
 - * Os alumnos, para a aprendizaxe significativa, deben realizar individualmente os exercicios que propón o profesor.
 - * É moi conveniente que as lecturas se fagan de forma reflexiva, reparando no uso da linguaxe.
-

IDENTIFYING DATA**Educación: Desenvolvemento motor**

Subject	Educación: Desenvolvemento motor			
Code	V51G110V01202			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	García Cajide, María Purificación			
Lecturers	García Cajide, María Purificación			
E-mail	mariapurificacion.garciacajide@ceu.es			
Web	http://https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
General description	As conductas motrices desempeñan un papel fundamental no desenvolvemento e a aprendizaxe durante a primeira infancia. A evolución da *motricidad infantil é o factor que permite o acceso á información e ás experiencias , e por tanto a aprendizaxe natural. A importancia do estudo das características e evolución dos cambios que se producen é innegable, xa que coñecendo como se aprende, podemos ensinar dun modo mais efectivo.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.			
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.			
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.			
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.			
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.			
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.			
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.			
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.			
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.			
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos contextos educativos.			
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.			
C2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.			
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.			
C15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.			
C16	Identificar trastornos no sono, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.			

C18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado dos estudantes.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
C53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Comprender o proceso de aprendizaxe e desenvolvemento motor de 0 a 6 anos	A1	B1	C1	D1
	A2	B10	C2	D2
	A5		C4	D15
			C15	D21
Adquirir recursos e estratexias para a intervención *óptima no proceso de aprendizaxe e desenvolvemento motor			C53	
	A1	B1	C1	D2
	A2	B2	C21	D3
	A3	B3	C53	D5
	A4	B4		D6
		B5		D7
		B11		D8
				D9
				D11
				D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D20
				D21

Adquirir recursos necesarios para o deseño de tarefas acordes co nivel de desenvolvemento motor dos nenos/*as	A1	B3	C2	D2
	A2	B4	C4	D3
	A3	B10	C15	D7
	A4	B11	C16	D8
			C18	D12
				D14
				D17
				D20
Coñecer,interpretar e utilizar os diferentes instrumentos de medida e avaliación da aprendizaxe e desenvolvemento motor	A1	B1	C2	D1
	A2	B8	C4	D2
	A3	B12	C23	D3
	A4		C24	D5
			C25	D6
			C26	D7
			C36	D8
			C44	D13
				D15
				D21
Concienciar da diversidade na aula e da necesidade de atención personalizada en función do nivel de competencia motora.	A1	B3	C21	D11
	A2	B5		D12
	A3	B9		D19
	A4			

Contidos

Topic

BLOQUE INTRODUCTORIO. Desenvolvemento e aprendizaxe motora. Conceptos xerais e modelos explicativos.	TEMA 1.- ¿Que é a psicomotricidade?
	TEMA 2.- Orixe da Educación Psicomotriz e autores.
	TEMA 3.- A motricidad no currículo de Educación Infantil.
	TEMA 4.- Sistemas Sensoriais e Motores.
	4.1.- Desenvolvemento do Sistema Nervioso. Conceptos Básicos.
	4.2.- O Sistema somato-sensorial ou os sentidos corporais.
	4.2.1.- A pel e o tacto.
	4.3.- O sistema motor.
	4.3.1.- Características xerais do sistema motor.
	4.3.2.- Organización da corteza motora.
	4.3.3.- Locomoción e equilibrio.
	4.3.4.- Déficits motores: Apraxias.
BLOQUE I. Factores constitutivos da competencia motriz, concepto e desenvolvemento. Os primeiros movementos. Control e conciencia corporal, esquema corporal, actividade tónico-postural, lateralidad, respiración, relaxación, sensopercepción, habilidades corporais e manipulativas.	TEMA 5.- O Esquema Corporal.
	1.1.- ¿Que é o esquema corporal?
	1.2.- A percepción do corpo.
	1.3.- O debuxo do esquema corporal.
	1.4.- Trastornos do esquema corporal.
	TEMA 6.- Psicomotricidade Grossa
	2.1.- ¿Que é a psicomotricidade grossa?
	2.2.- Partes da psicomotricidade grossa.
	2.2.1.- Lateralidad.
	2.2.2.- Ton muscular.
	2.2.3.- Independencia Motriz.
	2.2.4.- Coordinación.
	2.2.5.- Control Respiratorio.
	2.2.6.- Equilibrio.
	2.2.7.- Estructuración Espacial.
	2.2.8.- Estructuración Temporal.
	2.2.9.- Ritmo Corporal.
	2.3.- Trastornos da Psicomotricidade Grossa.
	TEMA 7.- Psicomotricidade Fina.
	3.1.- ¿Que é a Psicomotricidade Fina?
	3.2.- Partes da Psicomotricidade Fina.
	3.2.1.- Motricidad Gestual.
	3.2.2.- Coordinación Manual.
	3.2.3.- Coordinación Viso-manual.
	3.2.4.- Grafomotricidad.
	3.2.5.- Coordinación Grafo-perceptiva.
	3.3.- Trastornos da Psicomotricidade Fina.
	4. Escalas Básicas do Desenvolvemento Motriz.

BLOQUE II: Instrumentos de avaliación e criterios 1.- Aplicacións Prácticas na aula.
xerais de intervención.

2.- Test Psicomotores.

3. As Clases de Psicomotricidade.

TEMARIO PRÁCTICO.

BLOQUE I

Actividades para o desenvolvemento da psicomotricidade infantil.

BLOQUE II

Xogos Motores Tradicionais.

Cancións Motrices.

Contos Motores.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	14	20	34
Estudo previo	4	10	14
Prácticas de laboratorio	22	25	47
Traballo tutelado	4	10	14
Presentación	4	5	9
Cartafol/dossier	4	20	24
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	2	4
Traballo	0	4	4

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición dos contidos fundamentais da materia. A metodoloxía sera participativa.
Estudo previo	Actividades dirixidas a motivar e tomar contacto de face á iniciación a un bloque tematico. Se hara basicamente a traves da lectura de articulos ou outros recursos bibliograficos
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas, coa finalidade de adquisición de habilidades basicas e procedimentales relacionadas coa materia obxecto de estudo.
Traballo tutelado	Traballos na aula en relación a casos practicos vinculados aos contidos dos temas
Presentación	O alumnado exporán nunha sesión participativa as principais calidades e/ou habilidades motrices

Atención personalizada

Tests	Description
Cartafol/dossier	Realización dun dossier, onde se recollerán , prácticas da materia.Na realización do mesmo, asesorátese ao alumnado nos aspectos que xurdan dúbidas, para profundar nos contidos da materia
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame de preguntas curtas
Traballo	Realización do test de Harris e a súa interpretación, que se realízase gravando un vídeo.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Cartafol/dossier	Os criterios para a avaliación do portafolios da materia seran: Descrición xogo. Identificación correcta das competencias traballadas en cada bloque tematico. Achegas persoais.	35	B2 C1 D1 B3 C2 D2 B11 C4 D3 C15 D5 C16 D6 C18 D7 C23 D8 C24 D13 C25 D15 C26 D17 C36 D21 C44

Exame de preguntas de desenvolvemento	A proba de avaliación consistirá nun exame escrito de respostas curtas	40	B1 B8 B9 B10 B12	C1 C2 C4 C15 C16 C18 C24 C44 C53	D1 D7
Traballo	Realización do test de Harris e valoración sobre o mesmo.	15			

Other comments on the Evaluation

A participación valorárase cun 10%.

A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumasen as notas dos traballos tutelados e do traballo de clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e os traballos /actividades non superados na segunda convocatoria. Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do computo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolve segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do proceso de Ensino do Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. O alumnado, que se acolla ao sistema de avaliación global deberán realizar un portafolio e proba final diferente aos que asistan a clase. O portafolio deberá entregarse o mesmo día que o resto do alumnado (día marcado na guía de traballo).

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Bernadt Aucouturier, **Actuar, jugar, pensar. Puntos de apoyo para la práctica psicomotriz educativa y: Puntos de apoyo para la práctica psicomotriz educativa y terapéutica**, ISB 978-8499808390, Grao, 2018

Martin Dominguez, D, **Psicomotricidad e intervención educativa**, ISB 978-8499808390, Piramide, 2018

Fonseca,V.d, **Desenvolvimento Psicomotor e Aprendizagem**, ISB 978-8499808390, Âncora Editora, 2005

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Educación física e a súa didáctica na idade infantil/V51G110V01503

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/V51G110V01205

Subjects that it is recommended to have taken before

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/V51G110V01104

Other comments

Asistir ao primeiros día de clase, resulta moi beneficioso para comprender e entender a materia.

IDENTIFYING DATA				
Educación: Organización do centro escolar				
Subject	Educación: Organización do centro escolar			
Code	V51G110V01203			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Blanco Navarro, Marta			
Lecturers	Blanco Navarro, Marta			
E-mail	marta.blanconavarro@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
General description	A materia de "Organización do Centro Escolar" (OCE) forma parte do módulo temático "Procesos e Contextos Educativos", de carácter básico. Pretende que os alumnos/as poidan aproximarse á realidade educativa, de maneira que vaian adquirindo as competencias demandadas polos empregadores no século XXI. Tamén pretende desenvolver aquelas competencias, habilidades e virtudes que favorecen a implicación responsable e innovadora na educación. Todo iso, con perspectivas de sustentabilidade e de achegar o mellor de si mesmo e do maxisterio, tanto en centros escolares públicos como privados, como noutras posibles realidades educativas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
C9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
C17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.

C61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
C62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.
C64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun contexto internacional
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D18	Lideranza
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Tomar conciencia das propostas universais e Europeas en materia educativa, con espírito crítico, para poder colaborar no desenvolvemento dun mundo e unhas prácticas educativas máis sustentables, centradas no ben da persoa. Exporse a posibilidade dun Pacto Educativo Común.	A3	B3 B8 B12	C10 C26 C43	D2 D6 D8 D9 D10 D14 D15 D20
Identificar as principais esixencias relacionadas cos requisitos mínimos, os servizos de atención á diversidade, complementarios e de recursos personales e físicos dos centros educativos.	A5	B1 B6 B12	C9 C10 C21	D1 D2 D6 D8 D15 D22
Situar a avaliación como un elemento de alta importancia, necesaria para desenvolver un proceso educativo adecuado e alcanzar a calidade e excelencia educativa. Coñecer os distintos significados, tipos, criterios, e modelos de xestión de calidade. Recoñecer o papel do liderado, de imprescindible desenvolvemento para cada futuro docente.	A1	B1 B6 B9 B10	C8 C17 C61 C62 C64	D1 D2 D7 D15
Abordar posibles situacións reais da vida dos centros educativos con obxectividade, cientificidade, iniciativa e espírito de colaboración entre os diferentes membros do centro. Ir adquirindo as competencias individuais necesarias para enfrontarse a unhas oposicións ou unha entrevista persoal na vida laboral, e no Traballo Fin de Grao da carreira.	A2	B1 B6 B11	C8 C9 C10 C64	D1 D2 D3 D7 D8 D16 D18 D22

Contidos

Topic	
Introdución	Os contidos desenvólvense en 5 Módulos, que estarán dispoñibles na plataforma correspondente. Existirá ademais un módulo específico relacionado co traballo de elaboración dun texto escrito de carácter científico, con nivel de alumnos/as de iniciación. Este módulo incluír á rúbrica correspondente, textos de conectores textuais, indicacións ou outras cuestións prescriptivas ou de axuda para a realización desta tarefa.
Fundamentación CONCEPTUAL	Contidos introductorios
Localización CONTEXTUAL	Contextualización mundial, europea e estatal. Do Ministerio á Aula Centros Educativos

Concreción da PARTICIPACIÓN	Os Poderes Públicos e a educación como servizo de interese público Sistemas Educativos A Participación como dinamismo democrático Plans Institucionais Órganos de Coordinación e Goberno
Dimensións ESTRUCTURAL e RELACIONAL	Organización dos axentes educativos, recursos, espazos, horarios e actividades Seguridade nos espazos infantís Potenciar unha cultura de centro que fomente a corresponsabilidade Dimensións da relación Profesor-Alumno
LIDERADO e AVALIACIÓN	Liderado educativo A avaliación como elemento de mellora e de aumento de calidade Avaliación de centros

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	3	2	5
Lección maxistral	11	18	29
Resolución de problemas	18	15	33
Seminario	2	7	9
Exame de preguntas obxectivas	2	24	26
Traballo	12	17	29
Presentación	4	15	19

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Actividades introductorias	Presentarase a materia a través da explicación da Guía Docente. A Guía Docente constitúe un elemento informativo e prescriptivo de carácter fundamental. Por iso, considérase necesario que o/o alumno/a coñezaa, téña presente antes de matricularse, consulte dúbidas á profesora sobre ela a principio de cuatrimestre, e mesmo a archive en cartafol dixital para posteriores usos.
Lección maxistral	Desenvolver unha boa teoría resulta moi práctico, e as clases maxistras contribúen a iso. Dado que nos situamos nun plan de estudos de modalidade docente presencial que segundo o RD 822/2021 de establecemento dos ensinos universitarios condiciona o desenvolvemento formativo do título, as achegas que se deriven da interacción no mesmo espazo físico (aula, outros espazos académicos) entre profesora e alumnos/as son insubstituíbles por outros medios documentais. O/o alumno/a que non se enriquece desta interacción responsabilízase de recuperar por conta propia o achegado. Todo o que se explica en clase forma parte da materia, xunto cos demais recursos. Estas condicións convén telas en conta á hora de matricularse, de ser o caso de poder optar pola materia.
Resolución de problemas	As clases seminario supoñen un cambio de dinámica respecto da clase maxistral. As prácticas levadas a cabo serán variadas e, ineludiblemente, o alumno/a comprométese a participar de forma activa nelas no momento que decide cursar a materia. Os grupos serán variados, en ocasións realizados aleatoriamente, en ocasións a elección do propio alumno/a.
Seminario	Este campo queda aberto ás posibles charlas que xurdan ao longo do cuatrimestre, relacionadas cos nosos temas de interese.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Lección maxistral	O alumno/a poderá consultar ao principio da clase calquera dúbida que lle xurda. Resulta conveniente que esgote en primeiro lugar este método, polos beneficios que se seguen para el e para os demais compañeiros/as. En calquera caso, si así o considera necesario, o alumno/a poderá facer uso da Tutoría Académica designada no horario establecido, que se atopará dispoñible na web, xunto co horario de tutorías académicas de todos os demais profesores e materias. Para evitar que o alumno/a non poida ser atendido por estar o horario xa ocupado, vese conveniente que o alumno/a interesado solicite a tutoría por mail con anterioridade. Só aténdense cuestións da materia por correo electrónico ou mensaxes institucionais.
Tests	Description

Traballo	A través da investigación de textos científicos, prácticas, talleres grupales, etc. o alumno/a irase implicando gradualmente na lectura, comprensión e redacción de textos científicos que estean relacionados coa materia. De igual modo, iniciárase na procura de datos en bases bibliográficas e na citación de fontes coas súas respectivas referencias. Si ademais das explicacións e prácticas en clase, o alumno/a considérase necesario, poderá facer uso da Tutoría Académica designada no horario establecido, que se atopará dispoñible na web, xunto co horario de tutorías académicas de todos os demais profesores e materias. Para evitar que o alumno/a non poida ser atendido por estar o horario xa ocupado, véase conveniente que o alumno/a interesado solicite a tutoría por mail con anterioridade. Só aténdense cuestións da materia por correo electrónico ou mensaxes institucionais.
----------	--

Avaliación					
	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Exame de preguntas obxectivas	Os contidos desta materia avalíaranse mediante unha proba tipo tests de varias opcións. Inclúe os contidos desenvolvidos nas clases, nas prácticas e nos documentos que se acheguen ao longo do cuadrimestre. Esta proba obxectiva tipo test realízase a través da plataforma Blackboard Ultra e con sistema Respondus, dispoñible para o alumno/a. O exame será na data oficial o día e a hora publicados na web desde xullo de 2025. O/o alumno/a que por diferentes motivos non poida realizar a proba na data oficial, realizará un exame oral de tipo de desenvolvemento na data e hora que se conveña.	33	A1	B1 B6 B9 B10 B12	D1 D2 D6 D8 D14 D15 D22
Traballo	O alumno/a desenvolverá a redacción dun breve texto científico, que suporá a asociación de ideas de, polo menos, dous textos/artigos científicos. O seu desenvolvemento terá lugar de forma presencial física na aula, en formato papel e co instrumento bolígrafo. levará a cabo no mes de novembro, no día e a hora fixada durante o curso, que se indicará con máis de 40 días de antelación. O tempo estipulado é de 2h. de duración. A rúbrica de avaliación correspondente darase a coñecer a medida que avancen as prácticas de clase presenciais dedicadas a poder desenvolver as competencias correspondentes para realizar con éxito dita tarefa.	33	A2 A3 A5	B9 B11 C8 C9 C10 C21 C43	D6 D7 D8 D18
Presentación	O alumno/a entregará de forma individual un traballo relacionado co desenvolvemento dun tema da materia en formato PechaKucha. A data e hora de entrega acordarase o primeiro mes de clase. A forma máis detallada de como desenvolvelo estará dispoñible no curso correspondente da Blackboard Ultra e explicaráse en clase. O traballo corríxirase en base aos criterios establecidos na rúbrica e mediante a opción cualificación anónima habilitada, grazas a que a plataforma ofrece esta posibilidade. Para iso será imprescindible que o alumno/a non poña o nome nin diga nada que lle identifique.	34	A2 A3 A5	B6 B10 B11	C8 C43 C64 D1 D3 D6 D7 D8 D14 D15 D16 D18

Other comments on the Evaluation

Con anterioridade detalláronse as probas de avaliación que contén a materia de Organización del Centro Escolar (OCE). Todas elas son de carácter prescriptivo. O non informarse das condicións e prazos non exime de cumprilos e asumir as consecuencias que diso poidan derivarse.

O uso incorrecto de signos de puntuación ou as faltas de ortografía restan -0,10 puntos cada un/a en calquera dos tipos de probas.

Para a realización da nota final da materia será necesario obter un 5 ou mais en cada unha das modalidades de avaliación. A/as modalidade/s de avaliación superada/ na primeira oportunidade da convocatoria considérase aprobada na segunda oportunidade. Unha vez rematado o prazo da convocatoria non conservarase nota ni traballo algún para as seguintes convocatorias,

A realización da avaliación será individual para cada alumno/a e realizarase nas condicións indicadas pola profesora, entre as que se inclúen a non consulta de materiais ou persoas non permitidas, a asistencia puntual, a entrega nas condicións e lugares indicados, etc. O non cumprimento destas normas autoriza á profesora para invalidar a proba, e o alumno/a tendrá que asumir as consecuencias que diso se deriven.

Só aténdese as consultas realizadas polas vías institucionais das que dispón o alumno/a. A saber, son tres: mail indicado na Guía Docente enviado dende o correo insitucional do CEU, mensaxes de cada curso da BlackBoard Ultra, chats por Teams individual e grupal (de ser o caso) de cada materia; todo iso, co fin de manter as boas practicas de protección de datos.

É de esperar que todo alumno/a de maxisterio manteña unha actitude correcta no modo de estar, presentarse e falar na aula e fóra dela. Ademais, espérase que sexa capaz de aproveitar ao máximo a oportunidade que se lle ofrece de poder realizar uns estudos, e non impedir que igualmente poidan facelo os seus compañeiros/as.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Blanco-Navarro, M., **La organización escolar**, CEU Ediciones, 2013

Dialnet, <https://scholar.google.es/>, s.d.

Gento Palacios, S., González-Fernández, R. y López-Gómez, E., **Dirección de centros educativos y ampliación de autonomía con rendición de cuentas. El rol del liderazgo pedagógico**, <https://doi.org/10.22550/REP80-1-2022-07>, Revista Española de Pedagogía, 2022

Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, **Ley Orgánica de Educación (último texto consolidado)**, <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2006-7899>, BOE, 2022

RAE, **Diccionario de la Lengua Española y Ortografía**, RAE, 2010

Santamaría Conde, R.M., **Organizar centros escolares**, 9788490771044, 2.ª ed., Editorial Síntesis, 2021

Complementary Bibliography

Campo, A., **Herramientas para los directivos escolares. II**, Wolters Kluwer, 2012

Constitución Española, 1978

Del Pozo, M., **Liderazgo. En Aprender hoy y liderar mañana**, Tekman Books, 2016

Google Scholar, <https://scholar.google.es/>,

Gregorio, A., **La integración de los padres en los procesos educativos escolares**, (12), 81-90, Investigación aplicada y experiencias educativas,

Esteban, R.M., Asenjo, J.T. y Prieto, L., **Procesos y contextos educativos**, Editorial Síntesis, 2021

INEE, **Boletín de Educación del Instituto Nacional de Evaluación**, MEC,

Melgarejo, X., **Gracias, Finlandia: qué podemos aprender del sistema educativo de más éxito**, Plataforma, 2015

Montero, A., **Selección y evaluación de directores de centros educativos**, Wolters Kluwer, 2012

Muñoz, A.I., **Hacia una educación inclusiva universitaria por medio del Aprendizaje-Servicio de alumnos de ingenierías.**, Experiencias pedagógicas e innovación educativa: a, 2018

Pascual-Arias, C., López-Pastor, V.M. y Sonlleve Velasco, M., **Buenas prácticas de Evaluación Formativa y Compartida en todas las etapas educativas**, Miño y Dávila, S.L., 2022

Ponce-Aguilar, E.E., **Auto-evaluación y coevaluación: una experiencia en el proceso de enseñanza-aprendizaje**, <http://dx.doi.org/10.23857/dc.v6i3.1216>, Dominio de las ciencias, 2020

Saint, D. y Funes, S., **Gestión eficaz de la convivencia en los centros educativos**, Wolters Kluwer, 2012

Torrego, J.C., **El plan de convivencia: fundamentos y recursos para su elaboración y desarrollo**, Alianza, 2010

Sánchez Lobato, J. (Coord.), **Saber escribir**, Instituto Cervantes. Aguilar, 2016

Sánchez, M.L., **Gestión positiva de conflictos y mediación en contextos educativos (2ª. Ed.)**, Reus, S.A., 2016

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/V51G120V01201

Prácticas externas: Practicum/V51G120V01981

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe escolar/V51G120V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 6 a 12 anos/V51G120V01103

Socioloxía: Socioloxía da educación/V51G120V01105

Subjects that it is recommended to have taken before

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/V51G120V01201

Other comments

Recoméndase encarecidamente a lectura detida e traballada da presente Guía Docente, consultando nas primeiras horas da mesma calquera dúbida que poida xurdir.

Tamén se recomenda -desde o momento en que o alumno ou a alumna tome conciencia de que desexa cursar dita materia- a consulta frecuente e variada dos Portais Educativos oficiais dispoñibles na web, especialmente o do Ministerio de Educación e o da Consellería Educativa de Galicia, así como a sección de Educación e Formación da Comisión Europea.

A familiarización coa Plataforma institucional Intranet e Microsoft 365 da que poderán dispor, unha vez matriculados na Escola Universitaria Maxisterio CEU de Vigo, será un requisito imprescindible para o desenvolvemento da materia. Ofreceranse indicacións sobre a conveniencia dun medio ou outro, dependendo da xestión que se queira levar a cabo. Dita situación, inclúe a aceptación das esixencias da mesma en canto a datos, uso de micrófonos, cámaras, etc. que se consideren necesarios para o desenvolvemento da mesma. Será de gran axuda que o alumno/a poña a súa foto nas condicións e o lugar establecido para iso, no primeiros sete días do

inicio do cuadrimestre ou antes, dado que facilita o labor da profesora. Grazas.

IDENTIFYING DATA**Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación**

Subject	Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación			
Code	V51G110V01204			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Varela Iglesias, Miriam			
Lecturers	Varela Iglesias, Miriam			
E-mail	myriam.varelaiglesias@ceu.es			
Web				
General description	Como materia de formación básica, a denominada Educación. Teoría e Historia dá Educación ten como finalidade introducir ao futuro graduado non universo educativo a través da análise da educación como práctica cultural presente en todas as sociedades e estreitamente relacionada con cuestións sociais, económicas e políticas. Persegue que o futuro graduado coñeza e valore nunha perspectiva crítica ou concepto de educación e os seus procesos, axentes, institucións, xunto coa súa evolución histórica e o proceso de configuración do sistema educativo. Busca igualmente unha comprensión histórica, contextual e crítica do fenómeno educativo, que oriente finalmente a súa praxe profesional nunha perspectiva reflexiva. Tamén analízanse os aspectos básicos do desenvolvemento histórico da educación en España e en Galicia, prestando especial atención á Educación Primaria, e ao proceso de configuración do seu profesorado, da súa formación e da súa lexitimación socioprofesional.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.

C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.
C19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
C20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
C27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
C28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
C41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
C61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
C66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D17	Creatividade
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
1. Analizar, comprender e avaliar a educación como feito e como acción-intervención desde os marcos teóricos que nos proporcionan tanto a teoría da educación como o saber facer historia da educación.	A1	B1	C1	D1
	A2	B3	C10	D2
	A3	B5	C12	D3
	A4	B9	C13	D5
		B12	C14	D6
			C19	D9
			C21	D13
			C22	D14
			C27	D15
			C28	D17
			C29	D21
			C32	
			C41	
			C66	
2. Analizar a evolución histórica das institucións educativas formais e non formais tendo en conta os condicionamentos sociais, políticos e normativos así como comprender o fenómeno educativo desde a Teoría da Educación.	A1	B1	C1	D1
	A2	B5	C13	D2
	A3	B9	C14	D3
		B11	C27	D6
		B12	C28	D7
			C41	D9
				D11
				D13
				D14
				D15
				D21

3. Desenvolver un coñecemento reflexivo e crítico da avaliación que permita comprender a complexidade do proceso educativo.	A1 A3	B1 B5 B11 B12	C1 C6 C13 C14 C27	D1 D3 D6 D8 D9 D13 D14 D17 D21
4. Valorar a acción educativa do mestre de educación primaria como un proceso de intervención profesional, o que supón explicar, xustificar e xerar *pedagógicamente a súa intervención tanto desde os fundamentos teóricos da educación como desde os procesos históricos que a sustentan.	A1 A2 A3	B1 B5 B7 B9 B12	C1 C13 C14 C19 C20 C28 C29 C61	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D13 D14 D15 D21

Contidos	
Topic	
CONCEPTO, FINALIDADES E SISTEMAS EN EDUCACIÓN	1. A educación e o fenómeno educativo. 2. Perspectivas pedagóxicas da acción educativa. 3. Ámbitos da educación.
O COÑECEMENTO CIENTÍFICO NA EDUCACIÓN	1. Introducción á investigación educativa. 2. A corrente dos Annales.
AXENTES E INSTITUCIÓN EDUCATIVAS	1. Evolución histórica e novas perspectivas do Sistema escolar. A escola de onte.
TEORIAS EDUCATIVAS CONTEMPORÁNEAS E HISTORIA DA EDUCACIÓN INFANTIL.	1. Escola Tradicional □ Escola Nova. Escola Tradicional. Contexto social e cultural do Movemento da Escola Nova. A Escola Nova como núcleo configurador da Pedagogía Contemporánea: Primeiras experiencias do Movemento. Os principais teóricos da Escola Nova: Dewey, Kerschensteiner, Decroly, Claparède, Montessori, Ferrière. Froebel, Padre Manjón,

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	15	20.5	35.5
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	10	25	35
Traballo tutelado	14	28	42
Lección maxistral	15	22.5	37.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Resolución de problemas	O profesor ofertará ao alumnado unha recompilación de textos. O alumno pola súa banda elixirá entre entre os textos ofertados. Consistirá nunha análise crítica-reflexivo relacionado coas temáticas traballadas dentro dos contidos.
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	Os alumnos pola súa banda coa oportuna orientación do profesor, profundarán en cuestións concretas que non foran abordadas máis que dunha maneira moi xenérica na exposición deste e que sexan susceptibles de tratamento de estudo recorrendo aos soportes documentais e bibliográficos pertinentes. O alumno realizará procuras documentais e bibliográficas para a maior comprensión dos contidos.
Traballo tutelado	Os traballos de aula (traballos monográficos) terán como cometido a iniciación á investigación. Estes traballos versarán sobre unha temática previamente achegada polo profesor e relacionada coas temáticas dos bloques de contido.
Lección maxistral	As leccións que conforman o temario desta materia serán elaborados e presentados de maneira expositiva ao grupo de clase polo profesor, achegando a documentación necesaria para o coñecemento dos contidos da materia.

Atención personalizada	
Methodologies	Description

Lección maxistral	Nas horas de titorías o alumno ou alumna poderá preguntar persoalmente ao profesor e resolver as súas dúbidas, particularmente.
Resolución de problemas	Nas horas de titoría da materia o alumno ou alumna poderá preguntar as súas dúbidas sobre os traballos propostos polo profesor.

Avaliación						
Description		Qualification	Training and Learning Results			
Resolución de problemas	O profesor propondrá traballos sobre contidos específicos que acheguen actualidade, reflexión crítica ás temáticas traballadas nas clases. Así, mediante o traballo persoal e reflexivo, profundarase nos campos do labor educativo que mais valor teñen no seu quefacer profesional futuro.O alumno terá que presentar un dossier, *valorandose as súas achegas ao grupo nas clases.	30	A2	B5	C1	D1
			A3	B11	C13	D2
			A4	B12	C14	D3
					C19	D6
					C27	D7
						D8
						D9
						D14
						D17
Traballo tutelado	O traballo monográfico consiste na investigación sobre aspectos relevantes da educación primaria. Serán avaliados tendo en conta a calidade das achegas, o seu formato axustado aos estándares científicos. Así mesmo as exposicións monográficas serán avaliadas tendo en conta a capacidade expositiva diante da clase, o contido e a preparación dos materiais pertinentes de achegar calidade á materia.	30	A1	B1	C1	D1
			A2	B3	C6	D2
			A3	B5	C10	D3
			A4	B7	C12	D5
				B9	C13	D6
				B11	C14	D7
				B12	C19	D8
					C20	D9
					C21	D11
					C22	D13
					C27	D14
					C28	D15
					C29	D17
					C32	D21
					C41	
					C61	
					C66	
Lección maxistral	As sesións maxistras serán avaliadas mediante unha proba. Dita proba avaliará as competencias adquiridas que inclúen preguntas directas sobre un aspecto concreto. Os alumnos deben responder de maneira directa e breve en función dos coñecementos que teñen sobre a materia.	40	A1	B1	C1	D1
			A2	B3	C6	D2
			A3	B5	C10	D3
			A4	B7	C12	D5
				B9	C13	D6
				B11	C14	D7
				B12	C19	D8
					C20	D9
					C21	D11
					C22	D13
					C27	D14
					C28	D15
					C29	D17
					C32	D21
					C41	
					C61	
					C66	

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurárase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final. A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do

Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. Todo traballo copiado, plagiado ou realizado pola. IA será cualificado cun 0. A Avaliación Continua da disciplina resultará da integración das distintas notas de traballos tutelados e de resolución de problemas. Deberán ser superadas todas as partes para poder obter unha cualificación positiva. O alumno que non realice todas as actividades de avaliación obterá unha cualificación final de SUSPENSO. É imprescindible a asistencia e participación activa en clase para poder acceder á avaliación continua. Si non se cumpre a asistencia someterase ao alumno á Avaliación Global. A Avaliación Global farase mediante un único exercicio escrito e a entrega dun traballo que será concretado co profesor. Tanto a cualificación dos traballos derivados da resolución de problemas, é dicir, contidos específicos como a cualificación dos traballos de aula feitos no seu momento durante o curso, seguirán vixentes en segunda convocatoria ou convocatoria extraordinaria. As datas de exame serán as publicadas oficialmente na web da facultade do mesmo xeito que os horarios de tutoría para o alumno.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

NEGRÍN FAJARDO, O, **Teoría e institucións contemporaneas de educación.**, 2005

Complementary Bibliography

AYUSTE, A. y OTROS, **Planteamientos de pedagogía crítica**, Graó, 1994

BERGOGLIO J.M., **Educación: exigencia y pasión. Desafíos para educadores cristianos.**, MADRID, CCS, 2013

COSTA RICO, A., **Historia da Educación e da Cultura en Galicia**, Edicións Xerais, 2004

COLOM, A.J. (Coord.), **Teorías e institucións contemporáneas de la educación**, Ariel, 1997

ESCOLANO BENITO, A, **La educación en la España contemporánea. Políticas educativas, escolarización y culturas pedagógicas.**, Biblioteca Nueva, 2002

FEBVRE, L., **Combates por la historia**, Ariel, 1970

GABRIEL, N. DE, **Leer, escribir y contar. Escolarización popular y sociedad en Galicia (1875-1900)**, Ed.do Castro, 1990

GABRIEL, N. DE., **Alfabetización y escolarización en España (1887-1950)**, Revista de Educación, 1997

PORTO UCHA, A.S., **La Institución Libre de Enseñanza en Galicia.**, Ed.do Castro, 1985

THUILLIER, G. y TULARD, J., **Cómo preparar un trabajo de historia. Métodos y técnicas.**, Oikos-Tau, 1989

PUELLES BENÍTEZ, M, **Educación e ideología en la España contemporánea (1767-1975)**, Labor, 1980

PUELLES BENÍTEZ, M., **Historia de la educación en España. Siglo XIX.**, Uned, 1989

PUELLES BENÍTEZ, M., **Política y Educación en la España contemporánea**, Uned, 2007

TUÑÓN DE LARA, M., **¿Por qué la historia?**, Salvat, 1981

IANA, A., OSSENBACH, G., y SANZ, F., (Coord.), **Historia de la Educación (Edad Contemporánea)**, UNED, 2002

CARCELES LABORDE, C, **Educadores cristianos en la Edad Contemporánea. Estudio y antología de textos de 7 autores.**, B.A.C., 2012

BOGHSSIAN, P., **El miedo al conocimiento. Contra el relativismo y el constructivismo.**, ALIANZA, 2012

EGIDO I, SANZ FERNANDEZ, F. , CARREÑO RIVERO, M. , COLMENAR ORZAES, C., **Teorías e institucións contemporáneas de educación**, SINTESIS, 2000

NEGRIN FAJARDO, O., ALVAREZ GARCIA, MC., **La técnica del comentario de texto en educación**, UNED, 2005

DE VIGUERIE, J., **Los pedagogos. Ensayo histórico sobre la utopía pedagógica.**, Encuentro., 2011

DEL VALLE, A., **La pedagogía de inspiración católica.**, Madrid, THE, 2000

GIUSSANI, L., **Educación es un riesgo.**, Encuentro., 2006

GRANADOS J., **La alianza educativa. Introducción al arte de vivir.**, Monte Carmelo., 2009

GUARDINI, R., **Cartas sobre la formación de sí mismo.**, Palabra, 2000

GUARDINI, R., **Las etapas de la vida.**, Palabra., 2006

LECUYER, C., **Educación en la realidad.**, Plataforma editorial, 2015

MORALES, T., **Coloquio familiar**, BAC, 2013

OSSENBACH SAUTER, G., **Corrientes e institucións educativas contemporáneas.**, Uned, 2011

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación/V51G110V01204

Other comments

A realización do traballo de investigación en grupo, suporá que cada un dos alumnos ou alumnas do grupo coñeza profundamente o traballo, xa que calquera deberá poder dar conta do traballo en cada momento. Será imprescindible a asistencia a clase para superar a materia. A avaliación é continua, o que supón que os alumnos e alumnas que asistisen a clase menos do 80% terán que acollerse a Evaluación Global, debido ás súas circunstancias especiais. A non asistencia non poderá superar o 20% das horas lectivas desta materia. Nesta porcentaxe inclúense as faltas xustificadas e sen xustificar.

IDENTIFYING DATA**Psicología: Psicología da educación: Procesos de aprendizaxe infantil**

Subject	Psicología: Psicología da educación: Procesos de aprendizaxe infantil			
Code	V51G110V01205			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	1	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Muñoz Prieto, María del Mar			
Lecturers	Lloves Pequeño, Isabel Marta Muñoz Prieto, María del Mar			
E-mail	mmunoz@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
General description	Esta materia proporciona ao alumno un coñecemento detallado dos procesos de ensino- aprendizaxe. Considérase fundamental que o alumnado sexa capaz de adestrarse para que no futuro poida levar a cabo un papel de guía, orientador en todos os ámbitos que *conciernen ao ámbito educativo, así como desenvolver un espírito crítico e reflexivo.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.			
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.			
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.			
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.			
C11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.			
C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.			
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo			
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.			
C65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.			
D1	Capacidade de análise e síntese			
D3	Comunicación oral e escrita			
D4	Coñecemento de lingua estranxeira			
D7	Resolución de problemas			
D8	Toma de decisións			
D9	Traballo en equipo			
D13	Razoamento crítico			

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula de primaria e utilízalos para xestionar o clima da aula e a instrución.	A2	B5	C11	D1
	A3	B7	C12	D3
			C29	D4
				D7
				D8

Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.	B2	C65	D1 D3 D9 D13
Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.	B3		

Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.

Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.	B2		
Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.	B5		
Capacidade de análise e síntese			D1
Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.		C44	

Contidos

Topic	
1. PARADIGMAS E CONCEPCIÓNS TEÓRICAS DOS PROCESOS DE ENSINO E APRENDIZAXE	1.1. Comportamento. 1.2. Cognitivismo. 1.3. Aprendizaxe observacional: Teoría cognitiva social. 1.4. Enfoques do Tratamento da Información. 1.5. Perspectiva constructivista da aprendizaxe escolar. 1.6. A teoría sociocultural de Vygotsky. 1.7. A teoría de Bruner e a construción do coñecemento. 1.8. A teoría de Ausubel sobre a aprendizaxe significativa
2. CONTEXTOS E FACTORES CONDICIONANTES DA APRENDIZAXE NA IDADE INFANTIL	2.1. Interacción familia-escola. 2.2. Programas de formación de pais. 2.3. O profesor: un elemento clave para a aprendizaxe dos estudantes. 2.4. O alumno: axente, protagonista e responsable de aprendizaxe. 2.5. Que aporta a neurociencia ao mundo da aprendizaxe.
3. PROCESOS DE APRENDIZAXE NA IDADE INFANTIL	3.1. Importancia da percepción e a atención, como elementos esenciais para a aprendizaxe. 3.2. A memoria. 3.3. A intelixencia e os diferentes estilos cognitivos relacionados coa aprendizaxe.
4. PROCESOS AFECTIVOS E MOTIVACIÓN ACADÉMICA NA IDADE INFANTIL	4.1. A educación emocional. 4.2. Motivación e metas académicas. As atribucións causais. 4.3. O papel do autoconcepto, a autoestima e a autoeficacia no rendimento académico.
5. INTERACCIÓN PROFESOR-ALUMNO E INTERACCIÓN ENTRE IGUAIS NA EDUCACIÓN INFANTIL	5.1. A eficacia do docente. 5.2. Expectativas dos profesores e rendemento dos alumnos. 5.3. O clima positivo na aula. 5.4. Interacción entre iguais. 5.5. A aprendizaxe cooperativa.
6. CONTEXTO FAMILIAR, Tics E APRENDIZAXE NA ETAPA INFANTIL	6.1. O uso dos Tics e a aprendizaxe infantil.
7. MÉTODOS E PROCEDEMENTOS DE INVESTIGACIÓN EN PSICOLOXÍA DA EDUCACIÓN	7.1. A importancia da investigación. 7.2. O enfoque da investigación científica. 7.3. Métodos de investigación

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	16	40	56
Debate	7	12	19
Resolución de problemas	7	15	22
Presentación	11	22	33
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	6	1	7
Traballo	6	6	12

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	O profesor/a presentará os contidos da materia de forma oral, en ocasións apoiado por medios audiovisuais. Tentarase que o alumno participe de maneira activa nas explicacións, a través de preguntas e/ou comentarios, cando o profesor/a o solicite..

Debate	El estudiante presenta en el grupo clase, aspectos de los contenidos de la materia, previamente preparados, utilizando material proporcionado por el profesor, además de las aportaciones personales que pueda realizar el estudiante, utilizando la bibliografía sugerida de forma oral o escrita.
Resolución de problemas	O estudante terá que subir á plataforma as actividades que a mestre solicita.
Presentación	O estudante terá que facer unha exposición oral e en grupo diante dos compañeiros.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	A atención personalizada realizarase a través da orientación aos alumnos mediante tutorías (ben a nivel grupal ou individual).
Debate	A atención personalizada realizarase a través do asesoramento aos alumnos para a preparación dos apartados que deben preparar para a realización do debate.
Resolución de problemas	O estudante terá que realizar as actividades que le proponga a mestre da Escola de Masistario
Tests	Description
Exame de preguntas obxectivas	A atención personalizada realizarase a través da valoración de probas realizadas na aula.
Resolución de problemas e/ou exercicios	O estudante ten que subir á plataforma as actividades que proponga a mestre da Escola de Maxisterio.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Exame de preguntas obxectivas	Realización dunha proba avaliativa escrita ao final do cuatrimestre que poderá contar con preguntas tanto de respostar de forma curta ou tipo test como de desenvolver de forma extensa.	40	B5	C12
Resolución de problemas e/ou exercicios	O estudante terá que entregar na plaforma as actividades que a mestre reflexe na guía	25	B3 B5	D3
Traballo	O estudante terá que falar do traballo que realizou con outros compañeiros.	35	A3 B3 B5	

Other comments on the Evaluation

Para os estudantes que sigan a avaliación continua, os traballos serán obrigatorios. É necesaria a asistencia regular e a

participación activa de cando menos o 80% das sesións, tanto horas teóricas como prácticas.

En liñas xerais, procurarase unha AVALIACIÓN GLOBAL na que se terán en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a

sua participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe.

É necesario superar unha proba obxectiva, así como a realización das actividades programadas na aula. Mentras non se

aprobe o examen, non se valorarán as calificacións dos traballos tutelados. O feito de que un alumno/a teña superado a proba obxectiva non significa que o estudante obteña esa mesma calificación, xa que se efectuará unha media ponderada de todas as calificacións.

Respecto ás actividades a entregar, notificaránse ao alumno/a as datas destinadas para elo, tanto na tarefa individual como grupal, dependendo do número de alumnado matriculado na materia.

Aqueles alumnos/as que non aproben a materia na primeira convocatoria se lles mantendrá a nota dos traballos/actividades superados, tendo que realizar novamente o examen e os

traballos/actividades non superados.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase, o se ausente mais dun 20% do cómputo total das aulas impartidas(6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se

desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Calificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensinanza do Estudantado.

Todo traballo copiado, plaxiado ou realizado pola IA será penalizado.

Tutorías e exames: Consultar páxina web. A profesora está a disposición do alumnado para recibir tutorías colectivas e individuais, co fin de reforzar contidos ou

actividades complementarias relacionadas coa materia.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Bisquerra, R., **Inteligencia emocional en educación**, Síntesis, 2015

Castejón, J. L., **Psicología de la Educación**, Club Universitario, 2010

Córdoba, A. I.; Descals A., y Gil M^a. D., **Psicología del desarrollo en la edad escolar**, Pirámide, 2006

González Sampascual, M., **Psicología de la educación. Tomos I y II**, UNED, 2007

Labrador, F. J., **Técnicas de modificación de conducta**, Pirámide, 2008

Myers, D. G., **Psicología**, Panamericana, 2006

Piñuel, I., y Cortijo, O., **Cómo prevenir el acoso escolar**, CEU Ediciones, 2016

Santrock, J., **Psicología de la Educación**, Mc. Graw Hill, 2006

Trianes, M. V., y Gallardo, J. A., **Psicología de la educación y el desarrollo en contextos escolares**, Pirámide, 2004

Complementary Bibliography

Bisquerra, R., **Universo de emociones**, Palau Gea, 2015

Bona, C., **La nueva educación**, Plaza & Janés, 2015

Comellas, M. J., **Un enfoque educativo para prevenir la violencia en la escuela**, Octaedro, 2015

De la Rosa, J.M., **Aula virtual o cómo plantear las clases a distancia y no morir en el intento**, Wolters Kluwer, 2021

Gámez-Guadix, M., **Escuela de padres 3.0**, Pirámide, 2017

La Prova, A., **La práctica del aprendizaje cooperativo**, Narcea, 2017

López, C., y Valls, C., **Coaching educativo**, Ed. SM, 2013

Manzanero, Puebla, A. L., y Álvarez M. A., **La memoria humana: aportaciones desde la neurociencia cognitiva**, Pirámide, 2015

Marí Mollá, R., **Facilitar las relaciones grupales y resolver los conflictos**, CCS, 2017

Miltenberger, R. G., **Modificación de conducta. Principios y fundamentos**, Pirámide, 2013

Mora, F., **Neuroeducación**, Alianza, 2017

Navarro, J. I., y Martín, B., C., **Psicología de la Educación para Docentes**, Pirámide, 2010

Núñez C., y Varcacel, R., **El arte de emocionarte**, Nube de Tinta, 2016

Picazo, C., **Maestra de pueblo con L de novata**, Grijalbo, 2017

Prados, M. M., **Manual de Psicología de la Educación**, Pirámide, 2016

Quintanal Díaz, J., **La educación social en la escuela: un futuro por construir**, CCS, 2018

Robinson, K., **Escuelas creativas**, Grijalbo, 2015

Raspall, L., **Neurociencias para educadores**, Homo Sapiens, 2017

Vaello Orts, J., **Cómo dar clase a los que no quieren**, Graó, 2011

Urra Portillo, J., **Redes sociales. Oportunidades y riesgos**, CEPE, 2021

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/V51G110V01102

Educación: Organización do centro escolar/V51G110V01203

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Educación: Tutoría e orientación coa familia/V51G110V01303

Subjects that it is recommended to have taken before

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/V51G110V01104

IDENTIFYING DATA				
Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica				
Subject	Educación: Educación para a saúde e a súa didáctica			
Code	V51G110V01301			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	2	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Sánchez Santiago, Mónica Carmen			
Lecturers	Sánchez Santiago, Mónica Carmen			
E-mail	monica.sanchezsantiago@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
General description	O concepto actual de saúde baséase nunha visión integral do ser humano, que inclúe, ademais da percepción física e psicolóxica, novas dimensións sociais e ambientais. O Decreto que establece as bases da Educación Infantil en Galicia establece como obxectivo primordial a contribución ao desenvolvemento físico, emocional, social e intelectual do alumnado. Neste marco, a educación para a saúde convértese nun elemento esencial para o desenvolvemento integral das persoas. Debe entenderse no contexto da promoción da saúde, que inclúe non só as accións individuais, senón tamén as accións dirixidas a mellorar as condicións de vida de toda a comunidade. Estudaranse aspectos teóricos do concepto de educación para a saúde desde as súas orixes e importancia dentro dos centros educativos, e ofreceranse pautas precisas para o desempeño da función docente e o desenvolvemento das competencias profesionais requiridas nesta etapa. O obxectivo do curso é abordar a importancia da educación para a saúde desde os primeiros anos de vida da infancia (educación infantil de 0 a 6 anos). En base a este obxectivo, os contidos estrutúranse en torno a temas relacionados co marco teórico e conceptual da educación para a saúde na educación infantil, desde proxectos de intervención educativa para familias, centros educativos e nenos ata unha comprensión máis profunda dos principais problemas de saúde que xorden nesta etapa.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.

B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.
C16	Identificar trastornos no soño, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.
C17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.
C18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado dos estudantes.
C36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade
D22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables	A1	B1	C15	D1
	A2	B2		D2
	A3	B3		D3
	A4	B4		D6
	A5	B5		D9
		B6		D13
		B7		D14
		B8		D15
		B11		

Identificar trastornos no sono, na alimentación, no desenvolvemento psicomotor, na atención e na percepción auditiva e visual. Detectar deficiencias emocionais e de benestar que alteran o axeitado desenvolvemento físico e mental do alumnado. Colaborar con profesionais especializados para abordar estes trastornos.	A1	B1	C16	D1
	A2	B3	C17	D2
	A3	B4	C18	D3
	A4	B5	C36	D4
	A5	B6		D5
		B7		D6
		B8		D7
		B10		D8
		B12		D9
				D11
				D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D20
				D21
Saber planificar actividades para cada un dos aspectos relacionados coas capacidades mencionadas. Familiarizarse coas metodoloxías, os recursos didácticos, incluídos os relacionados coas tecnoloxías da información e a comunicación, e os materiais necesarios para a docencia da educación sanitaria.	A1	B1	C15	D1
	A2	B2	C36	D2
	A3	B3		D3
	A4	B4		D5
	A5	B5		D6
		B6		D7
		B7		D8
		B8		D9
		B9		D11
		B10		D12
		B11		D13
		B12		D14
				D15
				D16
				D17
Saber avaliar a programación realizada tendo en conta a lexislación vixente para a etapa de educación infantil.	A1	B1	C15	D1
	A2	B3	C36	D2
	A3	B4		D3
	A4	B5		D5
	A5	B6		D6
		B7		D7
		B8		D8
		B9		D9
		B11		D11
		B12		D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17

Contidos	
Topic	
1.Concepto de saúde	Evolución histórica do concepto de saúde. Elementos que configuran o actual concepto de saúde. Determinantes da saúde. Conceptos básicos sobre saúde, promoción e educación para a saúde.

2. Aproximación ao concepto de Educación para a saúde(EpS)	Modelos de educación para a saúde. Educación para a saúde desde unha perspectiva de promoción da saúde. Obxectivos da educación para a saúde. Aspectos lexislativos relacionados coa educación para a saúde na educación infantil. Educación para a saúde no currículo da primeira infancia. Educación para a saúde no contexto escolar. Razóns para incorporar a educación para a saúde ao programa educativo dun centro. Niveis de actuación.
3. Análise de metodoloxías e recursos para a docencia da educación sanitaria nos centros educativos. Técnicas de avaliación específicas para a educación sanitaria en centros de ensino infantil.	Metodoloxías activas e participativas; traballando áreas de coñecemento, actitudes e habilidades (técnicas de expresión, técnicas de información, técnicas de análise e técnicas de desenvolvemento de habilidades). Análise, deseño e avaliación de actividades relacionadas coa Educación para a Saúde.
4. Revisión dos aspectos básicos do desenvolvemento do alumnado desde o nacemento ata os 6 anos.	Características do crecemento infantil. Elementos básicos do desenvolvemento psicolóxico, emocional e sexual do alumnado de preescolar.
5. Alimentación e consumo.	Alimentación e nutrición. A pirámide alimentaria. A roda dos alimentos. Hábitos alimentarios saudables en nenos de 3 a 6 anos. Novos alimentos. Dieta equilibrada. Problemas asociados a unha mala nutrición (obesidade, anorexia e bulimia). Enfermidade celíaca no ámbito escolar. Actividade física diaria.
6. Educación afectivo-sexual	Educación para a igualdade. Educación emocional. Amizade. Sexo e diferenza sexual. Quen debe impartir educación sexual? Valores e virtudes
7. Orientacións sobre o consumo de drogas	Identificación de substancias e mecanismos de adicción. Prevención da adicción e os seus riscos.
8. Contaminación e saúde	Educación ambiental. A contaminación ambiental e o seu impacto na saúde.
9. Alumnado con necesidades especiais, discapacidades, necesidades emocionais, etc.	Alerxias Asma Diabetes Altas capacidades. Identificación de posibles intervencións para apoios educativos específicos
10.Outros temas relacionados coa saúde.	Hixiene e saúde. Accidentes infantís. Primeiros auxilios para nenos. Educación viaria.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	2	0	2
Lección maxistral	15	27	42
Traballo tutelado	15	25	40
Presentación	8	16	24
Debate	4	8	12
Estudo previo	0	8	8
Resolución de problemas de forma autónoma	4	6	10
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Observación sistemática	10	0	10

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Actividades destinadas a establecer contacto e recopilar información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Lección maxistral	EXPLICACIÓN DO PROFESORADO DOS DISTINTOS CONTIDOS DA MATERIA. Para potenciar o valor didáctico deste método expositivo, introducíranse elementos motivacionais para fomentar a participación do alumnado e o debate razoado, xerando un ambiente de aprendizaxe dinámico e aberto. Para conseguilo, incorporáranse paralelamente os seguintes recursos e estratexias didácticas: exploración das ideas ou coñecementos previos do alumnado, proxección de materiais audiovisuais, comentarios de texto, animacións, etc.

Traballo tutelado	O alumnado, individualmente ou en grupo, prepara documentos ou actividades sobre diversos temas dentro da materia. Prepara investigacións, informes, comentarios críticos sobre lecturas, presentacións, etc. Trátase xeralmente dunha actividade autónoma que inclúe a busca e recompilación de información, a lectura e o manexo de bibliografías e o uso das tecnoloxías da información e a comunicación (TIC). O tema e o enfoque xeralmente son asignados polo profesor, pero o alumnado tamén pode propoñerlos, aínda que sempre é necesario o acordo previo co profesor. O traballo pódese realizar individualmente ou en grupo a criterio do profesor.
Presentación	Presentación por parte do alumnado ao profesor e/ou a un grupo de estudantes sobre un tema relacionado co contido da materia ou cos resultados dun proxecto, exercicio ou tarefa. Isto pódese facer individualmente ou en grupo.
Debate	Un debate aberto, proposto polo profesor, entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema do contido do curso, nunha análise de caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha clase maxistral, ou en temas de actualidade relacionados coa materia. Os debates en grupo poden celebrarse na aula.
Estudo previo	Investigación, lectura e documentación, propostas de resolución de problemas e/ou exercicios para ser realizados de forma independente polo alumnado na aula e/ou no laboratorio.
Resolución de problemas de forma autónoma	Unha actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe analizar e resolver os problemas e/ou exercicios de forma independente.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Será realizado en tutorías individuais e/ou grupales sobre os contidos da materia, así como o apoio e orientación sobre as estratexias metodolóxicas e as actividades desenvolvidas na materia.
Traballo tutelado	En xeral, é unha actividade autónoma para o/os estudante/s que inclúe a busca e a recompilación de información, a lectura e a xestión de bibliografías e a escritura. O alumnado recibirá tutoría individual ou en grupo, dependendo da natureza do traballo.
Debate	Será realizado en tutorías individuais e/ou grupales sobre os contidos da materia, así como o apoio e orientación sobre as estratexias metodolóxicas e as actividades desenvolvidas na materia.
Presentación	Será realizado en tutorías individuais e/ou grupales sobre os contidos da materia, así como o apoio e orientación sobre as estratexias metodolóxicas e as actividades desenvolvidas na materia.
Estudo previo	Isto levarase a cabo mediante sesións de tutoría individuais e/ou grupais sobre a materia, así como apoio e orientación sobre as estratexias metodolóxicas e actividades desenvolvidas dentro do curso.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Traballo tutelado	O estudante presenta o resultado da elaboración dun documento sobre a materia. As avaliacións faranse en función da corrección lingüística, a ortografía, a presentación e a participación activa nas distintas sesións prácticas programadas para a materia.	20	A1 B1	D1
			A2 B2	D2
			A3 B3	D3
			A4 B4	D5
			A5 B5	D6
			B7	D7
			B8	D8
			B9	D9
			B10	D11
			B11	D12
			B12	D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21

Presentación	Presentación oral de traballos nos que se avaliará a claridade da presentación, a síntese e a argumentación, a comunicación eficaz e o uso axeitado de axudas visuais. Avaliarase a estrutura do discurso, o dominio do tema, a precisión da linguaxe, a fluidez verbal e a interacción co público. Tamén se terá en conta a actitude, a confianza e o entusiasmo do presentador.	15	A1 B1 C15 D1 A2 B2 C16 D2 A3 B3 C17 D3 A4 B4 C18 D5 A5 B5 D6 B7 D7 B8 D8 B9 D9 B10 D11 B11 D12 B12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21
Resolución de problemas de forma autónoma	Os criterios de avaliación céntranse na capacidade do estudante para comprender o problema, seleccionar estratexias axeitadas, aplicar os coñecementos de forma eficaz e comunicar o proceso de solución. Avalíanse tanto o proceso como o resultado, con énfase na xustificación das decisións tomadas e na coherencia da solución no contexto do problema. Tamén se ten en conta a creatividade e a innovación da proposta.	15	A1 B1 C15 D1 A2 B2 C16 D2 A3 B3 C17 D3 A4 B4 C18 D5 A5 B5 C36 D6 B7 D7 B8 D8 B9 D9 B10 D11 B11 D12 B12 D13 D14 D15 D16 D17 D19 D20 D21
Exame de preguntas obxectivas	Probas individuais sobre o contido da materia. Avalíase: Dominio da terminoloxía e precisión conceptual. Capacidade de síntese e organización de contidos. Respostas específicas ás preguntas formuladas. A relación entre conceptos: diferenzas, semellanzas, causas, efectos, etc. Expresión gramatical, sintáctica e ortográfica correcta.	30	A1 B1 C15 D1 A2 B2 C16 D2 A3 B3 C17 D3 A4 B4 C18 D5 A5 B5 D6 B6 D7 B7 D8 B8 D9 B9 D11 B10 D12 B11 D13 B12 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21

Observación sistemática	Avaliación de diferentes aspectos do desenvolvemento das actividades de educación para a saúde e do proceso de aprendizaxe:	20	A1 B1	C15 D1
	Participación na clase: Número de intervencións, calidade das intervencións, respecto polas opinións dos demais.		A2 B2	C16 D2
	Interacción cos compañeiros: Colaboración, apoio mutuo, respecto na comunicación.		A3 B3	C17 D3
	Desenvolvemento de tarefas: Calidade do traballo, uso de estratexias, resolución de problemas.		A4 B4	C18 D5
	Habilidades de comunicación: Claridade na expresión oral e escrita, uso axeitado da linguaxe, capacidade de escoita.		A5 B5	D6
	Actitude cara á aprendizaxe: Interese, motivación, perseveranza, responsabilidade.		B6	D7
	Avaliación continua mediante o seguimento do alumnado.		B7	D8
			B8	D9
			B9	D11
			B10	D12
			B11	D13
			B12	D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21

Other comments on the Evaluation

O carné de estudante entregárase ao profesorado nas dúas primeiras semanas de clase. A súa entrega é obrigatoria.

O sistema de avaliación ten como obxectivo implicar o alumnado no seu proceso de aprendizaxe. En termos xerais, implementárase a AVALIACIÓN CONTINUA, tendo en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A cualificación final do sistema de avaliación continua será a suma das diferentes cualificacións obtidas polas actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal e como se estipula na táboa anterior. Para aprobar a materia, o alumnado debe aprobar os traballos e o exame por separado. Requírese unha cualificación mínima de aprobado (5 sobre 10) en cada un dos apartados establecidos na sección de avaliación desta guía. Ata que se aprobe o exame, non se sumarán as cualificacións dos traballos tutelados e do traballo de clase. O alumnado que non aprobe a materia na primeira convocatoria conservará a cualificación dos traballos/actividades que aprobou e terá que repetir o exame e os traballos/actividades que suspendeu na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN XERAL: O alumnado que non asista á clase ou falte a máis do 20 % do total das clases impartidas (6 días, 12 horas) deberá someterse ao sistema de avaliación xeral, que se implementará de acordo cos artigos 19 e 21 do Regulamento de Avaliación, Cualificación e Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudiante, aprobado polo Claustro da UVigo o 18 de abril de 2023. Será responsabilidade do alumnado informar sobre o traballo e as actividades realizadas na clase.

Se opta voluntariamente pola avaliación xeral, terá un mes desde o inicio das clases para facelo.

A asistencia só contará se se realiza correctamente.

Calquera traballo copiado, plaxiado ou creado por IA recibirá unha cualificación de 0.

Os horarios de titorías pódense consultar na aplicación específica (<https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/sin-categoria/nueva-app/>), así como no taboleiro de cortiza que hai fóra do despacho do profesorado.

AVALIACIÓN do alumnado da 2ª e seguintes convocatorias:

Se non aprobaches a materia na 1ª convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Se optaches pola avaliación continua na 1ª convocatoria, poderás completar as actividades pendente dunha avaliación positiva.

O alumnado debe falar co instrutor durante as horas de titoría dentro das dúas primeiras semanas do semestre para concretar o plan de traballo a seguir para superar a materia.

O alumnado con exención de docencia será avaliado mediante o mesmo sistema de avaliación que o alumnado regular, agás que para acadar a puntuación de participación, terá que facer un seguimento da materia co instrutor durante as horas de titoría. Este alumnado debe contactar co instrutor dentro das dúas primeiras semanas do semestre no primeiro caso e durante a mesma semana en que se aplica a exención no segundo caso, para preparar a folla de ruta a seguir para superar a materia.

As datas límite son inalterables. A falta de asistencia á(s) data(s) previamente acordada(s) para a(s) presentación(s) considerarase unha falta grave e non se poderá aprobar a materia sen completala.

As datas dos exames publicaranse no sitio web do centro. Estas datas non se modificarán e, se o consello escolar aproba un cambio tras unha solicitude formal por escrito, o exame realizarase oralmente.

Se existe unha sospeita fundada de prácticas non éticas durante o(s) exame(s) escrito(s), este será retirado, o que provocará que o alumno suspenda o exame.

O contacto co profesorado farase a través do correo electrónico da CEU, mantendo sempre as regras de cortesía e unha linguaxe coidadosa.

O alumnado debe estar presente na clase tanto en actitude como en vestimenta. Se non o fai, non poderá asistir á clase. Esta guía pode adaptarse para satisfacer as necesidades específicas de apoio educativo do alumnado matriculado no programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Piédrola Gil, G., Del Rey Calero J., Domínguez Carmona M. et col, **Medicina Preventiva y Salud Pública**, 9ª ed, Masson-Salvat, (1991)

Urmeneta M., **Alumnado con problemas de salud**, Grao, 2010

XUNTA DE GALICIA, **Decreto 150/2022, de 8 de setembro**, por el que se establece la ordenación y el currículo de la educación infantil en la Comunidad Autónoma de Galicia, Xunta de Galicia, 2022

Aranceta, J., **Como Hablar de Alimentacion y Salud a Los Niños**, Nerea, 2012

Complementary Bibliography

Hassink S., **Obesidad Infantil. Prevención, intervenciones y tratamiento en atención primaria**, Médica Panamericana S.A, 2010

Sarponen, Sari, **El sistema inmunitario por fin sale del armario**, Alienta, 2022

Sarponen, Sari, **¡ Es la microbiota idiota!**, Alienta, 2021

Bilbao, Álvaro, **El cerebro del niño explicado a los padres**, Plataforma, 2015

García, Marián, **El jamón de York no existe**, La esfera de los libros, 2021

Rojas Estapé, Marian, **Cómo hacer que te pasen cosas buenas**, S.L.U. Espasa, 2018

Aguiló, Alfonso, **Educación los sentimientos**, Palabra, 2019

Mora Márquez y Rubio García, **Educación para la salud y el consumo en la educación infantil**, Pirámide, 2019

Marqués Molías, Sáez Cárdenas y Guaiya Escolies, **Métodos y medios en promoción y educación para la salud**, Univeridad Oberta de Catalunya, 2004

XUNTA DE GALICIA, **Medrando sans**, 1ª Ed., Xunta de Galicia,

Rocamora Bonilla A., González Gil T., **El niño, la enfermedad y la familia.**, Madrid:PPC, 2009.

GUERRERO R, BARROSO O., **CUENTOS PARA EL DESARROLLO EMOCIONAL DESDE LA TEORIA DEL APEGO.**, Marcombo, 2019

García Mulet O., **Crece como niños. Crece como niñas. La maduración integral de la masculinidad y feminidad en las primeras etapas de la vida**, 4ª Ed, Campomanes editores, 2022

Plans Colomé A., **Respeta mi sexualidad. Educar en un mundo hipersexualizado**, Nueva Eva, 2020

Agencia Española de Seguridad Alimentaria y Nutrición., **Informe Anual 2023.**, 2023

Acevedo Whitehouse Ph. D, Karina A., **Efectos adversos. Una revisión crítica de las vacunas genéticas anti-COVID: ¿Eliges comprender?**, 9798870363356, Independiente, 2023

Recomendacións

IDENTIFYING DATA				
Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade				
Subject	Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade			
Code	V51G110V01302			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	2	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Criado del Rey Morante, Julia			
Lecturers	Criado del Rey Morante, Julia			
E-mail	julia.criadorey@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
General description	Escolas Inclusivas son escolas para todos, sen categorizacións nin discriminacións e que se expoñen a necesidade de enfocar a diversidade como un valor enriquecedor. As formulacións inclusivas defenden que as dificultades de aprendizaxe están directamente relacionadas coa forma en que as escolas están organizadas, por iso, é imprescindible transformar a propia escola como institución para lograr unha educación de calidade para todos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promova-la nos estudantes.
C8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
C19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.
C30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
C61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D7	Resolución de problemas
D9	Traballo en equipo
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes

Resultados previstos na materia	
Expected results from this subject	Training and Learning Results

1. Identificar dificultades de aprendizaxe relacionadas coa atención á diversidade en contextos inclusivos.	A2	B3	C8	D12 D13 D16
2. Estructurar e promover a aprendizaxe autónoma dos alumnos á luz dos obxectivos e contidos propios do correspondente nivel educativo, desenvolvendo estratexias que eviten a exclusión e a discriminación.	A2	B11	C19	D1 D2 D9 D12
3. Respetar as diferenzas culturais e persoais dos alumnos e demais membros da comunidade educativa.	A2	B2	C10 C22	D2 D7 D9 D14
4. Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades e realizar actividades educativas de apoio no marco dunha educación inclusiva.	A2	B3 B11	C21 C23	D9 D12 D13 D16
5. Experimentar un clima de relación positivo e de respecto que evite a exclusión ou discriminación mediante a construción de normas de convivencia democrática, afrontando e resolvendo de forma colaborativa situacións problemáticas e conflitos interpersoais de diversa natureza, como modelo de relación que logo poidan aplicar á súa práctica profesional.	A2		C21 C30 C61	D1 D2 D7 D9 D12 D13 D14 D16
6. Dinamizar co alumnado a construción participada de regras de convivencia democrática, e afrontar e resolver de forma colaborativa situacións problemáticas e conflitos interpersoais de natureza diversa.	A2	B3	C10 C22	D2 D7 D9 D17
7. Adquirir habilidades básicas de deseño e aplicación didáctica adaptada, que faciliten a inclusión de estudantes con necesidades específicas de apoio educativo e desenvolver propostas de acción dentro dun enfoque comprensivo da educación diversificada.	A2	B11	C22 C23	D1 D2 D7 D9 D17
8. Deseñar e desenvolver proxectos educativos e unidades de programación, que permitan adaptar o currículo ao contexto sociocultural e ás diferentes características do alumnado.	A2	B3	C30	D2 D3 D9
9. Saber promover a adquisición de hábitos ao redor da autonomía, a liberdade, a experimentación, a imitación e a aceptación de normas e límites.	A2	B11	C22	D1 D2 D14 D16
10. Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción entre iguais e adultos, e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.	A2	B3	C21	D12 D16 D19
11. Saber informar a outros profesionais especialistas para saber abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais.	A2	B3	C8 C21	D1 D12 D14

Contidos

Topic

1- A escola Inclusiva: a escola de cada un.	1.1. Conceptos esenciais. 1.2. Orixe e sentido da educación inclusiva. 1.3. Respostas escolares ante a diversidade. 1.4. A escola inclusiva na programación didáctica.
2. Concepto de atención á diversidade	2.1. Perspectivas ao redor da atención á Diversidade. Atención individual vs atención personalizada.
3. A atención á diversidade no sistema educativo.	3.1. A atención á diversidade no sistema educativo: perspectiva histórica 3.2. A atención á diversidade no sistema educativo: comunidades autónomas 3.3. A atención á diversidade en Galicia
4. Tratamento e prevención das dificultades da aprendizaxe e da atención.	
5. Programas e estratexias educativas de atención á diversidade nos centros educativos.	5.1. Programas educativos centrados na comunidade 5.2. Programas educativos centrados na escola 5.3. Programas educativos centrados na aula
6. Diagnóstico e avaliación para a atención á diversidade.	6.1. Diferenzas entre avaliación e diagnóstico 6.2. A identificación de necesidades educativas 6.3. Modelos de asesoramento e apoio

7. Medidas de atención á diversidade.

7.1. Medidas de atención á diversidade xerais

7.2. Medidas de atención á diversidade específicas

8. Adaptacións curriculares

8.1. O modelo de adaptación curricular a exame.

8.2. Tipos de adaptacións segundo a normativa

8.3. O curriculum para todos

9. Integración escolar

9.1. Da integración social á inclusión.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	18	22	40
Debate	6	10	16
Traballo tutelado	12	20	32
Seminario	2	10	12
Traballo tutelado	8	20	28
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	20	22

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición de contidos e bases teóricas da materia por parte do profesorado. Inclúe as directrices para desenvolver traballos, casos ou proxectos polos estudantes.
Debate	Grupos de discusión entre estudantes. Poden centrarse nun tema, na análise dun caso, no resultado dun proxecto ou investigación, desenvolvidos previamente noutras actividades.
Traballo tutelado	Preparación de ensaios sobre a materia que inclúen a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción etc.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afrontar ou complementar os contidos da materia. Pódense usar como complemento das clases teóricas.
Traballo tutelado	Realización de prácticas na aula sobre a materia.

Atención personalizada

Methodologies Description

Lección maxistral	Realizárase en tutorías individuais e/ou grupais sobre os contidos da materia así como apoio e orientación sobre as estratexias metodolóxicas e actividades desenvolvidas na materia. As titorías académicas terán lugar no despacho A
Traballo tutelado	

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Lección maxistral	Asistencia e participación activa nas clases.	10	A2 B11 D1 D3 D7 D9 D13 D14 D16 D17 D19
Traballo tutelado	Resposta a preguntas na aula sobre a materia. Inclúen a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, capacidade de síntese e bo uso de IA.	30	A2 B2 C8 D1 B3 C10 D2 B11 C19 D3 C21 D7 C22 D9 C23 D12 C30 D13 C61 D14 D16 D17 D19

Traballo tutelado	Introdución á investigación na educación inclusiva. Elaboración dunha pequena investigación en parellas.	20	A2 B11 C30 D1 D2 D3 D7 D9 D12 D13 D14 D16 D17 D19
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba escrita que avalía os coñecementos teórico-prácticos da materia. Será unha única proba ao final da materia. A data oficial do exame poderase consultar na páxina web do centro: * https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/*organizacion-*academica/	40	A2 B3 C19 D1 B11 C22 D2 C23 D3 C30 D7 C61 D12 D13 D14 D16 D17

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado participe do seu proceso de aprendizaxe.

En liñas xerais procurarase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A cualificación final do sistema de **AVALIACIÓN CONTINUA** será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido no artigo 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

Para os traballos e entregas propostas daranse datas de entrega inamovibles en caso de non ser entregadas avaliaranse cun 0.

Cada falta de ortografía descontará 0,25 puntos en todos aqueles documentos escritos que se entreguen á profesora.

O alumnado repetidor deberá acollerse aos criterios de avaliación da guía docente vixente neste curso, non se gardarán notas de cursos anteriores.

As titorías da materia terán lugar no despacho Herera Oria no horario indicado na porta ao longo do curso 25/26.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Booth, T., y Ainscow, M., **Guía para la evaluación y mejora de la educación inclusiva.**, UAM, 2002

CAST, **Guía para el diseño universal del aprendizaje (DUA). Versión 1.0.**, Wakefield, MA: Author, 2008

Parrilla, A., **Acerca del origen y sentido de la educación inclusiva.**, Revista de Educación, 327, 11- 30, 2002

Arnáiz Sánchez, P., **Aulas abiertas a la inclusión**, Dykinson, 2020

Elizondo Carmona, C., **Neuroeducación y diseño universal para el aprendizaje. Una propuesta práctica para el aula inclusiva.**, Octaedro, 2022

Solla Salvador, C., **Guía de Buenas Prácticas en Educación Inclusiva**, Save de Children, 2013

Booth T., y Ainscow M., **Guía para la Educación Inclusiva. Desarrollando el aprendizaje y la participación en los centros escolares.**, FUHEM y OEI, 2015

Echeita Sarrionandia, G., **Educación inclusiva: El sueño de una noche de verano.**, Octaedro, 2019

Complementary Bibliography

Ainscow, M., **Desarrollo de escuelas inclusivas**, Narcea, 2006

Ainscow, M., Beresford, J., Harris, A., Hopkins, D. y West, M., **Crear condiciones para la mejora del trabajo en el aula. Manual para la formación del profesorado**, Narcea, 2001

Ainscow, M., Hopkins, D., Soutworth, G. y West, M., **Hacia escuelas eficaces para todos. Manual para la formación de equipos docentes**, Narcea, 2001

Ainscow, M., y West, M., **Mejorar las escuelas urbanas: liderazgo y colaboración**, Narcea, 2008

Arnáiz, P., **Educación inclusiva: una escuela para todos.**, Aljibe, 2003

Arnáiz, P., **Atención a la diversidad. Diseño curricular.**, Eunedi, 2005

Aula intercultural, **El portal de la educación intercultural**,

Echeita Sarrionandia, G., **Educación para la inclusión o educación son exclusiones.**, Narcea, 2006

Echeita Sarrionandia, G., **Inclusión y Exclusión Educativa.**, Revista Electrónica Iberoamericana sobre Calidad,, 2008

Echeita, H. y Ainscow, M., **La educación inclusiva como derecho**, 2011

Miñambres, A. y Jove, G., **La atención a las necesidades educativas especiales: De la Educación Infantil a la Universidad**, Ediciones Universidad de Lleida, 2000

Parrilla, A., **A educación Inclusiva. Unha dirección a seguir localmente.**, Revista Galega de Educación, 43, 9-13, 2009

Parrilla, A., **La construcción del aula como comunidad de todos**, Organización y Gestión Educativa OGE, 2, 19-23, 2004

Parrilla A. y Moriña, A., **Lo que todos nos preguntamos sobre la educación incluíva**, Padres y maestros, 284, 10-14, 2004

Prensky, M., **El mundo necesita un nuevo curriculum. Habilidades para pensar, crear, relacionarse y actuar.**, SM, 2015

Sánchez (coord.), **La escuela infantil: observatorio privilegiado de las desigualdades.**, Graó, 2007

Susinos, T., **¿De qué hablamos cuando hablamos de inclusión educativa?**, 2005

Thomas, G. Y Loxley, A., **Deconstrucción de la educación especial y construcción de la educación inclusiv**, La muralla, 2007

UNESCO, **Informe de seguimiento de la educación en el mundo. Superar la desigualdad. Por qué es importante la gobernanza**, 2009

Elizondo Carmona, C, **Neurodiversidad: el funcionamiento del cerebro en la escuela inclusiva.**, Octaedro, 2024

Aba Pastor, C, **Enseñar pensando en todos los estudiantes (DUA)**, SM, 2022

Bisquerra, R., **Educación emocional: propuestas para educadores y familias**, Besos, 2011

Elizondo Carmona. C, **Diseñar hasta los límites: estrategias para abrir nuevas posibilidades, retos y desafíos para todo el alumnado.**, Octaedro, 2024

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta/V51G110V01402

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Psicoloxía: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá/V51G110V01304

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/V51G110V01305

Subjects that it is recommended to have taken before

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/V51G110V01102

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/V51G110V01103

Educación: Organización do centro escolar/V51G110V01203

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/V51G110V01104

Other comments

1/ Participación en clase.

2/ Dominio da informática a nivel de usuario (tratamento de textos, bases de datos, programa de presentacións, correo electrónico e internet).

3/ Actitude favorable e receptiva cara á aprendizaxe.

IDENTIFYING DATA				
Educación: Tutoría e orientación coa familia				
Subject	Educación: Tutoría e orientación coa familia			
Code	V51G110V01303			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	2	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Blanco Navarro, Marta			
Lecturers	Blanco Navarro, Marta			
E-mail	marta.blanconavarro@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
General description	A materia Educación. Tutoría e Orientación coa Familia (TOF) está integrada no módulo temático de Infancia e Escola e, dentro deste, na materia de Sociedade, Familia e Escola. Por tanto, as competencias propostas para desenvolver en devandita materia están entramadas no contexto que a engloba. Por desenvolverse no primeiro cuadrimestre de 2.º curso, enlaza coa formación recibida en 1.º curso con materias como Educación. Organización do Centro Escolar. Tamén se orienta a recoñecer os elementos esenciais de todo plan de acción tutoría. Engádense aos contidos da formación do futuro maesto/a ás principais técnicas e instrumentos para levar a cabo a recollida e a análise de información pertinente na tutoría académica. Todos estes aspectos están condicionados polo bo facer do titor/a, sen o cal os outros elementos perderían o seu sentido. Por iso, Tutoría e Orientación coa Familia cumpre un papel importante no plan de estudos derivado do seu carácter formativo, que reclama do alumno/a un nivel madurativo e de equilibrio afectivo apropiados a un futuro/a docente; é de esperar que o proceso de ensino-aprendizaxe contribúa a iso. Consecuentemente, os valores e virtudes inherentes a calquera titor/a son obxecto de estudo nesta materia. En último lugar de referencia, pero non de importancia, preséntanse os contidos que abarcan unha ampla temática relacionada coa familia, a súa beleza e as súas dificultades, as súas posibilidades educativas. Estes traballaranse especialmente a través da lectura de bibliografía que presentarán os argumentos de autores consolidados e, a longo prazo, poderán permitir a consolidación da capacidade crítica do alumno/a			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
C8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten

C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
C11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.
C36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
C46	Comprender o paso da oralidad á escritura e coñecer os diferentes registros e usos da lingua.
C49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
C59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.
C62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Identificar os fundamentos antropolóxicos da familia; recoñecer diferentes realidades sociolóxicas que se dan ao redor das familias da nosa sociedade; comprender as consecuencias dos diferentes estilos parentais que se presentan no contexto escolar.	A1	B12	C14 C26 C62	D1 D12 D13 D21
Adquirir coñecementos avanzados sobre a lexislación educativa pertinente e actualizada, e ser capaz de tomar decisións acordes a ela relacionadas coa planificación do desempeño da función tutorial e orientadora do/ da docente, con relación ás familias do período de 0-6 anos dun grupo de alumnos/as.	A1 A2 A3	B2 B4 B5 B9 B10	C1 C11 C31 C59	D2 D8 D14 D16 D21
Ter capacidade de recompilar e interpretar datos a través da observación sistemática e a entrevista semiestructurada, froito en parte de haberse introducido nas técnicas non estandarizadas de instrumentos de recollida de información para a orientación educativa e a acción tutorial.	A3	B4	C23 C24 C25	D1 D2 D6 D21
Pór en xogo a capacidade comunicativa oral adecuada, en pequeno e gran grupo, que permita percibir unha adecuada capacidade de saber comunicarse ante diferentes tipos de audiencias, especializadas ou non, de maneira clara e concisa, sendo capaz de achegar orientacións ou propostas de solucións propias do ámbito académico ou profesional do/do mestre/a.	A2	B5	C6 C10 C49 C62	D3 D7 D16 D18
Poder, mediante argumentos sustentados en coñecementos avanzados, elaborar unha idea propia sobre algún tema específico da tutoría e orientación educativa. Require o uso adecuado da construción de textos escritos, o uso da lóxica, a asociación de ideas e, por suposto, do bo uso gramatical e ortográfico da lingua española.	A1 A3	B5 B6 B12	C8 C13 C26 C36 C43 C44 C46 C62	D1 D2 D3 D6 D8 D13 D14 D17 D21

Contidos	
Topic	
Introdución	Neste curso académico 2025-26, os contidos desenvolveranse en 4 Módulos que estarán dispoñibles no curso correspondente da plataforma institucional. Cada un destes módulos contará con diferentes apartados
Módulo 1 Fundamentación	Familia e orientación familiar
Módulo 2 Lexislación	Orientación e tutoría no marco normativo actual
Módulo 3 Planificación	A acción tutorial: organización e planificación
Módulo 4 Técnicas	Técnicas e instrumentos para a acción tutorial e a orientación educativa

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	3	2	5
Lección maxistral	10	10	20
Seminario	10	20	30
Simulación	3	5	8
Exame de preguntas obxectivas	1	14	15
Traballo	4	20	24
Observación sistemática	15	20	35
Presentación	8	5	13

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Actividades introductorias	Presentarase a materia a través da explicación da Guía Docente. A Guía Docente constitúe un elemento informativo e prescriptivo de carácter fundamental. Por iso, considérase necesario que o/o alumno/a coñézaa, téña presente antes de matricularse, consulte dúbidas á profesora sobre ela a principio de cuadrimestre, e mesmo a archive en cartafol dixital para posteriores usos.
Lección maxistral	Desenvolver unha boa teoría resulta moi práctico, e as clases maxistrais contribúen a iso. Dado que nos situamos nun plan de estudos de modalidade presencial que segundo o RD 822/2021 de establecemento dos ensinos universitarios condiciona o desenvolvemento formativo do título, as achegas que se deriven da interacción no mesmo espazo físico (aula, outros espazos académicos) entre profesora e alumnos/as son insubstituíbles por outros medios documentais. O/o alumno/a que non se enriquece desta interacción responsabilízase de recuperar por conta propia o achegado. Todo o que se explica en clase forma parte da materia, xunto cos demais recursos.
Seminario	Inclúe o traballo de todas as clases prácticas. Este apartado constitúe a formación práctica para capacitar ao/ao alumno/a para desenvolver o traballo fundamental da materia. Tamén inclúe este tipo de metodoloxía, a posibilidade de asistencia a charlas, ou a visita a un centro, que poida xurdir durante o curso.
Simulación	Durante as prácticas realizaranse talleres de oratoria coas súas correspondentes prácticas desde o comezo de cuadrimestre. Así como algunhas simulacións relacionadas con situacións da tutoría docente, unha vez avanzado o curso.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Lección maxistral	O alumno/a poderá consultar ao principio da clase calquera dúbida que lle xurda. Resulta conveniente que esgote en primeiro lugar este medio, polos beneficios que se poden seguir para el e para os demais compañeiros/as en relación ao mesmo. En calquera caso, si aínda así o considera necesario, o alumno/a poderá facer uso da Tutoría Académica designada no horario lectivo para cada unha das materias, no horario establecido.
Tests	Description
Traballo	As condicións deste traballo expóranse na aula durante o curso e estarán dispoñibles no curso da Blackboard Ultra correspondente a devandita materia. O alumno/a poderá solicitar por a app do CEU a tutoría ao longo do cuadrimestre, para consultar calquera dúbida que teña respecto da redacción do texto final, obxecto do seu traballo. É conveniente que asegure a recepción da súa petición polo chat individual de Teams.

Avaliación

Description		Qualification	Training and Learning Results			
Exame de preguntas obxectivas	Os contidos desenvolvidos na materia tanto a través das clases, como das prácticas avalíanse mediante un exame tipo test de varias opcións. Trátase dun exercicio prescriptivo. A data correspondente será o día e a hora publicados no calendario de exames dispoñible desde xullo de 2025 na web da Escola. O alumno/a que, por distintos motivos, non poida realizarel exame o día e a hora indicada realizará unha proba oral de desenvolvemento no día e a hora que se conveña.	30	A1 A2	B9 B10	C10 C11 C31 C59	D1 D3 D8 D12 D14 D16 D21
Traballo	O alumno/a desenvolverá a redacción inicial dun texto científico relacionado con diferentes bibliografías referidas no módulo 1 de fundamentación. O seu desenvolvemento terá lugar de forma presencial física na aula, en formato papel e co instrumento bolígrafo. Esta proba ten un tempo estimado de 3h. Realizarase cos requisitos, indicacións e criterios de avaliación que se dean en clase e que estarán dispoñibles na plataforma institucional. Trátase dun exercicio prescriptivo. A data oficial do exercicio será o mesmo día e á mesma hora que o exame oficial, cun valor dun 40% do total da materia. Os/os alumnos/as que así o desexen, poderán realizar o exercicio de formal parcial en dous momentos diferentes. Neste caso, o primeiro exercicio terá un valor dun 15% e o segundo dun 35%. As datas do seu desenvolvemento e demais aspectos fixaranse en clase despois de expor a debate algúns motivos. O/o alumno/a que por diferentes motivos non poida realizar algún dos exercicios na data concretadas para iso, deberá presentarse na data oficial con toda a carga porcentual correspondente a ese exercicio na data oficial.	40	A1 A3	B4 B6 B12	C6 C10 C11 C13 C14 C26 C43 C44 C46 C62	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D12 D13 D14 D17 D18 D21
Observación sistemática	O alumno/a poderá ter unha marxe de 1,5 puntos positivos acumulados sistematicamente durante o desenvolvemento das clases . Inclúe a participación na dinámica da clase de forma proactiva, especialmente nas prácticas; as achegas relevantes, pertinentes e oportunas, así como as actitudes expostas na mesma.	15		B4 B5 B6 B10	C10 C23 C24 C25	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D12 D13 D14 D16 D18 D21
Presentación	Ao longo das clases prácticas realizaranse 2 exposicións orais, nas condicións indicadas, relacionadas coa competencia de saber comunicarse e facerse entender. Esta modalidade de avaliación non é prescriptiva e, por tanto, non se recupera para quen non a desenvolvan no momento indicado.	15	A2	B5	C6 C10 C49 C62	D3 D7 D16 D18

Other comments on the Evaluation

O uso incorrecto de signos de puntuación ou as faltas de ortografía restan cada unha -0,20 puntos en calquera dos tipos de probas.

Para a realización da media da nota final da materia será necesario obter a lo menos un 5 ou mais en cada unha das modalidades de avaliación prescriptivas. No caso de que un/a alumno/a non alcanzase o mínimo de un 5 unha vez superadas as avaliacións prescriptivas deberá realizar as presentacións cun público mínimo de tres persoas.

As partes da avaliación que se superen na primeira oportunidade da convocatoria 2025-26 considéranse superadas na segunda oportunidade. Unha vez finalizada a convocatoria, non se conservan notas nin traballos para as seguintes convocatorias.

A realización da avaliación será individual para cada quen dos alumnos/as. Realizarase nas condicións indicadas pola profesora, entre as que se inclúen a non consulta de materiais ou persoas non permitidas, a asistencia puntual, a entrega nas condicións e lugares indicados, etc. O non cumprimento destas normas autoriza á profesora para invalidar a proba, e o alumno/a terá que asumir as consecuencias que diso se deriven.

Só aténdese as consultas realizadas polas vías institucionais das que dispón o alumno/a. A saber, son tres: mail indicado na Guía Docente, mensaxería a través do curso correspondente da Blackboard Ultra, chat de Teams individual e grupal (de ser

o caso); todo iso, cola materia; todo iso, co fin de manter as boas practicas de proteccion de datos.

É de esperar que todo alumno/a de maxisterio manteña unha actitude correcta no modo de estar, presentarse e falar na aula e fóra dela. Ademais, espérase que sexa capaz de aproveitar ao maximo a oportunidade que se lle ofrece de poder realizar uns estudos, e que non impida o aproveitamento das clases dos seus compañeiros/as.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Blanco-Navarro, M., **The dimension of the Teacher-Student relationship: frequent language and its conditioning factors**, doi.org/10.35765/mjse.2021.1019.02, 10 1(19), Multidisciplinary Journal of School Education, 2021

Blanco-Navarro, M., **"Learning to Learn" as a Way of Making the Most of Experiences of Failure**, <https://doi.org/10.35765/mjse.2022.1121.01>, 11(1 (21), 11-34, Multidisciplinary Journal of School Education, 2022

Cano González, R., **Orientación y tutoría con el alumnado y la familia**, Biblioteca Nueva, 2016

Cosín Fernández, P., **Para qué leer. Fomentar la lectura en jóvenes y adolescentes**, 9788418381928, 2ª ed. julio, Morata, 2022

Luri, G., **Sobre el arte de leer. 10 tesis sobre la educación de la lectura**, 9788419271792, 2ª ed. marzo, Plataforma editorial, 2023

Pro Velasco, M. y Peñacoba, A., **Influencia de familia en la personalización y socialización**, 1, 4/14/21, 546-558, Dykinson, S.L., 2021

Sánchez Lobato, J. (Coord.), **Saber escribir**, 9788403097230, 1ª, Instituto Cervantes. Aguilar, 2006

Complementary Bibliography

Ahedo, J., Caro, C. y Fuentes, J.L., **Cultivar el carácter en la familia: una tarea ineludible**, 9788413774176, Dykinson, S.L., 2021

Alabart, M.A., **Educación emocional: el viaje empieza en casa**, Graó, 2016

Alcalá, J. Martín, L., y Ruiz, G., **La participación de las familias en el sistema educativo de sus hijos**, 2015

American Psychological Association, **Publication manual of the American Psychological Association**, 7ª, DC: American Psychological Association, 2020

Berazaluze, E., **A qué tienen miedo los niños**, Síntesis, 2008

Bernardo Carrasco, J., **Educación personalizada: principios, técnicas y recursos**, 9788497567640, Síntesis, 2011

Bellido, J., **Coaching educativo**, Ediciones Khaf, 2016

Cid, M.T., **Sociedad, familia y escuela**, CEU Ediciones, 2014

Contreras, F.J., **Debate sobre el concepto de familia**, CEU Ediciones, 2013

De Irala, J., **Nuestros hijos quieren querer. Pautas para una educación afectivo-sexual**, Universitat, S.A., 2012

Domínguez, L., **Teach children to sleep: so they don't keep you from sleeping**, CEU Ediciones, 2014

Domínguez, X.M., **Persona, matrimonio y familia**, BAC, 2007

Fernández de la Cigoña, C. y Sánchez Maíllo, C., **La familia: un lugar para nacer y morir**, 9788418463693, Ediciones CEU, 2022

Francisco PP., **Amoris Laetitia. La alegría del amor**, San Pablo, 2016

Froh, J. y Bono, G., **Educación en la gratitud**, 978-84-9061-421-1, Palabra, 2016

Gallardo, S., **La familia y sus retos**, Tomo II, UCAV, 2016

García Marcos, L., **Familias sin filtro: 15 preguntas para 15 mujeres**, Ediciones CEU, 2022

Gómez, M.J., **8 ideas claves: la tutoría en los centros educativos**, Graó, 2014

González Navarro, M.I., y Tallón Burón, M.P., **Educa en positivo y lidera el cambio.**, 9788430984800, Tecnos, 2022

Guardini, R., **Cartas sobre la formación de sí mismo**, 2017

Hernández, M.A., Gomáriz, M.A., Parra, J. y García, M.P., **El sentimiento de pertenencia en la relación entre familia y escuela. Participación educativa**, Revista del Consejo Escolar del Estado, 2015

Intxausti, M.J., **La entrevista: construir la relación con las familias (0-6)**, Graó, 2013

Jiménez, L., **Educación y familia**, FUE, 2017

Jorrín Abellán, I., Fontana Abad, M., y Rubia Avi, B., **Investigar en educación.**, 9788413570723, Síntesis, 2021

L'Ecuier, C., **Educación en el asombro**, Plataforma actual, 2015

L'Ecuier, C., **Conversaciones con mi maestra**, Editorial Espasa, 2021

Luri, G., **La escuela no es un parque de atracciones. Una defensa del conocimiento poderoso**, 9788434435698, 1ª, Ariel, 2020

Manen van, M., **El tacto en la enseñanza: el significado de la sensibilidad pedagógica.**, Paidós Educador, 2021

Martínez, R.A., **Programa-guía para el desarrollo de competencias emocionales, educativas y parentales**, 2009

Martínez Domínguez, L.M., Gómez Gómez, M. y Romero-Iribas, A., **Sociedad, familia y educación**, 9788491711162, Editorial Síntesis, 2018

Méndez, L., **La tutoría en educación infantil**, Wolters Kluwer, 2007

Ministerio de Educación Cultura y Deporte, **La participación de las familias en la educación escolar**, Secretaría General Técnica, 2014

Polaino-Lorente, A., **Diez principios relevantes para la mejora de la familia en el siglo XXI**, CEU Ediciones, 2007

RAE, **Diccionario de la Lengua Española y Ortografía**, RAE, 2010

Ramos, M. y Escribano, K.S., **Enseñar a pensar: Talleres educativos para niños (Aprendiendo a Ser Maestros)**, EUM Fray Luis de Leon, 2020

Reparaz, R. y Jiménez, E., **Padres, tutores y directores ante la participación de la familia en la escuela**, Revista del Consejo Escolar del Estado, 2015

Ricci, A., **Separados pero siempre padres**, CCS, 2015

Ruiz, H., **¿Cómo aprendemos? Una aproximación científica al aprendizaje y la enseñanza.**, Graó, 2021

Serra, A., **Un pellizco en la barriga**, Babidi-dú, 2016

Silberman, M., **101 actividades para la formación dinámica**, Ed. Universitaria Ramón Areces, 2012

Torrallba, R., **Pasión por educar**, Ediciones Khaf, 2015

Urta, J., **Educación con criterio, criterios para educar**, Salvat, 2018

Zbigniew, F. y Ricci, A., **Educación juntos**, CCS, 2016

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Antropoloxía: Pensamento e cultura/V51G110V01401

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/V51G110V01302

Subjects that it is recommended to have taken before

Educación: Organización do centro escolar/V51G110V01203

Other comments

Recoméndase encarecidamente a lectura detida e reflexionada da presente Guía Docente, coas súas correspondentes consultas nas horas introductorias da materia.

Igualmente, desde o momento no que o alumno/a decide matricularse da asignatura, os seguintes aspectos:

- Lectura frecuente e variada de capítulos de artigos, capítulos de libros e/ou libros relacionados co tema das oportunidades, beleza, importancia e dificultades da familia. Que terá que realizar de forma prescriptiva ao longo do cuadrimestre.
- Facerse cun manual físico de ortografía, de uso do español actual.
- Lectura e práctica de estratexias para falar en público.

A familiarización coa plataforma insitucional Blackboard Ultra a través da Intranet e Microsoft 365, cos seus correspondentes equipos, resultará imprescindible para o desenvolvemento da materia.

Será de gran axuda que o alumno/a poña a súa foto nas condicións e o lugar establecido para iso, no primeiros sete días do inicio do cuadrimestre ou antes, dado que facilita o labor da profesora. Grazas.

IDENTIFYING DATA**Psicología: Fundamentos psicológicos da intervención temperá**

Subject	Psicología: Fundamentos psicológicos da intervención temperá			
Code	V51G110V01304			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	2	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	García Cajide, María Purificación			
Lecturers	García Cajide, María Purificación			
E-mail	mariapurificacion.garciacajide@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
General description	Esta materia inclúe competencias básicas para o futuro exercicio profesional do Mestre/a de Educación Infantil e competencias máis instrumentais, especialmente relacionadas co coñecemento das achegas da psicología evolutiva ao coñecemento das situacións que necesitan intervención temperá no desenvolvemento do infante, por ser discapacitados ou porque unha intervención temperá evitará deficiencias non desexadas, ou potenciará capacidades *innatas			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicológicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.			
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.			
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promova nos estudantes.			
C3	Coñecer os fundamentos de atención temprana.			
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.			
C8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten			
D7	Resolución de problemas			
D9	Traballo en equipo			
D15	Aprendizaxe autónoma			
D17	Creatividade			

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Identificar as características cognitivas, psicomotrices, comunicativas, sociais e afectivas na infancia temperá.	A1 A2	B8	C3 C4	D15
Identificar disfuncións nestes ámbitos do desenvolvemento temperán en nenas/vos.				
Adquirir estratexias básicas para valorar, intervir e modificar os principais factores de risco no desenvolvemento temperán.	A1 A2	B11	C8	D7 D17
Implementar programas de intervención temperá a través do traballo cooperativo con outros docentes e profesionais, para a mellora do desenvolvemento e aprendizaxe infantil.	A1 A2 A4	B10	C8	D7

Analizar de maneira crítica os coñecementos provenientes da psicoloxía da educación e do desenvolvemento para construír unha visión propia, integradora e articulada que permita a mellora da aprendizaxe e desenvolvemento temperán.	A1	B11	C3	D9
	A2		C4	D15
	A3			D17

Contidos

Topic	
Tema 1. Marcos teórico-conceptuais da intervención temperá.	Tema 1 a. Antecedentes b. Historia c. Concepto d. Marco teórico
Tema 2. Ámbitos da intervención temperá.	Tema 2 a. Sanitario b. Social c. Educativo
Tema 3. Procedementos de avaliación psicoeducativa no ámbito da intervención temperá.	Tema 3. a. Avaliación prenatal b. Avaliación sensoriomotora c. Avaliación na competencia social d. Avaliación nos trastornos do desenvolvemento
Tema 4. Procedementos de intervención temperá baseados en procesos cognitivos	Tema 4. Métodos Intervención a. Intervención Temperá nas diferentes áreas b. Programas de Estimulación Temperá

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Traballo tutelado	6	0	6
Estudo de casos	10	20	30
Resolución de problemas	4	20	24
Lección maxistral	20	25	45
Exame de preguntas obxectivas	2	10	12
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	10	15
Traballo	2	1	3
Estudo de casos	5	10	15

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Traballo tutelado	Resolución de tarefas dirixidas e propostas polo docente acerca dos contidos da materia para profundar coñecementos ou aclarar conceptos básicos
Estudo de casos	Identificación e descrición das características cognitivas e educativas de diferentes casos de trastornos do desenvolvemento e dificultades de aprendizaxe para deseñar actuacións preventivas e de intervención
Resolución de problemas	Resposta eficaz a situacións problema expostas en relación ao desenvolvemento e intervención temperá en base a distintas metodoloxías e sistemas de actuación educativa
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a de os contidos sobre a materia obxecto de estudo e discusión guiada sobre devanditos contidos

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Nas tutorías individuais establecidas oficialmente, asesorarase ao alumnado en todos aqueles aspectos nos que xurdan dúbidas ao desenvolver os distintos traballos propostos na aula e no estudo e profundización dos contidos da materia. A hora da tutoría académica comunicarase ao comezo de curso.
Tests	Description
Estudo de casos	Traballo de investigación sobre o desenvolvemento evolutivo do neno e nena.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Traballo tutelado	Resolución de tarefas dirixidas e propostas polo/a docente acerca dos contidos da materia.	5	A1	B8 B10 B11	D7 D15 D17

Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas de resposta curta.	40	A1 A2 A4	B8 B10 B11	C3 C4 C8	D7 D15
Resolución de problemas e/ou exercicios	Lectura da guía de Atención temperá. Resumen valoración e vídeo, onde se recollerán todos os aspectos sobre ela. (Para a súa realización seguiranse as pautas do traballo que poderán ser consultadas en lle campus virtual)	20	A1 A2 A3 A4		C3 C4	D7 D9 D17
Traballo	Realización dun método de estimulación empregado na actualidade nos centros educativos.	15	A1 A2 A3	B8 B11	C3 C4	D9 D17
Estudo de casos	Realización dun traballo de investigación sobre o desenvolvemento evolutivo do neno e nena. Desta maneira poderase identificar os posibles trastornos ou dificultades e deseñar actuacións preventivas ou de intervención	20	A1 A3 A4		C3 C4	D7 D9

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado participe do seu proceso de aprendizaxe.

En liñas xerais procurábase unha Avaliación Continua na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final. A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumasen as notas dos traballos tutelados e do traballo de clase. Aquel alumnado que non aprobe a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria. Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do computo total das horas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolve segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Buceta, M. J., **Manual de atención temprana**, ISBN:9788497567237, Síntesis, 2011

Complementary Bibliography

Gardner, H., **Inteligencias múltiples: la teoría en la práctica**, Paidós, 2013

Robles, M.A y Sánchez-Teruel, D., **Evaluación e intervención en atención infantil temprana. Hallazgos recientes y casos prácticos**, ISBN:9788484396192, Universidad de Jaén, 2011

Díaz C, **Guía básica sobre atención temprana y transformación. Cuadernos de buenas practicas**, Plena inclusión, 2019

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/V51G110V01302

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta/V51G110V01402

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/V51G110V01305

Subjects that it is recommended to have taken before

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/V51G110V01205

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/V51G110V01104

Other comments

IDENTIFYING DATA**Psicología: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil**

Subject	Psicología: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil			
Code	V51G110V01305			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	2	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Ramos Garrido, Paula			
Lecturers	Ramos Garrido, Paula			
E-mail	paula.ramosgarrido@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
General description	Tratamos de prever a aparición de dificultades de aprendizaxe infantil, intervindo nos procesos e habilidades que poden estar afectados. Para iso desenvolvemos unha intervención grupal, que sexa estimuladora tanto para o estudante que non presenta problemas como para o especialmente vulnerable.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
C7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.
C8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten
C9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.
C16	Identificar trastornos no sono, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.
C17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.
C18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturben o desenvolvemento físico e psíquico adecuado dos estudantes.
C19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
C22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
C60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D7	Resolución de problemas
D17	Creatividade

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas, problemas de percepción visual, auditiva e atención.	A4	B1 B2 B4 B8 B10	C7 C8 C9 C16 C17 C18 C19 C22 C60	D1 D2 D7
Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe	A3	B1 B2 B4 B8 B10	C7 C8 C9 C16 C17 C18 C19 C22 C60	D1 D2 D7 D17
Aplicar os coñecementos adquiridos para favorecer a aprendizaxe e o desenvolvemento en contextos diversos e plurais.	A3 A4	B1 B2 B4 B8 B10	C7 C8 C9 C16 C17 C18 C19 C22 C60	D1 D2 D7 D17

Contidos

Topic

I. Sistemas de optimización dos procesos de aprendizaxe e desenvolvemento infantil. As dificultades da aprendizaxe.	1. Introducción ás Dificultades de Aprendizaxe. a. Concepto de dificultades de aprendizaxe b. Evolución do concepto c. Clasificación das dificultades de aprendizaxe
II. Intervención mediada baseada nos procesos cognitivos.	2. Teorías explicativas das dificultades específicas de aprendizaxe. Avaliación das dificultades de aprendizaxe: recollida de información, aplicación de probas e elaboración de conclusións.
III. Implementación de programas para a mellora da aprendizaxe infantil.	1. Programas para a mellora dos procesos cognitivos. 2. Programas de mellora das habilidades perceptivas. 3. Programas de mellora das habilidades socio-afectivas. 4. Programas de reforzo das aprendizaxes básicas.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	2.5	0	2.5
Lección maxistral	25	69.5	94.5
Traballo tutelado	15	7	22
Aprendizaxe colaborativa	9	8	17
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumno traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e profundar na súa propia aprendizaxe.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Resolución de dúbidas e preguntas durante as horas de traballo e nas horas de tutoría. A hora da tutoría académica será comunicada ao inicio do curso.
Aprendizaxe colaborativa	Resolución de dúbidas e preguntas durante as horas de traballo e nas horas de tutoría. A hora da tutoría académica será comunicada ao inicio do curso.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Traballo tutelado	Tarefas propostas pola profesora para cada tema.	30	A3 A4	B1 B2	C7 C8 C9 C19 C22 C60	D1 D2 D7
Exame de preguntas obxectivas	Exame de preguntas curtas de desenvolvemento	40	A3 A4	B1 B2 B4 B8 B10	C7 C8 C9 C16 C17 C18 C19 C22 C60	D1 D2 D7 D17
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización de tarefas de cada tema de maneira individual. Participación activa nas clases teórico-prácticas.	30	A3 A4	B1 B2 B4 B8 B10	C7 C8 C9 C16 C17 C18 C19 C22 C60	D1 D2 D7 D17

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación pretende que o alumnado participe no seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais, buscarase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se teñan en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das diferentes notas obtidas das actividades desenvolvidas, segundo as porcentaxes asignadas, segundo o estipulado no cadro anterior. Para aprobar a materia hai que superar cun mínimo de 5 sobre 10 tanto a parte práctica como o exame. Mentres non se supere o exame, non se sumarán as cualificacións dos traballos supervisados e dos traballos de clase. Aqueles alumnos que non superen a materia na primeira convocatoria conservarán a nota daqueles traballos/actividades superados e deberán presentarse de novo ao exame e aos traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aqueles alumnos que non asistan a clase ou se ausenten a máis do 20% do total das clases impartidas (6 días, 12 horas) deberán acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21. do Regulamento de Avaliación, Cualificación e Calidade da Ensinanza e do Proceso Docente do Alumnado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

Calquera traballo copiado, plaxiado ou realizado pola IA será calificado con 0.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na páxina web da escola na sección de exames.

Este documento é unha declaración de intencións sobre o traballo do alumnado na materia; Polo tanto, pode sufrir leves modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou por circunstancias imprevistas. (Concretamente o tipo de exame pode cambiar por circunstancias especiais da aula).

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

American Psychiatric Association, **Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders**, (5ª. ed.) TR, Medica Panamericana S.A., 2023

Carmona, C., Buisán, N. , et al, **El niño incomprendido: TDAH, Discalculia, TANV, Trastorno del lenguaje, Dislexia, Trastorno de Asperger**, Amat Ediciones, 2014

Couso, M., **Cerebro, infancia y juego: cómo los juegos de mesa cambian el cerebro**, Destino, 2022

García Vidal, J. y González Manjón, D., **Dificultades de aprendizaje e Intervención Psicopedagógica. Lectura y Escritura (Vol. II)**, EOS, 2000

Gallego, J.R., **Nuevo manual de logopedia escolar**, Aljibe, 2019

González Valenzuela, M.J., **Prevención de las Dificultades de Aprendizaje**, Pirámide, 2010

Guillén, J.C., **Neuroeducación en el aula. De la teoría a la práctica.**, CreateSpace Independent Publishing Platform, 2017

Jarque, J., **Dificultades de Aprendizaje en Educación Infantil**, CCS, 2011

Jiménez, J.E., **Modelo de Respuesta a la Intervención: un enfoque preventivo para el abordaje de las dificultades del aprendizaje**, Pirámide, 2019

Lebrero, M.P. y Fernández M.A, **Lectoescritura. Fundamentos y estrategia didáctica**, Síntesis, 2015

Molina Martín, D., **Programa NeuroEduca: Entrenamiento de las Funciones Ejecutivas en Educación Infantil**, Letra Minúscula, 2022

Onandia-Hinchado y Del Olmo, **Manual de neuropsicología infanto-juvenil** , Ediciones Psara, 2023

Palazón, J., **INTERVENCIONES ESPECIALIZADAS PARA LA MEJORA DE LA LECTURA, LA ESCRITURA, EL LENGUAJE Y EL HABLA De la evidencia científica a la práctica profesional**, Ediciones, 2025

Selles Nohales, P., **Batería de inicio a la lectura para niños de 3 a 6 años**, ICCE, D.L., 2019

Suro, Judith, **Prelec: prueba de precursores lectores**, GEU, 2013

Veiga, M., **Dificultades del Aprendizaje. Detección Prevención y Tratamiento**, Ideas Propias, 2006

Complementary Bibliography

Doman, G., **Como enseñar a leer a su bebé**, Edaf, 2010

Doman, G. y Doman, J., **Cómo enseñar matemáticas a su bebé**, Edaf, 2011

Donoso, J., **Veo, Comprendo, Hablo. Programa de entrenamiento en habilidades lingüísticas para niños pequeños**, CEPE, 2002

Ibañez, J.J., **Tratamiento completo basado en imágenes**, 2016

Rigo, E., **Dificultades de Aprendizaje Escolar: Manual práctico de estrategias y toma de decisiones**, Ars Médica, 2006

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Psicología: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta/V51G110V01402

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Educación: Escola inclusiva e atención á diversidade/V51G110V01302

Psicología: Fundamentos psicolóxicos da intervención temperá/V51G110V01304

Subjects that it is recommended to have taken before

Educación: Desenvolvemento motor/V51G110V01202

Psicología: Psicología da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/V51G110V01205

Psicología: Psicología do desenvolvemento de 0-6 anos/V51G110V01104

IDENTIFYING DATA				
Antropoloxía: Pensamento e cultura				
Subject	Antropoloxía: Pensamento e cultura			
Code	V51G110V01401			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	2	2c
Teaching language				
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Ayuso Manso, María Jesús			
Lecturers	Ayuso Manso, María Jesús			
E-mail	mjayuso@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisteriovigo.com			
General description				

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
C37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.
D1	Capacidade de análise e síntese
D7	Resolución de problemas
D13	Razoamento crítico

Resultados previstos na materia				
Expected results from this subject		Training and Learning Results		
- Capacidade para analizar, valorar e discutir argumentos alleos.		A1	B5	C37
		A2		D1
		A3		D7
		A4		D13
		A5		

Contidos	
Topic	
1- A filosofía como pensamento que se ocupa de problemas específicos.	1. Introducción: filosofía, historia e problemas específicos.
2- As diversas respostas que se deron ao longo da historia dos problemas expostos.	1. A modernidade como unha forma concreta de civilización. 2. A filosofía nun mundo global.
3- os esquemas de pensamento que configuraron o que somos.	3. Filosofías do século XX. 4. A posmodernidad.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Seminario	12	12	24
Cartafol/dossier	10	23	33
Lección maxistral	40	24	64

Debate	10	10	20
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	6	9

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Seminario	Existe a lectura dun libro a elixir entre varios dos que propón a profesora e a participación activa en dúas sesións de seminario.
Cartafol/dossier	Ao longo do curso, o profesor ofrece a posibilidade de realizar traballos individuais en relación cos temas impartidos. Tamén se avalía a participación positiva na aula
Lección maxistral	A sesión maxistral será desenvolvida polo profesor. Servirase de películas, power point, cuestionarios iniciais ou finais.
Debate	

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Sesión maxistral Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo. Todas as sesións maxistras teñen que estar vinculadas ás prácticas. Estas prácticas poden ser: debates, diálogos, etc
Seminario	O traballo do seminario existe unha lectura e comprensión dun libro para despois presentar e discutir o que leron. O profesor orienta nesta lectura, resolve dúbidas e profundiza no contido.
Debate	
Tests	Description
Exame de preguntas de desenvolvemento	

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Seminario	Seminario por pequenos grupos (máximo 10 alumnos) sobre un dos libros propostos	20	D13
Cartafol/dossier	Traballos individuais	20	D7 D13
Debate	Debates de diferentes temas de la asignatura.	20	D1 D13
Exame de preguntas de desenvolvemento	Examen de preguntas de desarrollo.	40	D1 D13

Other comments on the Evaluation

A cualificación final do sistema de **AVALIACIÓN CONTINUA** será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido no artigo 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. Nesta vía é necesario facer a lectura dun libro e realizar o exame final.

Cada falta de ortografía descontará 0,25 puntos en todos aqueles documentos escritos que se entreguen á profesora. O alumnado repetidor deberá acollerse aos criterios de avaliación da guía docente vixente neste curso, non se gardarán notas de cursos anteriores.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Burgos, J. M., **Antropología, una guía para la existencia.**, Palabra, 2003

Fayos Febrer, R., **La tarea de ser hombre**, CEU Ediciones, 2018

García Morente, M., **Lecciones preliminares de Filosofía**, Encuentro, 2007

Gevaert, J., **El problema del hombre**, Sígueme, 2003

Yepes Stork R. y Aranguren Echevarria, J., **Fundamentos de Antropología**, EUNSA, 2003

Marías, J., **Antropología Metafísica**, Alianza, 1983

Valverde, C., **Antropología Metafísica**, EDICEP, 1995

Complementary Bibliography

Marín Pedreño, I, **Filosofía breve de la vida**, Encuentro, 2025

Recomendacións

Other comments

Non hai materias que sexan requisito para cursar esta. Esta materia non é requisito para ningunha outra.

IDENTIFYING DATA**Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta**

Subject	Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta			
Code	V51G110V01402			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Basic education	2	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Criado del Rey Morante, Julia			
Lecturers	Criado del Rey Morante, Julia			
E-mail	julia.criadorey@ceu.es			
Web	http://www.esuelamagisterioceuvigo.es			
General description	Esta materia aborda as principais dificultades nos trastornos do desenvolvemento e da conduta durante a etapa infantil. Trátase de que o alumno coñeza os principais trastornos do desenvolvemento no neno, os principais trastornos da conduta, a súa clasificación, as súas características e implicacións educativas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.			
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.			
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.			
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.			
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.			
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.			
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.			
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.			
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovala nos estudantes.			
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.			
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.			
C5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico			

C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.
C16	Identificar trastornos no sono, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.
C17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.
C19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
C20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a melloría en educación infantil.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
C40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados
C59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.
C60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
C65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D14	Compromiso ético
D16	Adaptación a novas situacións
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
1/ Coñecer os trastornos do desenvolvemento e a conduta máis comúns na infancia que poidan interferir no desenvolvemento normal do neno	A1	B10	C4	D1
	A2	B11	C16	D8
	A3		C17	D9
	A4		C22	D16
	A5		C23	
			C24	
2/ Prever e tratar estas desordes desde a infancia para favorecer o seu desenvolvemento integral	A1	B1	C5	D1
	A2	B2	C15	D2
	A3	B3	C16	D3
	A4	B4	C17	D6
	A5	B8	C19	D7
		B9	C20	D8
		B10	C21	D9
		B11	C22	D11
			C24	D14
			C32	
			C59	
			C60	
3/ Diseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes.	A1	B1	C21	D8
	A2	B2	C22	D11
	A3	B3	C59	
	A4	B4		
	A5	B9		
		B11		
		B12		

4/ Promover estratexias adecuadas para que na súa futura práctica docente as alumnas e alumnos poidan reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais.	A1 A2 A3 A4 A5	B5 B12	C13 C15 C29 C32 C40 C65	D2 D9 D14 D16
5/ Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3 B8	C4 C5 C19 C22	D8 D9 D11 D14 D16 D21
6/ Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida	A1 A2 A3 A4 A5	B9 B11	C19	D2 D6 D8 D9 D16 D21
7/ Traballar as habilidades nas relacións interpersoais	A1 A2 A3 A4 A5	B4 B10	C21 C32 C60	D6 D11 D14 D16
8/ Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias Adaptación a novas situacións	A1 A2 A3 A4 A5	B10	C22 C32	D3 D6 D7 D11

Contidos

Topic

1. Marcos e concepcións teóricas referentes aos trastornos do desenvolvemento e da conduta en educación infantil.	1.1.. Paradigmas fundamentais da psicoloxía infantil 1.2. Desenvolvemento psicolóxico normal e anormal 1.3. Factores que inflúen no desenvolvemento 1.4. Clasificacións internacionais 1.5. Conceptos básicos
2. Identificación dos trastornos do desenvolvemento na etapa de educación infantil	2.1. Alumnos con discapacidade visual: intervención educativa e adaptacións curriculares. 2.2. Alumnos con discapacidade *auditiva: intervención educativa e adaptacións educativas 2.3. Alumnos con discapacidade intelectual: características do seu desenvolvemento. Principios xerais e criterios para adaptar o currículo 2.4. Os alumnos con discapacidade motora. - Barreiras de acceso ao currículo - Criterios para a adaptación curricular - Sistemas de comunicación alternativa 2.5. O autismo e as alteracións da comunicación na infancia. Intervención Educativa 2.6. Alumnos con altas capacidades intelectuais
3. Identificación dos trastornos de conduta na etapa de infantil.	3.1. Criterios de definición 3.2. Alteracións *comportamentais e da conduta - Trastornos por déficit de atención e comportamento *perturbador. - A agresividade - Trastornos do sono - Trastornos da eliminación - Trastornos da inxestión e da conduta alimentaria da infancia - Trastornos relacionados coa ansiedade - Trastornos do estado de ánimo
4. Prevención e intervención *psicoeducativa nos trastornos de conduta durante a educación infantil.	4.1. Prevención 4.2. Intervención educativa 4.3. Programas de tratamento individual

Planificación

Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
-------------	-----------------------------	-------------

Lección maxistral	16	16	32
Presentación	10	10	20
Traballo tutelado	10	20	30
Seminario	2	1	3
Traballo	10	25	35
Exame de preguntas obxectivas	2	12	14
Cartafol/dossier	2	14	16

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición de contidos e bases teóricas da materia por parte do profesorado. Inclúe as directrices para desenvolver traballos, casos ou proxectos polos estudantes.
Presentación	Exposición por parte do alumno ante o docente e o grupo de clase dun tema asignado polo profesor con contidos da materia ou acerca dos resultados dun traballo, exercicio ou proxecto. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Traballo tutelado	Preparación de ensaios sobre a materia que inclúen a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción etc.
Seminario	Entrevistas que o alumno manteñen co profesor da materia para asesoramento e desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Proporcionásele ao alumnado orientacións de forma presencial na aula, *tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico) sobre cuestións propostas en seminarios, traballos ou calquera outra actividade relacionada coa materia.As *tutorías académicas terán lugar no despacho A.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Traballo	Traballo en grupo sobre unha discapacidade, visita a centro e recursos didácticos aplicados	40	A1	B1	C5	D1
			A2	B2	C16	D2
			A3	B3	C17	D3
			A4	B4	C19	D6
			A5	B5	C21	D7
				B8	C32	D8
				B9	C59	D9
				B11	C60	D11
						D14
						D16
Exame de preguntas obxectivas	Exame presencial tipo test.	40	A1	B1	C4	D1
			A2	B2	C5	D2
			A3	B3	C15	D3
			A4	B4	C16	D6
			A5	B5	C17	D7
				B8	C19	D8
				B9	C21	D9
				B10	C22	D11
				B11	C23	D14
				B12	C24	D16
					C32	
					C59	
					C60	
Cartafol/dossier	Nel deberase recoller a información dos traballos de investigación do resto dos seus compañeiros.	20	A1			D1
			A2			D2
			A3			D3
			A4			
			A5			

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe.

En liñas xerais procurarase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A cualificación final do sistema de **AVALIACIÓN CONTINUA** será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a

materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquele alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido no artigo 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

Para os traballos e entregas propostas daranse datas de entrega inamovibles en caso de non ser entregadas avaliaranse cun 0.

Cada falta de ortografía descontará 0,25 puntos en todos aqueles documentos escritos que se entreguen á profesora. O alumnado repetidor deberá acollerse aos criterios de avaliación da guía docente vixente neste curso, non se gardarán notas de cursos anteriores.

As titorías da materia terán lugar no despacho A en o horario indicado na porta ao longo do curso 24/25.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Onandia Hinchado, I. y Del Olmo, A. F., **Manual de neuropsicología infanto-juvenil**, Psara, 2023

Marchesi, A., Coll, C. y Palacios, J., **Desarrollo psicológico y educación, volumen 3. Trastornos del desarrollo y necesidades educativas especiales.**, Alianza Editorial, 2002

Complementary Bibliography

Buendía, J., **Psicopatología en niños y Adolescentes. Desarrollos Actuales.**, Pirámide, 2004

Caballo, V. E., y Simon, M.A., **Manual de Psicología Clínica infantil y del adolescente.**, Pirámide, 2005

Cornago, A., **Manual del Juego para niños con Autismo. Del cucutras al juego simbólico.**, Psycom, 2005

cornago, A., **Manual de Teoría de la Mente para niños con Autismo. Las personas percibimos, sentimos, pensamos o creemos distinto.**, Psycom, 2013

Giménez-Dasí, M., y Mariscal, S., **Psicología del Desarrollo. Desde el nacimiento a la primera infancia.**, McGraw Hill, 2008

González, R., **Psicopatología del niño y del adolescesnte.**, Pirámide, 2003

González E., **Necesidades Educativas Especiales.**, CSS, 2007

Gutierrez, J.R., y Rey F., **Planificación terapéutica de los trastornos psiquiátricos del niño y del adolescente.**, Smitkline-Beecham, 2000

Labrador, J. et al., **Manual de Técnicas de Modificación y Terapia de Conducta.**, Pirámide, 2004

Lemos, S., **Psicopatología General.**, Síntesis, 2000

Mardomingo, M.J., **Psiquiatría para Padres y Educadores.**, Narcea, 2002

Méndez, F.X., y Maciá, D., **Modificación de conducta con niños y adolescentes. Libro de Casos.**, Pirámide, 2002

Pérez Álvarez, M., **Guía de Tratamientos Psicológicos Eficaces** Tomo III. **Infancia y Adolescencia.**, Pirámide, 2003

Rodríguez Sacristán, S., **Psicopatología Infantil Básica**, Pirámide, 2002

Trianes, M.V. y Gallardo, J.A. (coord.), **Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares.**, Pirámide, 2004

<http://www.portaldidactico.org>,

<http://www.brujulaeducativa.com/>,

<http://www.orientaeduc.com/>,

<http://www.riojainternet.com/garantiasocial/recursos/tutoria/> <http://www.jccm.es/educacion/orientaci>,

http://www.cnice.mecd.es/recursos2/atencion_diversidad/06_00.htm - <http://www.educaweb.com/>,

<http://www.orientared.com/>,

<http://www.cnice.mecd.es/>,

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Psicología: Fundamentos psicológicos da intervención temperá/V51G110V01304

Psicología: Prevención e tratamento das dificultades na aprendizaxe infantil/V51G110V01305

Subjects that it is recommended to have taken before

Psicología: Psicología da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/V51G110V01205

Psicología: Psicología do desenvolvemento de 0-6 anos/V51G110V01104

Other comments

1/ Asistencia continuada a clase.

2/ Dominio da informática a nivel de usuario (tratamento de textos, bases de datos, programa de presentacións, correo

electrónico e internet.

3/ Actitude favorable e receptiva cara á aprendizaxe.

IDENTIFYING DATA**Aprendizaxe das ciencias da natureza**

Subject	Aprendizaxe das ciencias da natureza			
Code	V51G110V01403			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Fragueiro Barreiro, María Sandra			
Lecturers	Fragueiro Barreiro, María Sandra			
E-mail	sandra.fragueirobarreiro@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
General description	Con esta materia preténdese que o futuro profesorado, ademais de adquirir unhas nocións xerais relativas ás Ciencias da Natureza, necesarias para a interpretación dos fenómenos máis cotiáns, coñeza o currículo escolar e as metodoloxías de ensino-aprendizaxe máis apropiadas para Educación Infantil. Para iso, é importante ofrecer aos futuros/as mestres/as espazos de reflexión sobre as prácticas de aula e experiencias enriquecedoras de ensino-aprendizaxe das ciencias, que fagan posible o exercicio e o desenvolvemento das capacidades e actitudes necesarias para a súa futura actividade docente.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .
C36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
C39	Elaborar propostas didácticas en relación coa interacción ciencia, técnica, sociedade e desenvolvemento sostenible.
C40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D4	Coñecemento de lingua estranxeira

D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun contexto internacional
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade
D22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Comprender, razoar e sintetizar contidos de diversos ámbitos de coñecemento das ciencias da natureza.	A2 A3 A4		D1 D2 D3
Xestionar e organizar información adquirida durante o proceso de aprendizaxe.	A3 A4		D2
Adquirir estratexias de colaboración e habilidades que favorezan o traballo colaborativo.	B11		D9 D11
Comprender o valor do respecto e coidado do medio ambiente.		C40	D22
Coñecer os fundamentos teóricos sobre os que se articula o coñecemento das ciencias.	B9	C33	D13 D14
Deseñar, desenvolver e avaliar actividades relacionadas coa ciencia desde un enfoque globalizado.	B1 B2 B3 B6 B12	C39 C40	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22
Dar resposta científica a problemas e situacións da vida cotiá.	B9	C33 C36 C40	D1 D2 D17 D22

Xeneralizar as aprendizaxes adquiridas no laboratorio e relacionarlos con acontecementos e fenómenos da vida diaria.	A2	C36	D1
	A4	C39	D2
	A5		D3
			D7
			D8
			D9
			D11
			D13
			D16
			D17
Incorporar recursos educativos innovadores e específicos na ensinanza das ciencias.	B2 B4 B5 B7 B11	C39 C40	

Contidos

Topic

1. A Didáctica das Ciencias Experimentais para futuros/as mestres/as de Educación Infantil.	- Importancia das ciencias na Educación Infantil.
2. Fundamentación, obxectivos, metodoloxía e avaliación do descubrimento e exploración do medio natural na Educación Infantil dende un enfoque globalizador.	- As Ciencias da Natureza no decreto do currículo. - O alumnado de infantil e a aprendizaxe das ciencias. - A ciencia e o seus métodos. - A ciencia escolar. - Implicacións didácticas.
3. Estudio crítico das orientacións do currículo oficial para o descubrimento e exploración do medio natural na Educación Infantil.	- Análise de modelos de ensino-aprendizaxe das Ciencias da Natureza e de propostas didácticas.
4. Os contidos do descubrimento e exploración do medio natural na Educación Infantil dende un enfoque globalizador.	- Recursos para o ensino das Ciencias da Natureza na Educación Infantil.
5. Os recursos e deseño de actividades para a ensinanza do descubrimento e exploración do medio natural na Educación Infantil.	- Elaboración de propostas didácticas de ciencias na Educación Infantil.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Seminario	2	8	10
Traballo tutelado	3	0	3
Prácticas de laboratorio	25	0	25
Lección maxistral	10	0	10
Presentación	10	22	32
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	34	34
Traballo	0	34	34

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Seminario	Entrevistas que o/a alumno/a mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvemento de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Traballo tutelado	O alumnado, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, etc.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesorado dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o/a docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

Atención personalizada

Methodologies	Description
---------------	-------------

Presentación	A atención personalizada ao alumnado farase fundamentalmente a través de titorías individuais e/ou grupais: sesións con pequenos grupos, dentro da aula, para procurar o asesoramento e acompañamento do alumnado nos traballos principais.
Seminario	A atención personalizada ao alumnado farase fundamentalmente a través de titorías individuais e/ou grupais: sesións con pequenos grupos, dentro da aula, para procurar o asesoramento e acompañamento do alumnado nos traballos principais.
Traballo tutelado	A atención personalizada ao alumnado farase fundamentalmente a través de titorías individuais e/ou grupais: sesións con pequenos grupos, dentro da aula, para procurar o asesoramento e acompañamento do alumnado nos traballos principais.
Prácticas de laboratorio	A atención personalizada ao alumnado farase fundamentalmente a través de titorías individuais e/ou grupais: sesións con pequenos grupos, dentro da aula, para procurar o asesoramento e acompañamento do alumnado nos traballos principais.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Presentación	-Claridade expositiva e capacidade de transmisión das ideas principais do traballo. - Capacidade de síntese. - Presentación multimedia. - Creatividade e innovación.	20	B2 B7 B11	C33 C40	D1 D2 D3 D16 D17
Exame de preguntas obxectivas	Proba para avaliación das competencias adquiridas que inclúen reflexións, xustificacións e/ou preguntas directas.	20	B1	C33 C36 C39 C40	D1 D3 D7
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Elaboración dun documento por parte do alumnado no que se reflicten as características do traballo levado a cabo. Os alumnos e as alumnas deben describir as tarefas e procedementos desenvolvidos, mostrar os resultados obtidos ou observacións realizadas, así como a análise e tratamento de datos.	40	B11	C33 C36 C39 C40	D2 D7 D8 D9 D11 D13 D16 D18 D22
Traballo	O estudiantado presenta o resultado obtido na elaboración dun documento sobre a temática da materia, na preparación de seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, etc. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo, de forma oral e escrita...	20	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B9 B11 B12	C33 C36 C39 C40	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22

Other comments on the Evaluation

O alumnado poderá superar a materia mediante **avaliación continua** coa realización das actividades previstas na aula. Para acollerse a esta modalidade é obrigatorio asistir polo menos ao 80% das horas presenciais.

O alumnado que se acolla a modalidade de **avaliación global** deberá entregar **todos os traballos** solicitados e realizar un **exame teórico-práctico** nas datas establecidas oficialmente. As porcentaxes, neste caso, serán: presentación (10%), exame de preguntas obxectivas (20%), informe de prácticas (30%), traballo (20%) e exame teórico-práctico (20%).

Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos en tempo e forma segundo os prazos

programados.

Para obter unha avaliación positiva é preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos traballos e probas de avaliación. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.

De non ter superada a materia na primeira oportunidade de avaliación (continua ou global), as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Estes criterios de avaliación son unha declaración de intencións sobre o traballo dos estudantes e das estudantes na materia; polo que poden sufrir lixeiras modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou por circunstancias imprevistas.

As datas dos exames e as titorías determinaranse oficialmente e publicaranse na web:

<http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

- Arias, A., **O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria**, Consellería de Educación e O.U. Xunta de Galicia, 2009
- Blanchard, M., **Cómo trabajar con proyectos de aprendizaje en educación infantil**, Narcea, 2020
- Bravo, M. P., **Los proyectos de trabajo: tejiendo sueños, construyendo vida en la escuela infantil**, Pirámide, 2016
- Chard, S.; Kogan, Y. y Castillo, C., **El aprendizaje por proyectos en educación infantil y primaria**, Morata, 2019
- Domínguez, G., **Proyectos de trabajo: una escuela diferente**, La Muralla, 2013
- Mérida, R.; Torres-Porras, J. y Alcántara, J., **Didáctica de las ciencias experimentales en educación infantil**, Síntesis, 2017
- Ramiro, E., **La maleta de la ciencia**, Graó, 2010
- Valls Corrochano, R., **Programación didáctica y situaciones de aprendizaje desde la LOMLOE**, Universo de Letras, 2022
- Vega, S., **Ciencia 0-3. Laboratorios de ciencias en la escuela infantil**, Graó, 2010
- Vega, S., **Ciencia 3-6. Laboratorios de ciencias en la escuela infantil**, Graó, 2012
- VV.AA., **El aprendizaje cooperativo en educación infantil**, Anaya, 2017
- Xunta de Galicia, **Decreto 150/2022, de 8 de septiembre, por el que se establece la ordenación y el currículo de la educación infantil en la Comunidad Autónoma de Galicia**, 2022

Complementary Bibliography

- Brugarolas Criach, I. y Cantons Palmitjavila, J., **Ciencia en la primera infancia. 49 + 1 propuestas de libre elección**, Grao, 2019
- Domènech Casal, J., **Mueve la lengua, que el cerebro te seguirá: 75 acciones lingüísticas para enseñar a pensar ciencias**, Graó, 2022
- Englehart, D., Mitchell, Albers-Biddle, J., Jennings-Towle, K. y Forestieri, M., **Juegos STEM en los rincones de aprendizaje integrando la investigación de los más pequeños**, Narcea, 2020
- Fernández, A. y Gutiérrez, X., **Viajeros. Animales extraordinarios**, Faktoria, 2019
- Garrido, J. M.; Perales, F. J. y Galdón, M., **Ciencia para educadores**, Pearson Educación, 2008
- Izquierdo, M., **Química en infantil y primaria: una nueva mirada**, Graó, 2012
- Labajos, L. y Moreno, K., **Árboles de tu ciudad**, Reservoir, 2021
- Minhós Martins, I. y Carvalho, B., **Un año entero. Almanaque de la naturaleza**, Fulgencio Pimentel, 2022
- Oihaneder, A. y Fuentes, J., **La cocina es tuya**, Reservoir, 2021
- Pérez de Villarreal, M., **Nuevas estrategias para la enseñanza de las ciencias naturales en educación superior**, Octedro, 2022
- Poliquin, R., **Enigma animal. Un juego para romperse el coco**, Ekaré, 2023
- Pontalti, B., **Taller de mapas conceptuales y mentales para aprender a pensar y organizar las ideas**, Narcea, 2018
- Pozo, J. I. y Gómez, M. A., **Aprender y enseñar ciencia**, Morata, 2000
- Quijano, R. (coord.), **Enseñanza de las Ciencias de la Naturaleza en Educación Infantil**, Pirámide, 2016
- Zariquiey Biondi, F. y Manso Baeza, O., **Cooperar para crecer: el aprendizaje cooperativo en educación infantil**, SM, 2021

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**Didáctica da lingua e a literatura infantil**

Subject	Didáctica da lingua e a literatura infantil			
Code	V51G110V01404			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Ciga Tellechea, Elena			
Lecturers	Ciga Tellechea, Elena			
E-mail	elena.cigatellechea@ceu.es			
Web				
General description	A materia trata de aproximarse ó coñecemento do proceso de adquisición da linguaxe, e aprender a crear e programar estratexias didácticas que acompañen o desenvolvemento da linguaxe oral como medio de expresión e de comunicación, así como tamén a aproximación á lingua escrita a partir da maduración neuromotora e da exercitación dos mecanismos que interveñen no acto de ler e de escribir, atendendo ó papel da literatura infantil nos seus aspectos oral e escrito.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.
C42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results	
Coñecer os fundamentos lingüísticos, psicolingüísticos e didácticos da aprendizaxe da lingua.	B1 B2	C42
Coñecer a literatura infantil.	B1 B3	
Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas da comunidade autónoma.	B3	
Coñecer o currículo escolar das linguas	B1 B3	
Coñecer o proceso da aprendizaxe da linguaxe escrita e da súa ensinanza.	B1 B2 B6 B7	

Organizar e planificar estratexias metodolóxicas para a ensinanza da comunicación oral.	A2 A3 A4	B1 B2 B6 B9 B11
Ser capaz de identificar os nenos con problemas de linguaxe oral e escrita e saber, así mesmo, orientar os seus pais.		

Contidos

Topic	
O DESARROIO DA COMUNICACIÓN (ORAL)	- A complexidade da linguaxe coma instrumento de comunicación. - Diferenzas individuais na adquisición da linguaxe. - A adquisición da linguaxe dos 3 aos 6 anos. -...
A FALA E CONCIENCIA FONOLÓXICA	- O uso e a reflexión sobre a lingua. - Actividades que facilitan a reflexión metalingüística.
A LINGUAXE ESCRITA	- Escritura e lingua escrita. - A lingua escrita, sistema de comunicación. - A lingua oral e a lingua escrita. -...
A APRENDIZAXE DA LECTURA E A ESCRITURA	- Que é ler? Que é escribir? - Descrición evolutiva do coñecemento da lectura e da escritura: fases da aprendizaxe da lectura e fases da aprendizaxe da escritura.
A ENSEÑANZA DA LECTOESCRITURA	Os métodos de ensinanza da lectura e escritura: - Métodos sintéticos. - Métodos analíticos.
A LITERATURA INFANTIL	- Por que a literatura? - Que literatura para as primeiras idades? - Unha escola habitada pola literatura. - Selección de libros infantís.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	1	0	1
Lección maxistral	16	32	48
Seminario	10	20	30
Traballo tutelado	14	32	46
Traballo tutelado	6	0	6
Traballo	5	10	15
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Introducción xeral sobre a materia, a metodoloxía e o desenvolvemento do curso, e sobre a avaliación.
Lección maxistral	Exposición evolutiva dos contidos que constitúen o "corpus" da materia por parte do profesor no contexto da aula, así como o establecemento das bases ou directrices das actividades que deben desenvolver os estudantes.
Seminario	Nos seminarios se ampliarán os contidos tratados nas sesións maxistrais, propoñendo e comentando actividades que ilustren os temas con maior profundidade o con novas perspectivas.
Traballo tutelado	O estudante realiza exercicios ou proxectos no contexto da aula baixo a supervisión e dirección do profesor. As actividades ou exercicios poden ser realizados en pequenos grupos e a súa corrección poderase levar a cabo ben de forma oral, ben de forma escrita sobre o correspondente material de apoio.
Traballo tutelado	O estudante realiza exercicios no contexto da aula baixo a supervisión e dirección do profesor. As actividades ou exercicios poden ser realizados en pequenos grupos e a súa corrección poderase levar a cabo ben de forma oral, ben de forma escrita.

Atención personalizada

Methodologies	Description
---------------	-------------

Traballo tutelado	O profesor prestará atención personalizada ós alumnos tanto no tempo de tutoría establecido no seu despacho (de forma presencial ou por medio do teléfono) como a través do correo electrónico, e igualmente nos traballos de aula. Nesta atención personalizada, o profesor escoitará as opinións e suxerencias do alumno, orientará as súas propostas e esclarecerá as dúbidas que surxan sobre as tarefas nas que está a traballar ou sobre un asunto calquera relacionado coa materia.
Traballo tutelado	O profesor prestará atención personalizada ós alumnos tanto no tempo de tutoría establecido no seu despacho como a través do correo electrónico, e igualmente nos traballos de aula. O profesor orientará e esclarecerá as dúbidas que surxan sobre as tarefas nas que está a traballar ou sobre un asunto calquera relacionado coa materia.

Avaliación				
	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Lección maxistral	Terase en conta a actitude e interese dos alumnos durante as sesións maxistrais sobre os respectivos puntos evolutivos de contido da materia.	10	A4	
Traballo tutelado	Consistirá na avaliación dos traballos realizados nos pequenos grupos de traballo.	25		
Traballo	Consistirá na avaliación dos traballos realizados nos pequenos grupos de traballo.	25	A2 A3 A4	B6 B11 C42
Exame de preguntas obxectivas	A avaliación farase por un examen escrito, que constará dun número de preguntas sobre os temas tratados na aula ou contidos no programa da materia. A cada pregunta atribuiráselle unha calificación proporcional ó número total de preguntas. Para a calificación final, terase así mesmo en conta o traballo obrigatorio realizado polo alumno ó longo do curso, a asistencia e a participación no tempo lectivo.	40		B1 B2 B3 B6 B7 B11

Other comments on the Evaluation

Para aprobar a materia e calcular a media co resto de cualificacións, cómpre obter, cando menos, unha puntuación concreta esixida no exame final. Concretarase ao longo do cuadrimestre.

Aquellos alumnos que non alcancen o porcentaje de calificación mencionado anteriormente serán avaliados na segunda edición do mes de xullo. Asimismo, aqueles alumnos que, por causas justificadas no inicio do curso académico, non poidan asistir regularmente a las clases teóricas y prácticas deberán, obligatoriamente, realizar las mismas actividades y tareas que sus compañeros de asistencia, y en el mismo plazo señalado o fijado para ese propósito. Las ausencias injustificadas que superen el 20% del total de la asistencia docente darán lugar a la realización de una prueba escrita de dificultad específica con carácter compensatorio. La prueba escrita final tendrá lugar en la fecha oficialmente establecida por el centro.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

- Bigas, M. y Correig, M., **Didáctica de la lengua en la educación infantil**, Síntesis, 2008
 Corro, C. y Real, N., **La formación de lectores literarios en la Educación Infantil**, Octaedro, 2019
 Fons, M. y Palou, J., **Didáctica de la lengua y la literatura en educación infantil**, Síntesis, 2016
 Guzmán, F., Navarro, M. y García, E., **Escritura y lectura en educación infantil. Conceptos, secuencias didácticas y evaluación**, Pirámide, 2015

Complementary Bibliography

- Álvarez Mellado, E., **Anatomía de la lengua: historias, curiosidades y porqués del idioma**, Vox, 2016
 Aparici, M. e Igualada, A., **El desarrollo del lenguaje y la comunicación en la infancia**, Editorial UOC, 2018
 Centelles, J., **El abrazo de la literatura. Itinerarios lectores para infantil y primaria**, GRAÓ, 2020
 Cerrillo Torremocha, P.C. y Sánchez Ortiz, C., **El cancionero popular infantil en educación**, Síntesis, 2018
 Colomer, T., **Andar entre libros. La lectura literaria en la escuela**, Fondo de cultura económica, 2006
 Duran, T., **Álbumes y otras lecturas. Análisis de los libros infantiles**, Octaedro, 2009
 López Valero, A. y Encabo Fernández, E., **Fundamentos didácticos de la lengua y la literatura**, 2ª edición actualizada y revisada, Síntesis, 2013
 Martín Vegas, R.A., **Recursos didácticos en lengua y literatura. Volumen 1: El desarrollo del lenguaje en la educación infantil**, Síntesis, 2015
 Rodarí, G., **Gramática de la fantasía. Introducción al arte de contar historias**, Planeta, 2020
 Vicente Mateu, J.A. y Vicente Ruíz, P.A., **Enseñar y aprender lengua**, Síntesis, 2013

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/V51G110V01102

Subjects that it is recommended to have taken before

Comunicación: Lingua española/V51G110V01101

Comunicación: Lingua galega/V51G110V01201

Other comments

Os estudantes desta materia de Educación Infantil deberán dominar o feito esencial da articulación de fonemas (fonética articulatoria), as bases que sustentan as gramáticas do castelán e do galego, así como tamén as súas normas de correcta expresión oral (ortoloxía) e de corrección e intelixibilidade escritas (ortografía e caligrafía).

IDENTIFYING DATA				
Foreign Language 1: English				
Subject	Foreign Language 1: English			
Code	V51G110V01406			
Study programme	Grado en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2nd	2nd
Teaching language	English			
Department				
Coordinator	Álvarez Ledo, Sandra Teresa			
Lecturers	Álvarez Ledo, Sandra Teresa			
E-mail	sandrateresa.alvarezledo@ceu.es			
Web				
General description	The very aim of this subject is for our students to acquire the ELEMENTARY-TO-PRE-INTERMEDIATE level of knowledge and competence of the English language by means of theoretical and practical class work, and the auxiliary use of some bibliographic and audiovisual material.			

Training and Learning Results

Code	
B1	To know the goals, curricular contents and assessment criteria in Preschool Education.
B2	To promote and facilitate learning in early infancy, from a comprehensive perspective that includes different dimensions □ cognitive, emotional, psychomotor and volitional.
B3	To design and regulate learning spaces in contexts of diversity, paying attention to the singular educational needs of students, to gender equality, to fairness and respect for human rights.
B4	To promote peaceful coexistence within and outside the classroom and contribute to the peaceful resolution of conflicts. To be able to systematically observe situations of learning and peaceful coexistence and to be able to reflect on them.
B5	To reflect in a group about observance of norms and respect for others. To promote the autonomy and singularity of each student as relevant factors in the education of emotions, feelings and values in early childhood.
B7	To be familiar with the repercussions for education of technologies of information and communication, in particular, television in early childhood.
C5	To be able to promote the acquisition of habits of autonomy, freedom, curiosity, observation, experimentation, imitation, acceptance of norms and limits, symbolic and heuristic play.
C6	To know the pedagogical dimension of interaction with peers and adults and to be able to promote participation in collective activities, cooperative work and individual effort.
C8	To be able to inform other professional specialists to get the cooperation of the school and the teacher to meet the special education needs that might arise.
C13	To analyze critically and incorporate the most relevant developments of present-day society that have a bearing on family and school education: the impact of audiovisual languages and screens on society and education; changes in gender and intergenerational relationships; multiculturalism and interculturalism; social inclusion and discrimination and sustainable development.
C21	To be able to work in a team with other professionals from the school or from other institutions to provide individual attention to every student, as well as to participate in the planning of activities for the classroom and for the play areas, identifying the specific characteristics of the 0-3 and 3-6 age range.
C22	To understand student needs and convey confidence, calmness and warmth.
C28	To be familiar with international experiences and examples of innovative practices in preschool education.
C29	To appreciate the importance of teamwork.
C30	To participate in the developing and monitoring of educational projects of preschool education in the context of school projects in cooperation with the milieu and with other professionals and social agents.
C41	To promote experiences of introduction to information and communication technologies.
C42	To know the syllabus of language and literacy for this stage as well as the theories of acquisition and development of the relevant learning contents.
C43	To develop speaking and writing skills.
C44	To know and master techniques of oral written expression.
C45	To know the oral and folk traditions.
C46	To understand the transition from speech to writing and to learn the different registers and uses of language.
C47	To know the process of learning/teaching to read and write.
C48	To approach situations of language learning in multilingual contexts.
C49	To recognize and appreciate the appropriate use of verbal and non-verbal language.
C50	To know and use appropriate resources for promotion of reading and writing habits.
C51	To acquire literary training, in particular, knowledge of children's literature.
C52	To be able to promote a first approach to a foreign language.

C54	To be familiar with and use songs to foster auditory, rhythmic and vocal education.
C55	To be able to use gameplaying as a teaching resource, as well as designing learning activities based on principles.
C56	To develop teaching activities that foster musical perception and expression, motor skills, drawing and creativity.
C57	To analyze audiovisual languages and their implications for teaching.
C60	To know and apply the processes of interaction and communication in the classroom, and master the social skills and abilities that are necessary to create an atmosphere in the classroom conducive to facilitating learning and respectful coexistence.
C61	To control and monitor the education process, in particular the teaching-learning process, through the mastery of the appropriate techniques and strategies.
C62	To establish links between theory and practice and the classroom and school contexts.
C63	To participate in teaching activities and learning from them, reflecting on practices and acting accordingly.
C64	To participate in the different proposals for improvement in the different areas of activity existing in a school.
D1	Analytical and synthetic skills.
D2	Organization and planning skills.
D3	Oral and written communication skills.
D4	Mastery of a foreign language.
D5	Computing skills.
D6	Information-management skills.
D7	Problem-resolution skills.
D8	Decision-making skills.
D9	Teamwork skills.
D10	Work in an international context.
D11	Interpersonal relations skills.
D12	Appreciation of diversity and multiculturalism.
D13	Critical-thinking skills.
D14	Ethical commitment.
D15	Independent-learning skills.
D16	Ability to adapt to new situations.
D17	Creativity.
D18	Leadership skills.
D19	Knowledge of other cultures and customs.
D20	Entrepreneurship.
D21	Striving for quality.

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results	
1. Comprise texts written drafted in a tongue of usual and daily use or related with the work.	C41 C42 C43 C44 C46 C47 C48 C50 C51 C52	D1 D3 D4 D5 D6 D13 D15 D19
2. Be able to write simple texts and very related on subjects that result known or of personal interest.	B3 C29 C42 C43 C44 C46 C47 C50 C52	D1 D2 D3 D4 D5 D6
3. Comprise the main ideas of the speech spoken when this is clear and normal and treat daily subjects of the personal fields and educational.	C22 C43 C44 C46 C49 C52 C54	D3 D4 D15 D19

5. Know build and relate sentences of simple form with the end to describe experiences and facts of personal character.		C22	D3
		C43	D4
		C44	D9
		C46	D11
		C49	D12
		C52	D16
4. Can participate spontaneously in a conversation in which they treat daily subjects of personal interest or that result pertinent for the daily life.			D20
		C22	D3
		C43	D4
		C44	D16
		C46	D19
		C49	D20
6. Can tackle orally in English, with some fluidity and security, subjects that result interesting for the students of childish education.		C52	
	B1	C22	D3
	B5	C43	D4
		C44	D12
		C46	
		C49	
7. Be able to explain and justify in brief the opinions and personal projects.		C52	
		C22	D3
		C29	D4
		C43	D9
		C44	D11
		C46	D12
8. Know narrate a short history or relate, or describe the plot of a book or film.		C49	D16
		C52	D20
		C57	
	B7	C22	D3
		C43	D4
		C44	D12
9. Develop the necessary communicative competition to tackle in English, with some fluidity and security, subjects that result of interest for the students of childish education.		C46	D13
		C49	D16
		C51	D20
		C52	
	B1	C22	D3
	B5	C43	D4
10. Develop strategies of autonomous learning and of cooperative work, favouring the analysis and the observation of the own processes of learning.		C44	D12
		C46	
		C49	
		C52	
		C62	
		C5	D9
11. Know forms and means to continue and enrich his own cultural training and linguistic.		C6	D13
		C22	D14
		C29	D15
		C30	D16
		C55	D20
		C60	
		C63	
		C64	
	B1	C6	D3
		C8	D4
		C13	D6
		C21	D7
		C28	D8
		C29	D10
		C30	D16
		C41	D17
		C45	D18
		C47	D20
		C51	D21
		C56	
		C61	
		C63	
		C64	

12. Develop some affective attitudes that they are very desirable in the learning of a foreign tongue, such as: the solidarity, the sense of the cooperation, the interest and the tolerance with the different..., and consider the foreign tongue like an instrument of real communication and not merely like a subject more.	B2	C5	D4
	B3	C6	D9
	B4	C22	D11
	B5	C28	D12
		C29	D14
		C43	D19
		C44	
		C47	
		C60	

Contents

Topic	
1. Linguistic aspects	1. Lexicon, grammar, semantic, correction phonetics, spelling.
2. Sociolinguistic aspects.	2. The linguistic markers of social relations, the norms of courtesy, the expressions of popular wisdom, differences of register.
3. Discursive aspects.	3. Order prayers in function of the natural "sequence", relations of cause and effect (or vice versa), and structuring of the speech; order the speech in function of the thematic organisation, coherence and cohesion.
4. Strategic aspects.	4. Verbal strategies that use to prevent the lack of communication: application of repetition, paraphrasing, use of general words, approximation, explanation, application of help.
5. Intercultural aspects.	5. The daily life, the personal relations, values, beliefs and attitudes, corporal language, social conventions, ritual behaviours.

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Mentored work	14	15	29
Presentation	10	14	24
Mentored work	8.5	0	8.5
Introductory activities	2	0	2
Problem solving	11	5	16
Autonomous problem solving	5	19	24
Practices through ICT	0	21.5	21.5
Objective questions exam	2	23	25

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Mentored work	Preparation of a document from the reading and analysis of sources.
Presentation	Oral exhibition of the works developed.
Mentored work	Realisation of exercises related with the communicative skills in the classroom under the guidelines and supervision of the professor.
Introductory activities	Presentation of the matter to the students and general orientation on her.
Problem solving	Formulation, analysis and resolution of practical exercises related with the grammatical contents and lexica and the communicative skills.
Autonomous problem solving	These exercises will make to evaluate the assimilation of the linguistic contents given and the main communicative skills.
Practices through ICT	Activities of application of the knowledges to concrete situations and of acquisition of basic skills and procedimental related with the matter object of study through the TIC of autonomous form.

Personalized assistance

Methodologies	Description
Mentored work	The professor will attend to the students during the development of the distinct tasks of the subject, clearing possible doubts during the practical sessions or in the schedule of personal attention.
Presentation	The professor will attend to the students during the development of the distinct tasks of the subject, clearing possible doubts during the practical sessions or in the schedule of personal attention.
Autonomous problem solving	The professor will attend to the students during the development of the distinct tasks of the subject, clearing possible doubts during the practical sessions or in the schedule of personal attention.

Assessment

Description		Qualification	Training and Learning Results		
Mentored work	Preparation of documents from the reading and analysis of sources. The students will have to exercise his capacity of understanding reader and expression written.	35	B1	C8 C29 C41 C42 C43 C44 C52	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D8 D9 D11 D13 D15 D20
Presentation	Exhibition of the works developed to evaluate the capacity of oral expression in English tongue.	25	B1 B2	C13 C21 C29 C41 C43 C44 C46 C52	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D8 D9 D11 D13 D15 D20
Objective questions exam	Proof to evaluate the acquisition of the contents related with the grammar and the lexicon.	40			

Other comments on the Evaluation

The final examination will take place in the date established officially. The official date can be consulted in the web page of the School: <https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/organizacion-academica/>

The "objective questions exam" will not compute in the assessment if the student does not obtain at least 2 points. Participation and effort in the development of the activities of the classroom will be valued positively. The students who do not reach the 80% of the attendance will be assessed through a global method.

The students who want to be assessed through a global method have to contact with the teacher once finished the first month of the term, as it is regulated in 19th article of the Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (aprobado no claustro do 18 de abril de 2023).

Global method assessment:

Exam with two parts:

- Practical-theoretical exercise about the grammatical and lexical contents: 50%
- Essay question to assess reading comprehension and writing: 50%

Sources of information

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Austen, J., **Pride and Prejudice**, MacMillan, 2005
 Dickens, Ch., **A Christmas Carol**, Oxford University Press, 1992
 Kenneth, J., **Inspector Thackeray Calls**, Longman, 1981
 Murphy, R., **English Grammar in use**, 5ª, Cambridge University Press, 2019
 Roach, P., **English Phonetic and Phonology**, 4ª, Cambridge University Press, 2009
 Stevenson, R. L., **Treasure Island**, Oxford, 2000
 Swan, M., **Practical English usage**, 3ª, Oxford University Press, 2005
Gran diccionario de Oxford. Español-inglés. Inglés-español, Oxford University Press, 2003
learnenglish.britishcouncil.org,
www.bbclearnign.english.com,

Recommendations

Subjects that continue the syllabus

Foreign language learning: English/V51G110V01501

Subjects that it is recommended to have taken before

Communication: Spanish language/V51G110V01101
Communication: Galician language/V51G110V01201

Other comments

The schedule of personal attention will be indicated by the beginning of the term.

IDENTIFYING DATA				
Foreign language learning: English				
Subject	Foreign language learning: English			
Code	V51G110V01501			
Study programme	Grado en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3rd	1st
Teaching language	English			
Department				
Coordinator	Peláez Torres, Marta			
Lecturers	Peláez Torres, Marta			
E-mail	marta.pelaeztorres@ceu.es			
Web	http://https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
General description	(*)Consideración das principais cuestións didácticas para o ensino da lingua inglesa na Educación Infantil desde un enfoque teórico-práctico.			

Training and Learning Results

Code	
A3	Students will be able to gather and interpret relevant data (normally within their field of study) that will allow them to have a reflection-based considered opinion on important issues of social, scientific and ethical nature.
A4	Students will be able to present information, ideas, problems and solutions both to specialist and non-specialist audiences.
A5	Students will acquire the learning skills that are required to pursue further studies with a high degree of independence.
B2	To promote and facilitate learning in early infancy, from a comprehensive perspective that includes different dimensions □ cognitive, emotional, psychomotor and volitional.
B3	To design and regulate learning spaces in contexts of diversity, paying attention to the singular educational needs of students, to gender equality, to fairness and respect for human rights.
B4	To promote peaceful coexistence within and outside the classroom and contribute to the peaceful resolution of conflicts. To be able to systematically observe situations of learning and peaceful coexistence and to be able to reflect on them.
B5	To reflect in a group about observance of norms and respect for others. To promote the autonomy and singularity of each student as relevant factors in the education of emotions, feelings and values in early childhood.
B7	To be familiar with the repercussions for education of technologies of information and communication, in particular, television in early childhood.
B8	To be familiar with the fundamentals of children's dietetics and hygiene. To know the fundamentals of early care and the basic essentials and developments allowing an understanding of the psychological and learning processes, and the construction of personality in early childhood.
B9	To know the organization of preschool education nursery schools and the diversity of actions its functioning comprises. To be aware that the practice of the teaching profession will be permanently subject to improvement and adaptation to scientific, pedagogical and social changes throughout one's life.
B10	To play the role of adviser with parents and families in the 0-6 age range and to master social skills to deal with the family of each individual student and with all the families as a whole.
B11	To reflect on classroom practices with the aim of innovating and improving teaching. To acquire habits and skills for independent and cooperative learning and to promote it among students.
B12	To understand the function, possibilities and limits of education in present-day society and the fundamental competences impinging on preschool education nursery schools and their professionals. To know models of quality improvement that can be applied in schools.
C37	To be familiar with the development of thought, customs, beliefs and social and political movements throughout history.
C42	To know the syllabus of language and literacy for this stage as well as the theories of acquisition and development of the relevant learning contents.
C43	To develop speaking and writing skills.
C51	To acquire literary training, in particular, knowledge of children's literature.
C53	To know the fundamentals of music, plastic art and self-expression through movement of the syllabus of this stage, as well as the theories about the acquisition and development of the relevant learning contents.
C61	To control and monitor the education process, in particular the teaching-learning process, through the mastery of the appropriate techniques and strategies.
D1	Analytical and synthetic skills.
D2	Organization and planning skills.
D3	Oral and written communication skills.
D4	Mastery of a foreign language.
D5	Computing skills.
D6	Information-management skills.

D7	Problem-resolution skills.
D8	Decision-making skills.
D9	Teamwork skills.
D10	Work in an international context.
D11	Interpersonal relations skills.
D12	Appreciation of diversity and multiculturalism.
D13	Critical-thinking skills.
D14	Ethical commitment.
D15	Independent-learning skills.
D16	Ability to adapt to new situations.
D17	Creativity.
D19	Knowledge of other cultures and customs.
D20	Entrepreneurship.
D21	Striving for quality.
D22	Awareness about environmental issues.

Expected results from this subject

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
(*)Diseñar, planificar y evaluar procesos de enseñanza y aprendizaje, tanto individualmente como en colaboración con otros docentes y profesionales del centro.	A3	B2	C42	D1
	A4	B3	C43	D3
	A5	B4	C51	D4
		B5	C53	D6
		B7	C61	D8
		B9		D11
		B11		D12
		B12		D14
(*)Diferenciar entre competencias lingüísticas, socioculturales y pragmáticas.	A3	B2	C42	D1
	A4	B3	C43	D2
	A5	B4	C51	D3
		B5	C53	D4
		B7	C61	D5
		B9		D7
		B11		D8
		B12		D9
				D11
				D13
				D14
				D15
				D17
				D19
(*)Diferenciar entre las actividades comunicativas (interacción oral y comprensión oral) adecuadas al nivel B1 del Marco Europeo Común de Referencia para el Aprendizaje de las lenguas.	A3	B2	C42	D1
	A4	B3	C43	D3
	A5	B5	C53	D4
		B10		D6
				D10
				D11
				D12
				D13
				D19
(*)Ser capaz de preparar y aplicar una unidad didáctica.	A3		C37	D1
	A4		C43	D3
	A5			D4
				D7
				D11
				D12
				D13
				D19

(*)Ser capaz de llevar a cabo distintos tipos de evaluación.

	A3	B2	C42	D1
	A4	B3	C43	D2
	A5	B4	C51	D3
		B5	C53	D4
		B7	C61	D7
		B8		D8
		B11		D9
		B12		D11
				D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D19
				D20
				D21
				D22
New	A3	B2	C42	D1
	A4	B3	C43	D2
	A5	B5	C51	D3
		B7	C61	D4
		B9		D5
		B11		D6
		B12		D7
				D8
				D13
				D14
				D15
				D19
				D21
New	A3	B2	C42	D1
	A4	B3	C43	D3
	A5	B4	C51	D4
		B5	C53	D13
		B7	C61	D14
		B8		D15
		B9		D21
		B10		
		B11		
		B12		
New	A3	B2	C42	D1
	A4	B3	C43	D2
	A5	B7	C51	D3
		B11	C53	D4
			C61	D11
				D12
				D13
				D19

Contents

Topic

(*)1. Modelo teórico da lingua como comunicación(*)1.1. Aprendizaxe de linguas estranxeiras: procesos e variables.

1.2. A competencia comunicativa.

1.3. Metodoloxías de ensino de linguas estranxeiras.

1.4. A aprendizaxe do inglés como lingua estranxeira en idades temperás.

(*)2. Enfoque didáctico por tarefas e competencias

(*)2.1. Destrezas lingüísticas.

2.2. O Marco Común Europeo de Referencia para as Linguas (MCERL).

2.3. O enfoque por tarefas.

(*)3. O currículo de linguas estranxeiras	(*)3.1. Lexislación referente ó ensino das linguas estranxeiras en Educación Infantil.
	3.2. O currículo de Educación Infantil e a aprendizaxe das linguas estranxeiras.
(*)4. Elaboración de unidades didácticas	(*)4.1. Propostas didácticas para a Educación Infantil: temporalización de obxectivos, contidos e actividades.
	4.2. Contos, cancións e xogos para a aprendizaxe da lingua inglesa en Educación Infantil.
	4.3. Recursos e materiais didácticos.
(*)5. Métodos de avaliación global e analítica	(*)5.1. Avaliación de contidos e destrezas lingüísticas.
	5.2. O Portafolios Europeo das Linguas (PEL).

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Presentation	11.5	23	34.5
Introductory activities	3	1	4
Mentored work	5	45	50
Project based learning	9	9	18
Lecturing	23	17	40
Essay questions exam	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Presentation	(*)Explicación oral de traballos desenvolvidos individualmente ou en grupo.
Introductory activities	(*)Presentación da materia e realización de diversas tarefas para valorar os coñecementos previos do alumnado sobre os contidos básicos do programa.
Mentored work	(*)Elaboración dunha unidade didáctica para o ensino da lingua inglesa en Educación Infantil.
Project based learning	(*)Realización de diferentes proxectos de aula para pór en práctica os coñecementos teóricos adquiridos nas leccións maxistrais.
Lecturing	Exposición de los contenidos teóricos de la materia. Se trabajarán también algunos aspectos lingüísticos de la lengua inglesa.

Personalized assistance

Methodologies	Description
Lecturing	

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Presentation	(*)Exposición oral do traballo escrito e realización na clase das actividades propostas na unidade didáctica.	20	A4 A5	B2 B3 B4 B5 B7 B9 B11 B12	C42 C43 C51 C53 C61	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D15 D17 D19 D20 D21 D22

Mentored work	(*)Elaboración dunha unidade didáctica para o ensino da lingua inglesa en Educación Infantil.	20	A3 A4 A5	B2 B3 B4 B7 B9 B10 B11	C42 C43 C51	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19 D20 D21 D22
Project based learning(*)	Realización de diferentes proxectos de aula.	20	A3 A4 A5	B2 B3 B4 B7 B9 B11 B12	C42 C43 C51 C53 C61	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D19 D21
Essay questions exam(*)	Realización dunha proba de preguntas de desenvolvemento coa que se avaliarán os coñecementos adquiridos.	40	A3	B9	C42 C43 C61	D1 D2 D3 D4 D7

Other comments on the Evaluation

Sources of information

Basic Bibliography

- Andúgar Soto, A. y Cortina-Pérez, B., **Didáctica de la lengua extranjera en Educación Infantil**, Pirámide, 2018
- Cameron, L., **Teaching Languages to Young Learners**, Cambridge University Press, 2003
- Cortina Pérez, B., **Didáctica de la lengua extranjera en educación infantil: inglés**, Pirámide, 2021
- Council of Europe, **Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment**, Cambridge University Press, 2001
- Garrote Salazar, M., **Didáctica de segundas lenguas y lenguas extranjeras en Educación Infantil y Primaria**, Paraninfo, 2019
- Murado Bouso, J. L., **Didáctica del inglés en educación infantil. Métodos para la enseñanza y el aprendizaje de la lengua inglesa**, Ideaspropias, 2010
- Pastor Cesteros, S., **Aprendizaje de segundas lenguas. Lingüística aplicada a la enseñanza de idiomas**, Publicaciones Universidad de Alicante, 2006

Complementary Bibliography

- Herrera López, R., **Working with Tales Level 2, 3.**, Edelvives, 2005
- Lewis, G., **Games for Children**, Oxford University Press, 1999
- McKay, P. y Guse, J., **Five-Minute Activities for Young Learners**, Cambridge University Press, 2008
- Méndez Santos, M. y Duñabeitia Landaburu, J., **Factores afectivos y cognitivos en la enseñanza del español como LE/L2**, Thomson Reuters, 2021
- Moon, J., **Children Learning English**, Oxford University Press, 2005

Mur Lope, O., **Cómo introducir el inglés en educación infantil**, Praxis, 2002

Murphy, R., **English Grammar in Use**, 4th, Cambridge University Press, 2012

Reilly, V., **Very Young Learners**, Oxford University Press, 1997

Swan, M., **Practical English Usage**, 3rd, Oxford University Press, 2014

<http://www.bbc.co.uk/schools/laac/index.shtml>,

<http://www.topenglishteaching.com>,

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Foreign Language 1: English/V51G110V01406

IDENTIFYING DATA				
Didáctica da expresión plástica e visual				
Subject	Didáctica da expresión plástica e visual			
Code	V51G110V01502			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Santos Hermo, Alberto			
Lecturers	Santos Hermo, Alberto			
E-mail	alberto.santoshermo@ceu.es			
Web				
General description	A finalidade primeira da didáctica da expresión plástica e visual é proporcionar ao alumnado unha formación artística e didáctica de calidade. Tanto no que se refire á capacidade de formalizar e interpretar producións de arte nos seus diversos ámbitos e territorios, (como concepto ampliado), como no que se refire á capacidade de reelaborar os mencionados contidos para facilitar a formación dos/as nenos/as (de 3 a 6 anos). A tarefa é construír un substrato de coñecemento teórico necesario, combinado cunha serie de destrezas e habilidades formais que armen ao alumnado dunha capacidade crítica e creativa que lle permita desenvolver ferramentas de aprendizaxe, valoración e coñecemento coas que traballar no campo da educación infantil. Traballaremos no taller con rutinas procedimentais e elaboracións técnicas simultaneamente ao estudo de contidos xerais da historia da arte. Estas tarefas convivirán coa análise e o traballo dentro dos novos espazos da arte e as novas ferramentas visuais, audiovisuais e tecnolóxicas nas que abordaremos posibilidades de traballo máis vinculadas ás linguaxes actuais próximas e intuitivas para os rapaces cos que os nosos alumnos terán que traballar. As rutinas habituais do noso traballo durante o curso académico alternarán a produción práctica coa reflexión teórica, o traballo de campo e as propostas de ferramentas didácticas específicas. formación artística y didáctica de calidad. Tanto en lo que se refiere a la capacidad de formalizar e interpretar producciones de arte en sus diversos ámbitos y territorios, (como concepto ampliado), como en lo que se refiere a la capacidad de reelaborar los mencionados contenidos para facilitar la formación de los/las niños/las (de 3 a 6 años). La tarea es construir un sustrato de conocimiento teórico necesario, combinado con una serie de destrezas y habilidades formales que armen al alumnado de una capacidad crítica y creativa que le permita desarrollar herramientas de aprendizaje, valoración y conocimiento con las que trabajar en el campo de la educación infantil. Trabajaremos en el taller con rutinas procedimentales y elaboraciones técnicas simultáneamente al estudio de contenidos generales de la historia del arte. Estas tareas convivirán con el análisis y el trabajo dentro de los nuevos espacios del arte y las nuevas herramientas visuales, audiovisuales y tecnológicas en las que abordaremos posibilidades de trabajo más vinculadas a los lenguajes actuales próximos e intuitivos para los/as niños/as con los que nuestro alumnado tendrá que trabajar. Las rutinas habituales de trabajo durante el curso académico alternarán la producción práctica con la reflexión teórica, el trabajo de campo y las propuestas de herramientas didácticas específicas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.

C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
C7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.
C9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.
C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, geométricas e de desenvolvemento lóxico.
C41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
C53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
C55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.
C56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.
C57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.
C58	Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación artística.
C59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.
C60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
C61	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e, en particular, de ensino e aprendizaxe mediante o dominio de técnicas e estratexias necesarias.
C62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.
C63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.
C65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.
C66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D5	Coñecemento de informática
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer as características psicoevolutivas e formais da linguaxe plástica infantil así como os aspectos fundamentais da súa sintaxe e semántica. Saber concretar e transmitir todas as características da linguaxe plástica e estimular a aprendizaxe mediante metodoloxías didácticas adecuadas.	A2	B1	C1	D5
	A4	B11	C2	D8
	A5		C4	D13
			C7	D15
			C9	D16
			C58	D21
			C59	
			C61	
			C62	

Ser capaces de identificar recursos e metodoloxías propios das artes plásticas. Saber recoñecer os distintos métodos e medios adecuados a cada técnica para unha expresión plástica favorable así como utilizar os distintos recursos procedimentais e conceptuais idóneos para a execución da obra na súa dimensión compositiva e estética.	A2		C5 C9 C34 C53 C55 C56 C57 C58 C63	D1 D2 D5 D7 D8 D9 D11 D13 D17 D21
Poder valorar os fundamentos e ámbitos de actuación das distintas formas de expresión artística, así como o patrimonio artístico.	A3	B2	C41 C53 C56 C58	D8 D12 D13 D15 D16 D19 D21
Facilitar a representación e a expresión a través das linguaxes plásticas, visuais e audiovisuais profundando nos novos medios e estratexias plásticas para transmitir os coñecementos e proporcionar espazos e modos expresivos que sirvan ao alumno como ferramenta de linguaxe e espazo de construción plástica.	A3 A4	B2	C34 C41 C53 C55 C56 C57 C58 C62	D1 D2 D7 D8 D9 D13 D17
Ser capaces de mellorar a capacidade de comprender, ler, visionar, crear e producir dentro das linguaxes artístico visuais e plásticos promovendo metodoloxías para facer que a apreciación estética sexa mais alcanzable para o alumnado.	A4	B11	C5 C7 C9 C23 C25 C29 C41 C53 C55 C56 C57 C58 C61	D1 D2 D5 D7 D8 D12 D13 D16 D17 D21
Ser capaz de producir imaxes e propostas obxectivas en dúas ou tres dimensións ben estruturadas conceptualmente acoutadas con calidade compositiva e detalladas sobre temas e proxectos no ámbito dos coñecementos típicos e característicos da área artística visual.	A2 A3		C5 C53 C55 C56 C58 C63	D1 D5 D7 D8 D13 D17 D19 D20 D21
Coñecer e avaliar o currículo escolar da didáctica da expresión artística	A5	B1 B7	C1 C2 C4 C7	D1 D2 D8 D9 D11 D13
Adquirir e consolidar hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma creativo e cooperativo e promovelos nos estudantes desde a participación e o esforzo individual.	A3 A5	B11	C5 C7 C9 C12 C29 C60 C61 C65 C66	D1 D9 D11 D15 D19
Ter dominio e comprender adecuadamente toda a densidade e complexidade das imaxes e producións visuais: as obras de arte, os símbolos e sinais visuais, a publicidade e os medios de comunicación de masa. Os obxectos, as pezas, construcións e edificios que constitúen a cultura material e conceptual antiga e contemporánea.	A2 A3		C5 C23 C58	D1 D13 D19

Contidos

Topic

Desenvolvemento curricular e artes plásticas na educación infantil	Estructura curricular das Artes Plásticas e Visuais en Educación Infantil Modelos de ensino das artes plásticas Perspectiva histórica da expresión plástica na educación infantil
O concepto ampliado de arte coma base da educación plástica, visual e audiovisual	O novo papel do espectador e a arte actual. Novos espazos para a pedagogía da arte. Arte e cotidianeidade: mecanismos de creación contemporánea.
A linguaxe plástica infantil: desenvolvemento perceptivo e características psicoevolutivas	Características e evolución da linguaxe plástica infantil
Elementos básicos da linguaxe plástica I / II	Linguaxe e comunicación audiovisual Lectura de imaxes: teoría da Gestalt e graos de iconicidade Elementos básicos da linguaxe plástica visual Técnicas e materiais da expresión plástica
O concepto de creatividade	A creatividade: definición e mitos. Pensamento converxente e diverxente. Teoría das intelixencias múltiples de Gardner. Estratexias para desenvolver a creatividade.
Linguaxes artísticas e metodoloxías docentes na educación artística.	Plantexamento e organización conceptual de contidos. Elaboración de propostas puntuais e resolución de exercicios. Procesos de debuxo e elaboración grafomotriz. Presentación e avaliación de proxectos.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	20	16	36
Traballo tutelado	24	40	64
Resolución de problemas de forma autónoma	10	40	50

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a de os contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Traballo tutelado	Planificación e elaboración de materiais e recursos didácticos específicos (plástica) para a Educación Infantil.
Resolución de problemas de forma autónoma	O/a estudante buscará solución, de xeito autónomo, a aquelas cuestións plantexadas polo profesor nas clases

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Nas sesións prácticas observarase a evolución do traballo tutelado, resolvendo aquelas cuestións que se lle poidan expor ao alumnado. Ademais, resolveranse as dúbidas en horas de tutoría baixo a modalidade de concertación previa, a través do e-mail e por medio dos foros da plataforma online.
Resolución de problemas de forma autónoma	levará a cabo un seguimento do alumnado, e resolveranse particularmente as dúbidas nas sesións prácticas ou en horario de tutoría baixo a modalidade de concertación previa.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas, que serán avaliadas mediante unha proba escrita.	40	A2 B1 C53 D1 A3 B2 C56 D2 A4 B11 C57 D12 C58 D13 D17 D19 D21

Traballo tutelado	Elaboración de tres traballos con sentido didáctico baseados no ámbito das Artes Plásticas, preferentemente de modo grupal.	40	A2 A3 A4	B1 B2	C4 C53 C56 C57 C58 C65	D1 D2 D7 D8 D9 D11 D13 D17 D19 D20 D21
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumno debe desenvolver tarefas procedimentais nun tempo/condicións establecidos polo profesor, así coma aportar información e opinións sobre os temas propostos nas clases	20	A2 A3	B7 B11	C41 C56 C57 C58	D1 D2 D5 D7 D8 D11 D12 D13 D15 D16 D17 D19 D20 D21

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurárase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que teranse en conta tanto os coñecementos previos do alumnado coma a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A calificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal e coma queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame cunha nota mínima de 5 non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria se lles manterá a nota daqueles traballos/actividades superados na convocatoria anterior e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquele alumnado que non asista ás clases ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ó sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Calificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensinanza do Estudantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. Na avaliación global, o alumnado debe completar e entregar todas as tarefas individualmente dentro do prazo estipulado polo instructor. O alumnado que opte voluntariamente pola avaliación global debe informar o instructor nun prazo dun mes desde o comezo do cuadrimestre.

Todo traballo copiado, plaxiado ou realizado pola IA será cualificado cun 0.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

- Belloq, G., **Tocar el arte: educación plástica en infantil, primaria y ...**, Kaleida Forma, 2014
- Blanco, V., Cidrás, S., **Educación a través da arte**, Kalandraka, 2019
- Carrascal, S., **Didáctica de la Expresión Plástica y Visual en Educación Infantil**, Universitas, 2016
- Fontal, O., Gómez, C. y Pérez, S., **Didáctica de las artes visuales en la infancia**, Paraninfo, 2015
- Gilbert, L.M., **La educación artística y la expresión plástica infantil: Qué y cómo enseñar**, Dykinson, 2016
- Hargreaves, D., **Infancia y educación artística**, Morata, 2020
- Kandinsky, V., **Punto y línea sobre el plano**, Paidós, 1996
- Kellogg, R., **Análisis de la expresión plástica del preescolar.**, Cincel, 1.989
- Lowenfeld V., Brittain L., **Desarrollo de la capacidad creadora**, Kapelusz, 1.980
- Quiroga, M.P., **Etapas gráficas de desarrollo del dibujo infantil, entre el constructivismo y el ambientalismo**, Papeles Salmantinos de Educación, 2007

Complementary Bibliography

- Caja, J. (coord.), **La educación visual y plástica hoy**, Graó, 2001
- Gallardo, J.A., Trianes, M.V., **Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares**, Pirámide, 2008
- Gardner, H., **Inteligencias múltiples: La teoría en la práctica**, Paidós, 2013

Gayford, M., Hockney, D., **Historia de las imágenes para niños**, Blume, 2021

Marín, R. (coord.), **Didáctica de la educación artística**, Pearson, 2.003

Piaget, J., **Psicología del niño.**, Morata, 2008

Quiroga, M.P., **Estructura y temática en el dibujo infantil, aportaciones fundamentales.**, Papeles Salmantinos de Educación, 2007

Read, H., **Educación por el arte.**, Paidós, 1.982

Reynolds, P.H., **El punto**, Serrés, 2015

Sánchez, M.I., **Jean-Michel Basquiat**, Alba, 2021

Recomendaciones

IDENTIFYING DATA**Educación física e a súa didáctica na idade infantil**

Subject	Educación física e a súa didáctica na idade infantil			
Code	V51G110V01503			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Silva Pinto, Antonio Jose			
Lecturers	Silva Pinto, Antonio Jose			
E-mail	antonio.silvapinto@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
General description	Materia Didáctico Disciplinar obrigatoria de Grao en Educación Infantil.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promova nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C3	Coñecer os fundamentos de atención temprana.
C7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.
C9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.
C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C15	Coñecer os principios básicos dun desenvolvemento e comportamento saudables.
C16	Identificar trastornos no sono, a alimentación, o desenvolvemento psicomotor, a atención e a percepción auditiva e visual.
C17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.
C18	Detectar carencias afectivas, alimenticias e de benestar que perturban o desenvolvemento físico e psíquico adecuado dos estudantes.

C19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
C20	Valorar a importancia da estabilidade e a regularidade na contorna escolar, os horarios e os estados de ánimo do profesorado como factores que contribúen ao progreso armónico e integral dos estudantes.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
C40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados
C41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
C45	Coñecer a tradición oral e o folklore.
C53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
C54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.
C55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.
C56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.
C57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.
C62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.
C63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.
C64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.	B5	C1	D1
	B9	C7	D2
	B11	C9	D7
		C12	D8
		C16	D9
		C17	D11
		C18	D12
		C21	D13
		C22	D14
		C29	D15
		C55	D16
		C62	D17
		C63	D18
		C64	D21

Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión, as habilidades motrices e a creatividade.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B10	C3 C20 C26 C27 C29 C32 C40 C41 C56 C66	D1 D2 D13 D14 D16 D17 D18 D21
Deseñar actividades encamiñadas ao desenvolvemento das habilidades motrices.	A1 A2 A3 A4		C13 C15 C19 C21 C53	D1 D2 D7 D8 D9 D13 D17 D18 D21
Promover a sensibilidade relativa á expresión e á creación.	A1 A2 A3 A4 A5	B3 B11 B12	C15 C24 C25 C26 C43 C44 C45 C53 C54 C57	D1 D14 D15 D16 D17 D21
- Capacidade para interpretar críticamente os textos				

Contidos

Topic	
Bloque 1: Terminoloxía e conceptos básicos das actividades motrices na idade escolar	1.- Concepeto de Educación Física e outros conceptos craves. 2.- A didáctica da Educación Física. 3.- Achegas da Educación Física na educación escolar.
Bloque 2: Evolución histórica das actividades físicas e motrices no contexto educativo	1.- Evolución histórica da Educación Física. 2.- As escolas ximnásticas. 3.- Tendencias actuais na educación física escolar.
Bloque 3: Coñecemento e aplicación dos elementos do currículo vinculados á motricidad e á educación física.	1.- Elementos do currículo e lexislación educativa vinculada á educación física. 2.- Os niveis de concrección curricular. 3.- A programación. 4.- Metodoloxía de ensino. 5.- Avaliación.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Prácticas de laboratorio	30	15	45
Traballo tutelado	0	16	16
Resolución de problemas de forma autónoma	0	10	10
Lección maxistral	19.5	29.5	49
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	9	10
Traballo	1	9	10
Exame de preguntas obxectivas	1	9	10

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Prácticas de laboratorio	Elaboración e exposición dunha intervención didáctica na aula.
Traballo tutelado	Seguimento por parte da profesora de cada un dos traballos que teña que facer o estudantado. A tutela farase durante as horas de clase e en horario de tutoría.
Resolución de problemas de forma autónoma	Traballos curtos que levarán a cabo na aula. Dinámicas de grupo, debates.

Lección maxistral	Exposición por parte da docente os contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices de traballos, execucios ou proxectos a desenvolver polo estudantado.
-------------------	---

Atención personalizada

Methodologies	Description
Resolución de problemas de forma autónoma	Durante as clases, presenciais ou telemáticas, faranse actividades de reflexión, recensións, debates e análises de contidos traballados. Partindo do coñecemento do estudantado e baixo os principios de coevaluación e avaliación formativa e compartida.
Traballo tutelado	Realizarase un seguimento constante de cada un dos traballos que teña que realizar o estudantado. Seguindo os principios de tutelación dos procesos de avaliación formativa y compartida durante o cuatrimestre.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Prácticas de laboratorio	Posta en práctica dunha unidade didáctica na que se traballarán contidos específicos do currículo de Educación Infantil.	20	A1	D1	
			A2	D2	
			A3	D7	
			A4	D8	
			A5	D9	
				D11	
				D12	
				D13	
				D14	
				D15	
				D16	
Resolución de problemas e/ou exercicios	Participación en diferentes dinámicas e actividades propostas ao longo do curso. Serán aquelas actividades realizadas durante o desenvolvemento das clases maxistras e prácticas.	20	A1	B1	C1
			A2	B3	C3
			A3	B5	C7
			A4	B9	C9
			A5	B10	C12
				B11	C13
				B12	C15
					C16
					C17
					C18
					C19
					C20
					C21
					C22
					C24
					C25
					C26
					C27
					C29
					C32
					C40
					C41
					C43
					C44
					C45
					C53
					C54
					C55
					C56
					C57
					C62
					C63
					C64
					C66

Traballo	Deseño e elaboración dunha intervención didáctica na que se traballen os contidos da materia relacionándoos co currículo de Educación Infantil.	20	A1	B1	C1
			A2	B3	C3
			A3	B5	C7
			A4	B9	C9
			A5	B10	C12
				B11	C13
				B12	C15
					C16
					C17
					C18
					C19
					C20
					C21
					C22
					C24
					C25
					C26
					C27
					C29
					C32
					C40
					C41
					C43
					C44
					C45
					C53
					C54
					C55
					C56
					C57
					C62
					C63
					C64
					C66
Exame de preguntas obxectivas	Preguntas tipo test ou de verdadeiro/falso sobre as competencias teórico-prácticas da materia.	40	A1	B1	C1
			A2	B3	C3
			A3	B5	C7
			A4	B9	C9
			A5	B10	C12
				B11	C13
				B12	C15
					C16
					C17
					C18
					C19
					C20
					C21
					C22
					C24
					C25
					C26
					C27
					C29
					C32
					C40
					C41
					C43
					C44
					C45
					C53
					C54
					C55
					C56
					C57
					C62
					C63
					C64
					C66

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia será necesario alcanzar o 50% da cualificación en cada un dos traballos realizados durante as clases, o traballo da materia, a exposición da intervención didáctica e na proba de competencias.

Durante as clases teóricas e prácticas:

- Unha vez que a docente entrase na aula, pechado a porta e comezado a explicación da materia, non se poderá entrar na clase.
- Unha vez comezada a clase o alumnado avisarán á profesora se tivese que ausentarse.
- Abandonar a aula sen que finalice a clase implicará a anulación da asistencia, considerándose que o alumno/a faltou a parte da clase.
- A non realización da clase práctica e asistir a mesma sen roupa deportiva será considerada como falta de asistencia.
- Calquer discente que empregue o teléfono móbil durante o transcurso das clases, teóricas ou prácticas, será expulsado inmediatamente da aula.
- Contarase a asistencia por cada hora de clase, non considerándose as clases que duran dúas horas como unha única falta de asistencia, senón dúas.
- **As faltas de asistencia non serán xustificadas. Terase en conta o regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado.**
- Aquel alumnado que por motivos persoais ou laborais, non vaia a asistir ás clases deberá porse en contacto coa profesora para concertar unha titoría.
- **Para que un correo electrónico sexa lido debe cumprir os seguintes requisitos: debe estar enviado dende o correo do CEU ou da UVigo, a dirección de correo debe ser seria, no asunto detallarase o contido principal do correo, terá unha presentación correcta, formal e ben redactada coidando o ton, o vocabulario e sen faltas de ortografía. O alumno/a presentarse debidamente indicando o seu curso, especialidade e materia.**
- Non se responderá a correos electrónicos durante as fins de semana nin no período vacacional.
- Non se realizan titorías fora do horario establecido nin durante o período vacacional.
- Non se responderán dúbidas; por correo electrónico durante o día previo á realización do exame.
- Recórdase a todo o estudantado que opte polo proceso de avaliación global que non se lle facilitará ningún material diferente ao que se lle entrega ao estudantado que segue un proceso de avaliación continua.
- En coherencia con el carácter inclusivo que caracteriza a la Escuela Universitaria CEU de Vigo, esta guía podrá ser adaptada para atender a las necesidades específicas de apoyo educativo que presente el estudantado adscrito al programa PIUNE (PAT).

Aspectos sobre a avaliación da materia:

- Todo estudantado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado segundo os criterios establecidos na guía docente.
- A través da ficha de itinerario o estudantado coñecerá as súas cualificacións ata 5 días antes da proba de competencias teórico-prácticas.
- Todo estudantado que supere o 20% de insistencia ás clases (só poderá faltarse a un máximo de 12h), teóricas e prácticas, perderá a opción de avaliación continua. Sendo avaliado según o proceso de avaliación global.
- A avaliación global constará de dúas partes: unha proba obxectiva (tipo test ou verdadeiro/falso) de competencias teóricas cuxo valor será do 50%, e a realización de supostos prácticos sobre as competencias teórico-prácticas, cuxo valor será do 50%. Para superar a materia, ambas partes deberán estar aprobadas.
- O estudantado que asista a totalidade das clases (só poderá faltar a un máximo de 3h), terá a opción de cursar a materia seguindo un itinerario "continuo e formativo". Neste, o valor da proba de contidos terá un peso do 20% sobre a nota final, as prácticas de laboratorio un 30%, o traballo un 30% e a resolución de problemas e/ou exercicios un 20%.
- De realizarse a proba teórica a través de medios telemáticos, se existira algún problema informático a proba faríase oralmente nunha vez finalice esta. Procederase á gravación da mesma.

Aspectos sobre a avaliación dos traballos:

- Respetaranse rigorosamente as datas de entrega dos traballos. Non se recollerá nin entregará ningún fóra da mesma.

- Non se lerá nin corrixirá ningún traballo no que o parágrafo de texto non estea [xustificado].
- Entregar un traballo que estea plaxiado parcial ou completamente será anulado.
- Terase en conta as faltas de ortografía para a avaliación de cada un dos traballos presentados en clase, traballo obrigatorio e exame final da materia. Por cada falta de ortografía descontarase 0,2 da nota final.
- A non superación dun traballo implicará perder o proceso de avaliación continua, sendo avaliado segundo a avaliación global.

Datas oficiais de exames:

- Haberá un único día de revisión de exame, fóra do mesmo non se revisará nin modificará ningunha nota.
- Respetaranse rigorosamente as datas oficiais establecidas pola Universidade para a realización dos exames (<http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/organizacion-academica/escola-maxisterio-vigo-ceu-examenes.php>), non sendo posible realizalo en calquera outro día. En caso de enfermidade ou operación do estudantado, vítimas de violencia de xénero ou deportistas de alto rendemento, solicitarase por escrito en secretaría un posible cambio, posteriormente será valorado polo profesorado da materia e a dirección do centro se é procedente ou non a súa modificación.
- No caso de modificación da data de exame a proba podería realizarse oralmente. Seguindo un procedemento de gravación.
- De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xuño-xullo. As condicións de avaliacións serán as mesmas que na primeira convocatoria.
- No caso de ter a materia pendente de anos anteriores. Conservaranse as cualificacións obtidas un único curso académico. Pasado este tempo, o estudantado cursará a materia de novo.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Arribas, H.F., y Fernández, D., **Deporte adaptado y escuela inclusiva**, Graó, 2015

Batalla, A., **Habilidades Motrices**, Inde, 2000

Batalla, A., y Duran, C., **1000 Ejercicios y juegos de gimnasia rítmica deportiva**, Paidotribo, 2015

Blández, J., **Programación de unidades didácticas según ambientes de aprendizaje**, Inde, 2000

Blázquez, D., y Sebastiani, E. M., **Enseñar por competencias en educación física**, Inde, 2009

Del Valle, S., **Cómo programar en Educación Física paso a paso**, Inde, 2007

Fernández, E., Gardoqui, M.L., y Sánchez Bañuelos, F., **Evaluación de las habilidades motrices básicas**, Inde, 2007

Galera, A., **Manual de didáctica de la educación física I y II**, Paidós, 2001

García Núñez, J.A., **Psicomotricidad y Educación Infantil**, Cepe, 2007

González, C., y Lleixá, T., **Didáctica de la educación física**, Graó, 2010

Joyce, B., y Weil, M., **Modelos de enseñanza**, Gedisa, 2012

López-Pastor, V.M. (Coord.), **La evaluación en educación física**, Miño y Dávila, 2014

López-Pastor, V.M., Pedraza, M., Ruano, C., y Sáez, J. (coord.), **Programar por dominios de acción motriz en educación física en primaria**, Miño y Dávila, 2016

Loscher, A., **Juegos predeportivos en grupo**, Paidotribo, 2013

Mingo, R., **Educación Física. Contenidos conceptuales, nuevas bases metodológicas**, Paidotribo, 2012

Monjas, R. (coord.), **La iniciación deportiva en la escuela desde un enfoque comprensivo**, Miño y Dávila, 2012

Ruiz, J., **Desarrollo de la Motricidad a través del juego**, Gymnos, 2004

Ruiz, J., **Juegos cooperativos y educación física**, Paidotribo, 2013

Sáez, F., **Habilidades Gimnástico-Acrobáticas**, ESM, 2015

Sánchez Bañuelos, F., **Didáctica de la educación física**, Pertice Hall, 2002

Velázquez, C., **Aprendizaje cooperativo en Educación Física**, Inde, 2010

Consellería de Educación e Ordenación Universitaria, **Decreto 330/09, Curriculum de Educación Infantil**, Diario Oficial de Galicia, 2009

Castañer, M. y Camerino, O., **Enfoque dinámico e integrado de la motricidad (EDIM). De la teoría a la práctica.**, Edicions de la Universitat de Lleida, 2022

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Didáctica da expresión plástica e visual/V51G110V01502

Subjects that it is recommended to have taken before

Educación: Desenvolvemento motor/V51G110V01202

Other comments

Sobre todo, recoméndase estar motivado, ter ganas de aprender, de implicarse e de mostrar e ter interese por traballar dentro e fóra do ámbito académico con nenos das idades comprendidas entre os 0 e 6 anos.

A formación permanente é fundamental no ámbito da educación, polo que se vos recomenda que asistades a cursos de innovación educativa, a congresos e calquera conferencia que se vos poida ofertar.

IDENTIFYING DATA**Expresión musical e a súa didáctica**

Subject	Expresión musical e a súa didáctica			
Code	V51G110V01504			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Holgado Pena, José Luís			
Lecturers	Holgado Pena, José Luís			
E-mail	holgado@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
General description	Introdución aos elementos da lectura e linguaxe musical e as formas de expresión na música adaptadas para acción docente na educación infantil: a canción e a interpretación con instrumentos Orff.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C45	Coñecer a tradición oral e o folklore.
C53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
C54	Coñecer e utilizar cancións para promover a educación auditiva, rítmica e vocal.
C55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.
C56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.
C57	Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas.
C58	Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación artística.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético

D15 Aprendizaxe autónoma

D16 Adaptación a novas situacións

D17 Creatividade

D18 Lideranza

D19 Coñecemento doutras culturas e costumes

D20 Iniciativa e espírito emprendedor

D21 Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
1. Comprender os principios que contribúen á formación histórica, cultural, persoal e social desde a educación musical en infantil.	A1	B1 B11 B12	C45	D1 D19 D21
2. Coñecer as posibilidades e limitacións da educación musical en infantil.	A2	B1 B2	C53 C54 C55 C56	D1 D2 D5 D6 D16 D17 D21
3. Coñecemento do currículo escolar infantil, relacionado coa educación musical.	A1 A2	B1 B2	C53 C56	D1 D2 D6 D9 D17 D21
4. Adquisición de recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais dentro e fóra da escola.	A3 A4	B2 B11 B12	C53 C54 C55 C56 C58	D1 D2 D5 D6 D8 D9 D11 D17 D21
5. Educación artística: coñecemento e organización dos elementos musicais e pautas de traballo para a creación de actividades artísticas relacionadas coa música.	A4	B11	C53 C56	D1 D2 D6 D9 D12 D15 D16 D17 D21
6. Habilidade de liderado, capacidade de relación interpersoal e traballo en equipo.	A2	B11		D2 D6 D7 D8 D9 D11 D13 D14 D16 D18 D21
7. Adaptación a novas situacións, a resolución de problemas e a aprendizaxe autónoma.	A5	B11 B12	C56 C58	D13 D15 D21

8. Hábitos de excelencia e calidade no exercicio profesional.	A2 A3 A4 A5	B1	C55 C56 C58	D1 D2 D6 D11 D13 D15 D17 D18 D21
9. Actuación dentro dos principios éticos necesarios para o correcto exercicio profesional.	A4	B11	C58	D1 D2 D7 D8 D9 D13 D14 D18 D20 D21
10. Capacidade para aplicar os principios técnicos e pedagóxicos á educación musical.	A1 A2 A5	B1 B11	C45 C53 C55 C56 C57 C58	D1 D2 D5 D6 D12 D15 D17 D20 D21
11. Elaboración de contidos musicais de diferentes estilos e xénero para a educación musical.	A1 A2	B1 B8	C45 C53 C54 C55 C56	D1 D2 D5 D6 D11 D12 D14 D17 D21

Contidos

Topic	
1. Coñecer os elementos da música, para a súa aplicación didáctica e pedagóxica.	1.1. Valor formativo da música. 1.2. Desenvolvemento musical dos nenos entre os 0 e os 6 anos.
2. Aprender as grafías convencionais e non convencionais básicas da linguaxe musical.	2.1. As cualidades do son: altura, intensidade, duración e timbre. 2.2. Figuras e silencios. Compases. Tempo. Pulso. Acento. Combinacións rítmicas. Lectura e interpretación de esquemas rítmicos. 2.3. O corpo como instrumento. 2.4. Expresión corporal
3. Saber crear actividades musicais para solucionar problemas de comprensión e destreza musical.	3.1. Linguaxe musical: notación, claves, alteracións, signos de prolongación e repetición, signos de expresión. 3.2. Novas tecnoloxías.
4. Saber adaptar unha peza musical a actividades lúdicas.	Lectura fácil de partituras.
5. Saber utilizar un repertorio vocal e instrumental para infantil.	5.1. Formación auditiva: percepción e análise dos parámetros do son na audición: altura, intensidade, duración, timbre. 5.2. Expresión vocal: A canción como eixo da educación musical. Entoación de cancións e fragmentos melódicos. Cancións con xestos. 5.3. Formación instrumental: Clasificación dos instrumentos: familias e subfamiliar. 5.4. Os instrumentos dispoñibles nas aulas de música: coñecemento e práctica.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	20	20	40
Traballo tutelado	18.5	31.5	50
Traballo tutelado	6	17	23

Resolución de problemas	2	0	2
Seminario	2	2	4
Presentación	3	12	15
Exame de preguntas obxectivas	2	6	8
Cartafol/dossier	1	6	7
Observación sistemática	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición dos contidos teóricos da materia e das directrices para a elaboración dos traballos previstos.
Traballo tutelado	Prácticas instrumentais e vocais. Desenvolvemento das técnicas de ensino, ensaio e montaxe de obras musicais para o nivel.
Traballo tutelado	Presentación e execución dos traballos elaborados polo alumnado con carácter individual ou colectivo.
Resolución de problemas	
Seminario	

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Atención personalizada nas sesións na aula e no horario das titorías.
Traballo tutelado	Atención personalizada nas sesións na aula e no horario das titorías.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Presentación	Exposición dunha actividade, segundo un guión de actividades realizadas na clase	25	A1 A2 A4	B2 B11	C45 C54 C55 C56	D1 D2 D8 D9 D11 D12 D13 D16 D17 D18 D20
Exame de preguntas obxectivas	Exame escrito con preguntas curtas e/ou tipo test e/ou resposta ponga.	40	A1 A3 A5	B1	C53	D7 D15
Cartafol/dossier	Presentación dun traballo no que aparezan todas as actividades realizadas na clase.	25	A4	B12		D5 D6 D19
Observación sistemática	Asistencia e participación	10			C57 C58	D1 D11 D14

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado participe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurarase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para superar a materia será necesario alcanzar o 50% da cualificación en todos os apartados de avaliación (tambén en cada unha das partes do exame). Non cumprir este requisito implica ter que recuperar a parte correspondente na convocatoria de xullo. En convocatorias posteriores se tendrá que recuperar toda a materia. A data de exames pode consultarse no calendario oficial de exames dispoñible na páxina web e na secretaría do centro.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. O exame constará de preguntas curtas, tipo test e/o a desenvolver

sobre o libro; Cremades, R. (2017) *Desenvolvemento da Expresión Musical en Educación Infantil*. Madrid: Paraninfo. Neste caso, a nota do exame pasará a ser do 100% da cualificación xeral.

Todo traballo copiado, plaxiado ou realizado pola IA será cualificado cun 0.

Como criterios de avaliación considerárase a corrección na realización dos traballos, a súa claridade explicativa, a estruturación e sistematización dos mesmos, a corrección ortográfica, a orixinalidade e creatividade, a capacidade crítica e autocrítica, a incorporación de bibliografía, a organización e estruturación da información, a adecuación ao contexto, a justificación dos aspectos pedagóxicos dos recursos deseñados, a implicación do alumnado na realización e desenvolvemento das actividades prácticas, a claridade expositiva, a estruturación de ideas e o espírito crítico na presentación dos contidos.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Agudo Brigidano, Dorotea, **Juegos de todas las culturas**, Inde, 2002

Albert Blaster, James y Phyllis Weikart, **Música y movimiento**, Graó, 2001

Bernal Vázquez, J. - Calvo Niño, Mª Luisa, **Didáctica de la música**, Aljibe, 2000

Cremades, Roberto, **Desarrollo de la Expresión Musical en Educación Infantil**, Paraninfo, 2017

Espejo Aubero, Alicia, **Juegos musicales en la escuela**, CCS, 2011

Montoro Alcubilla, María Pilar, **44 juegos auditivos**, 3^a, CCS, 2015

Pascual Mejía, Pilar, **Didáctica de la música en Infantil**, Pearson, 2010

Storms, Ger., **101 Juegos Musicales**, Graó, 2003

Tafari, Johannella, **¿Se nace musical? : cómo promover las aptitudes musicales de los niños**, Graó, 2010

Complementary Bibliography

Bozzini, Fernando, **El juego y la música : juegos musicales en la escuela**, Novedades Educativas, 2000

Conde Caveda, J.L. - Martín Moreno, C, **Las canciones motrices**, Inde, 2002

Crandall, Joanne, **Musicoterapi**, Neo Person, 2005

Frega, Ana Lucía, **Didáctica de la música**, Bonum, 2005

Froseth, James, **Música y movimiento**, Graó, 2001

Giráldez Hayes, Andrea,, Díaz, Maravillas, **Aportaciones teóricas y metodológicas a la educación musical**, Graó, 2014

Pérez, Susana, **Juegos de música y expresión corporal**, Parramón, 2005

Rodrigo, María Soledad, **Musicoterapia**, Musicalis, 2000

Vaillancourt, Guylaine, **Música y musicoterapia**, Narcea, 2017

Recomendacións

Other comments

Dada a importante carga práctica da materia, é altamente recomendable a asistencia regular ás sesións presenciais.

IDENTIFYING DATA				
Lingua e literatura: Galego				
Subject	Lingua e literatura: Galego			
Code	V51G110V01505			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	1c
Teaching language	Galego			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Caíño Carballo, Ana			
Lecturers	Caíño Carballo, Ana			
E-mail	ana.cainocarballo@ceu.es			
Web	http://https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
General description	Preténdese que o futuro docente posúa un dominio amplo de diversos aspectos da lingua e a literatura galegas. Ademais dun dominio lingüístico tamén se incide na formación literaria. A materia concíbese para profundar nos coñecementos lingüísticos impartidos en cursos anteriores e para achegar coñecementos sobre a literatura infantil e xuvenil galega, buscando fornecer o alumnado cos rudimentos necesarios para a comprensión e análise de textos literarios prosaísticos e poéticos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
C45	Coñecer a tradición oral e o folclore.
C46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes registros e usos da lingua.
C48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
C50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
C51	Adquirir e utilizar literatura e en especial coñecer a literatura infantil.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.		C46	D1 D3
Favorecer as capacidades da fala e da escrita.		C43	D1 D3 D11 D13 D15 D16 D17
Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos.	A1 A2 A3 A4	C43 C44 C46	D1 D2 D3 D9 D13 D15 D16 D17
Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente en galego		C44 C46 C48 C50	D1 D2 D3 D9 D13 D15 D16 D17
Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua	B3 B6	C46	D1 D3 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19
Coñecer as líneas xerais da historia da lingua galega.	A1 A2 A3 A4 A5		D1 D2 D3 D13 D15
Coñecer os rudimentos teóricos para analizar a relación entre lingua e sociedade.	A1 A3 A4 A5	B3 B6 C48	D1 D2 D3 D7 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17

Coñecer a situación lingüística mundial multilingüe e multicultural.

A1	B3	C48	D1
A3	B6		D2
A4			D3
A5			D6
			D7
			D8
			D12
			D13
			D14
			D15
			D16
			D17
			D19

Coñecer a tradición oral e o folclore

A1	B3	C45	D1
A2	B6		D3
A3			D9
A4			D11
A5			D12
			D13
			D14
			D15
			D16
			D17
			D19

Adquirir formación literaria

A1	B3	C51	D1
A2	B6		D2
A3			D3
A4			D7
A5			D8
			D13
			D15
			D17
			D21

Comprender o feito literario

B3	C50	D1
B6	C51	D3
		D13
		D15
		D17
		D21

Formar cara á lectura comprensiva, analítica e profunda dende a capacitación literaria e lectora

C43	D1
-----	----

Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.

A2	B3	C48	D1
			D7
			D8
			D12
			D13
			D14
			D15
			D16
			D17
			D19

Relacionar a situación lingüística de Galicia coa situación lingüística mundial.

A2	B1	C48	D1
	B3		D2
	B6		D3
			D6
			D7
			D8
			D12
			D13
			D14
			D15
			D16
			D17
			D19

Coñecer a situación legal, a normalización e a normativización do galego.

A1 B1 C48 D1
A2 B3 D2
A3 B6 D3
A4 D7
A5 D8
D12
D13
D14
D15
D16
D17
D19

Fomentar a eliminación dos prexuízos lingüísticos tanto da escola como da sociedade.

A2 B3 C48 D1
A3 B6 D7
A4 D8
D9
D11
D12
D13
D14
D15
D16
D17
D19

Coñecer os rudimentos do comentario de texto.

A1 B3 C50 D1
A2 B6 C51 D2
A3 D3
A4 D7
A5 D8
D9
D13
D15
D16
D17
D21

Aplicar os conceptos lingüísticos e literarios á análise da realidade galega atendendo á súa especificidade.

A2 B3 C43 D1
A3 B6 C48 D2
A4 C51 D3
D7
D8
D9
D12
D13
D14
D15
D16
D17
D21

Coñecer a historia da literatura galega para saber contextualizar os textos que se comenten.

A1 B3 C50 D1
A2 B6 C51 D2
A3 D3
A4 D7
A5 D8
D13
D14
D15
D16
D17
D21

Contidos

Topic

1. Historia da lingua galega

- 1.1. A lingua galega na Idade Media.
- 1.2. A lingua galega nos Séculos Escuros.
- 1.3. A lingua galega no século XIX.
- 1.4. A lingua galega no século XX.
- 1.5. A lingua galega no século XXI.
- 1.6. Comentario de textos lingüísticos.

2. Lingua e sociedade

- 2.1. A linguaxe e a comunicación.
- 2.2. Unidade e variedade da lingua galega.
- 2.3. Lingua oral e lingua escrita.
- 2.4. A situación lingüística no mundo.
- 2.5. Os prexuízos lingüísticos.
- 2.6. Linguas en contacto: o caso galego
- 2.7. Bilingüismo e diglosia.
- 2.8. Interferencias lingüísticas
- 2.9. Normalización e normativización.

3. Tradición oral e folclore

- 3.1. A literatura popular de tradición oral.
- 3.2. Da tradición oral á escrita de autor.

4. Literatura

- 4.1. A linguaxe e a literatura.
- 4.2. A literatura galega na Idade Media.
- 4.3. A literatura galega nos Séculos Escuros.
- 4.4. A literatura no século XIX.
- 4.5. A literatura no século XX.
- 4.6. A literatura no século XXI.
- 4.7. O comentario de texto. Exemplos.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	22	34	56
Traballo tutelado	14	34	48
Lección maxistral	14	30	44
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas	Corrección de actividades iniciadas na aula. Orientacións sobre os criterios para a elección de traballos que deben realizar. Aclaración de todas as dúbidas que expoña o alumnado. Exposición de traballos.
Traballo tutelado	Elaboración de textos orais e/ou escritos sobre algún aspecto concreto que se especificará na aula para os cales o alumnado deberá procurar información, manexar bibliografía, etc.
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices de traballos, exercicios ou proxectos a desenvolver polo estudantado.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou resolución de calquera dúbida referida aos exercicios e/ou traballos que se realicen. O estudantado disporá de atención personalizada tanto nas horas de titoría que estarán publicadas no taboleiro do despacho da profesora (despacho B) como nas horas de traballo na aula.
Resolución de problemas	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou resolución de calquera dúbida referida aos exercicios e/ou traballos que se realicen. O estudantado disporá de atención personalizada tanto nas horas de titoría que estarán publicadas no taboleiro do despacho da profesora (despacho B) como nas horas de traballo na aula.
Traballo tutelado	Aclaracións relativas ao programa, a algún tema explicado na aula ou resolución de calquera dúbida referida aos exercicios e/ou traballos que se realicen. O estudantado disporá de atención personalizada tanto nas horas de titoría que estarán publicadas no taboleiro do despacho da profesora (despacho B) como nas horas de traballo na aula.

Avaliación

Description	Qualification Training and Learning Results
-------------	---

Resolución de problemas	Resolución das actividades e prácticas propostas no desenvolvemento das leccións maxistras.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B3	C43 C44 C46 C48 C50	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19
	- Comentarios de textos literarios					
	- Prácticas relacionadas cos contidos teóricos dos bloques 1 e 2.					
Traballo tutelado	Elaboración de traballos orais/escritos orixinais a partir de lecturas de libros, de artigos, de conferencias realizadas por poñentes de prestixio, etc. que permitan afondar ou complementar os contidos da materia.	30	A1 A2 A3 A4 A5	B1	C43 C44 C46 C48	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D13 D14 D16 D17 D18 D19
	Estes traballos, así como a súa cualificación específica, serán indicados nas diferentes sesións de traballo.					
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame oficial. Proba escrita.	40		B3	C46 C50	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D13 D14 D16 D17 D18

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurárase unha **AVALIACIÓN CONTINUA** na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final. A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados, pero terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. Todo traballo copiado, plaxiado ou realizado pola IA será cualificado cun 0. Descontarase 0,25 puntos por cada erro ortográfico.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Bernárdez, C. L. et al., **Literatura galega. Século XX**, Edicións A Nosa Terra, 2001

Mariño, R., **Historia da lingua galega**, Sotelo Blanco, 1998

Roig Rechou, B. A (coord.), **Historia da Literatura Infantil e Xuvenil Galega**, Xerais, 2015

Complementary Bibliography

Callón, C., **O libro negro da lingua galega : quíñentos anos de represión e silenciamento**, Xerais, 2022

Costas, X. H. (coord.), **55 mentiras sobre a lingua galega**, Laiovento, 2009

Feixóo, X., **Gramática da lingua galega. Síntese práctica**, Xerais, 2004

Formoso, V., **Do estigma á estima: propostas para un novo discurso lingüístico**, Xerais, 2013

Muriano Rodríguez, M., **Habitando historias : 10 experiencias arredor do libro e da lectura**, Galaxia, 2019

Núñez Singala, M., **En galego, por que non? Contra os prexuizos e simplificacións sobre a lingua galega**, Galaxia, 2009

Ramallo, F., **Que pasa co galego? : 32 preguntas sobre a situación social da lingua**, Xerais, 2023

Rodríguez Fer, C., **Comentario de textos contemporáneos**, Xerais, 1992

Vilavedra, D., **Historia da literatura galega**, Galaxia, 1999

Estas fontes serán ampliadas nas diferentes sesións de traballo,

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Didáctica da lingua e a literatura infantil/V51G110V01404

Subjects that it is recommended to have taken before

Lingua e literatura: Galego/V51G110V01505

Other comments

En canto ao estudo da materia recoméndase:

- A asistencia continuada ás clases presenciais.
- A participación e a realización das tarefas prácticas que se propoñan.
- A dedicación responsábel e con rigor ao estudo da materia.

O horario de titorías da profesora poderá consultarse na porta do despacho B (segundo andar).

Cómpre que o alumnado colgue unha foto súa na plataforma CEUBlackboard.

IDENTIFYING DATA				
Lingua e literatura: Español				
Subject	Lingua e literatura: Español			
Code	V51G110V01507			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Álvarez Ledo, Sandra Teresa			
Lecturers	Álvarez Ledo, Sandra Teresa			
E-mail	sandrateresa.alvarezledo@ceu.es			
Web				
General description	Aproximación aos aspectos estéticos e retóricos da lingua española a través das obras literarias e da análise textual.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
C46	Comprender o paso da oralidad á escritura e coñecer os diferentes registros e usos da lingua.
C48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
C49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
C51	Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.
D1	Capacidade de análise e síntese
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D7	Resolución de problemas
D9	Traballo en equipo
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativo e cooperativo, e promoverlos en os estudantes desde a participación e o esforzo individual.	A3 A4	B4 B11	C29	D7 D9 D15
Comprender os principios básicos de as ciencias de a linguaxe e de a comunicación.	A1 A2	B1 B2	C28	D7 D13 D15 D16
Coñece as bases teóricas de os currículos de excelencia educativa e é capaz de unha valoración crítica de os deseños curriculares españois.	A3	B11	C28	D7 D9 D13 D15 D16
Coñece, respecta e promueve a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa e é capaz de contribuír a a planificación e xestión críticas de tal diversidade.	A1 A2 A4	B11	C48	D7 D12 D16
Recoñece a identidade de a etapa de Educación Infantil e as súas características cognitivas e comunicativas.	A1 A3	B1 B2 B6	C4 C42	D7
Valora a importancia de o traballo en equipo e asume o seu cota de responsabilidade.			C29	D7 D9 D13 D16
Mellora as destrezas básicas de lectura, escritura e, especialmente, de comunicación oral, en canto a compoñentes esenciais á beira de o cálculo de as competencias crave e ferramentas precisas para reforzar a educación e o rendemento de o profesorado.	A4	B11	C43 C44 C46 C49	D3 D15
Sabe expresarse en español con fluidez e precisión e pode facer un uso flexible de devandito idioma para fins sociais, académicos e profesionais.	A4	B11	C43 C44 C46 C49	D3 D15
Comprende o paso de a oralidad a a escritura e coñece e sabe usar os diferentes registros e usos de a lingua.		B6	C43 C44 C46 C49	D3 D15
É capaz de comprender unha ampla variedade de textos extensos, así como de recoñecer en eles sentidos implícitos e facer valoracións críticas.	A2 A3	B11	C43 C44 C51	D1 D7 D13 D15
É capaz de interpretar e de construír textos sobre temas de certa complexidade desde o respecto ás normas de xénero de discurso, de tipos de texto e desde as esixencias de claridade, de coherencia, de cohesión e cunha elocutio adecuada ao contexto.	A4	B6 B11	C43 C44 C51	D1 D7 D13 D15 D16
Adquire formación literaria, con especial atención ao papel e uso da literatura na Educación Infantil.		B2	C46 C51	D1 D13 D15
Coñece e aplica creativamente os conceptos básicos de análise literaria aos xéneros máis utilizados na Educación Infantil.	A2 A3	B11	C28 C46 C51	D7 D13 D15
Utiliza, se a situación requíreo, soportes non verbais que complementa a súa exposición (TIC, audiovisuais...).	A4	B2 B6 B7 B11	C28 C49	D5 D7 D16

Contidos

Topic

1. Principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación, con especial atención á comunicación oral.	1.1. As competencias lingüísticas: comprensión, expresión e interacción oral e escrita.
2. Unidade e variedade do español: estándar, sociolectos e rexistros.	2.1. Norma e uso do español. 2.2. Os rexistros lingüísticos.
3. Interpretación e construción de textos desde o español, sobre todo de textos nos medios de comunicación social, do ámbito académico.	3.1. Interpretación e construción do texto literario: o comentario de texto. 3.2. Interpretación e construción de texto académico.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Presentación	10	42	52
Traballo tutelado	8	14.5	22.5
Resolución de problemas	10.5	41	51.5
Lección maxistral	22	0	22
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Presentación	Explicación oral de exercicios e traballos.
Traballo tutelado	Resolución en grupo de diversas tarefas de análise textual.
Resolución de problemas	Durante as sesións prácticas, o alumnado contará coa orientación da profesora.
Lección maxistral	Explicación teórico-práctica dos contidos da materia. Durante o desenvolvemento desta metodoloxía fomentárase a participación do estudantado.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Resolución de problemas	Durante as sesións prácticas, o alumnado contará coa orientación da profesora.

Avaliación		Qualification Training and Learning Results					
	Description						
Presentación	Nestas actividades, destinadas a defender os traballos realizados, a claridade e a capacidade de síntese na organización do discurso serán especialmente valoradas, así como a creatividade e o desenvolvemento das destrezas comunicativas.	20	A1	B6	C43	D1	
			A2	B11	C44	D7	
			A3		C49	D9	
Traballo tutelado	Traballos de aula encamiñados á investigación sobre os contidos teóricos da materia.	40	A1	B6	C42	D1	
			A2	B11	C44	D3	
			A3			D7	
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exercicio de análise literaria.	40	A4		C44	D1	
					C51	D3	
						D13	

Other comments on the Evaluation

O exame final terá lugar na data establecida oficialmente. Pode consultarse na páxina web da Escola:
<https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/organizacion-academica/>

A proba "exame de preguntas de desenvolvemento" non computará na avaliación se non se obtén na mesma, como mínimo, a calificación de aprobado (2 puntos).

A participación e o esforzo no desenvolvemento das distintas actividades valoraranse positivamente.

O alumnado que non cumpra co 80% da asistencia será avaliado pola modalidade global.

O alumnado que desexe ser avaliado mediante a modalidade global ha de informar á profesora pasado o primeiro mes do cuadrimestre, conforme ao estipulado no artigo 19 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado (aprobado no claustro do 18 de abril de 2023).

Avaliación global:

Exame con dúas partes:

-Comentario de texto literario: 50%

-Pregunta de desenvolvemento e reflexión sobre os contidos teóricos da materia: 50%

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Bravo-Villasante, C., **Historia de la literatura infantil española**, 4ª, Doncel, 1983

Cerrillo, P. C., **El cancionero popular infantil en educación**, Síntesis, 2017

Colomer, T., **Introducción a la literatura infantil y juvenil actual**, Síntesis, 2010

García Padrino, J., **Libros y Literatura para niños en la España contemporánea**, Fundación Germán Sánchez Ruipérez/Pirámide, 1992

Garrido Gallardo, M. A. (dir.), **El lenguaje literario: vocabulario crítico**, Síntesis, 2009

Gómez Torrego, L., **Hablar y escribir correctamente**, 4ª, Arco Libros, 2011

Montolio, E. (coord.), **Manual práctico de escritura académica**, Ariel, 2000

Real Academia Española, **Nueva gramática básica de la lengua española**, Espasa, 2017

Real Academia Española, **Ortografía de la lengua española**, Espasa Libros, 2010

Villanueva, D., **El comentario de textos narrativos**, Marenostrum, 2006

www.cervantesvirtual.com,

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Comunicación: Lingua española/V51G110V01101

Didáctica da lingua e a literatura infantil/V51G110V01404

Other comments

Horario de titorías: indicarse a comezos do cadrimestre.

IDENTIFYING DATA**Aprendizaxe das ciencias sociais**

Subject	Aprendizaxe das ciencias sociais			
Code	V51G110V01601			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Rúa Fernández, Montserrat			
Lecturers	Rúa Fernández, Montserrat			
E-mail	montserrat.ruafernandez@ceu.es			
Web	http://escuelamagisterioceuvigo.es			
General description	O obxectivo esencial da materia Aprendizaxe das Ciencias Sociais é conseguir que os futuros docentes manexen os conceptos básicos e as ferramentas para transmitir as nocións de espazo e tempo aos alumnos da etapa de Educación Infantil.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.			
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.			
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.			
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.			
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.			
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.			
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.			
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.			
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.			
C2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.			
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.			
C5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico			
C6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.			
C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.			
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.			
C14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.			

C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C22	Atender as necesidades dos estudantes e transmitir seguridade, tranquilidade e afecto.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender criticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.
C28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
C32	Valorar a relación persoal con cada estudante e a súa familia como factor de calidade da educación.
C36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
C37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.
C38	Coñecer os momentos máis sobresalientes da historia das ciencias e as técnicas e a súa transcendencia.
C39	Elaborar propostas didácticas en relación coa interacción ciencia, técnica, sociedade e desenvolvemento sostenible.
C40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados
C41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Motivación pola calidade
D22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Nova	A1 A2	B1	C22 C28	D2 D3 D13 D21
Coñecer as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes sobre o medio social.	A2 A4	B2 B9	C1 C2 C13 C44	D3 D13 D15 D21
Coñecer as estratexias didácticas para desenvolver as nocións espazo-temporais.	A2 A5	B2 B3	C1 C2 C4 C32 C36	D6 D11 D12 D15
Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.	A1 A2 A3	B3 B4 B12	C5 C12 C14 C26 C37 C38 C40	D3 D8 D14 D19

Elaborar propostas didácticas en relación coa aprendizaxe do medio social na Educación Infantil.	A3	B2	C5	D2
	A4	B3	C23	D3
		B7	C24	D5
		B9	C26	D9
		B11	C29	D17
			C30	D21
			C39	D22
			C40	
			C41	
Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados.	A3	B2	C5	D2
	A4	B4	C6	D3
	A5	B11	C23	D5
		B12	C24	D9
			C26	D16
			C29	D17
			C40	D22
			C41	
Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación na aprendizaxe do medio social.	A5	B7	C21	D2
		B12	C24	D5
			C29	D6
			C41	D7
				D9
				D15
				D21
				D22

Contidos

Topic	
1. BLOQUE 1. Desenvolvemento de experiencias educativas e materiais didácticos da área	1.1. O coñecemento do medio social e cultural no currículo de Educación Infantil. 1.2. A análise do contexto social e cultural no proxecto educativo de centro 1.3. A programación didáctica e programación de aula enfocada ao estudo da contorna social e cultural na Educación Infantil. 1.4. Liñas de innovación na Aprendizaxe das Ciencias Sociais. Metodoloxías activas. Situacións de aprendizaxe. 1.5. Avaliación.
2. BLOQUE 2. Epistemoloxía e contido da área de Ciencias Sociais	2.1. Concepto e alcance epistemolóxico das Ciencias Sociais. 2.2. As Ciencias Sociais e o seu papel na Educación Infantil.
3. BLOQUE 3. A construción dos conceptos e nocións para o coñecemento do medio social	3.1. Ensino - aprendizaxe do espazo en Educación Infantil. 3.2. Tipoloxías de organización do espazo no período de 0 a 6 anos 3.3. A aprendizaxe do tempo na etapa de Educación Infantil. 3.4. A organización do horario escolar 3.5. Ensinar a pensar historicamente. 3.6. Tratamento didáctico das obras de arte. 3.7. O coñecemento do medio sociocultural e o patrimonio de Galicia na Educación Infantil

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	26	40	66
Traballo tutelado	12	20	32
Traballo tutelado	10	20	30
Traballo tutelado	2	8	10
Eventos científicos	2	2	4
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	6	8

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	- Explicación, por parte da profesora, de cada punto do programa, con apoio bibliográfico e de medios audiovisuais.
Traballo tutelado	- Resolución de exercicios prácticos propostos pola docente ao longo do curso escolar. Potenciácese a súa resolución a través do emprego de metodoloxías cooperativas.
Traballo tutelado	- Realización e exposición dun proxecto de aula grupal seguindo algunha das metodoloxías traballadas durante o cuadrimestre .

Traballo tutelado	-Realización individual de 2 esquemas ou mapas conceptuais de introdución á materia por parte do alumnado.
Eventos científicos	- Asistencia a conferencias de interese para a materia, visitas a museos e/ou bibliotecas.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia con apoio de material audiovisual e exemplos da realidade.
Traballo tutelado	Resolución de dúbidas e problemas que poden ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe. Orientación sobre a presentación dos resultados do traballo. Isto realizarase mediante sesións presenciais na aula ou no despacho .
Traballo tutelado	Realización e exposición dun proxecto de aula grupal seguindo algunha das metodoloxías traballadas durante o cuadrimestre . Resolución de dúbidas e problemas que poden ir xurdindo ao realizar os traballos propostos, así como realizar un seguimento máis personalizado das actividades de aprendizaxe. Orientación sobre a presentación dos resultados do traballo. Isto realizarase mediante sesións presenciais na aula ou no despacho .
Traballo tutelado	Realización individual de 2 esquemas ou mapas conceptuais de introdución á materia por parte do alumnado. Resolución de dúbidas e problemas que poden ir xurdindo ao realizar os traballos propostos.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Traballo tutelado	- Deseño e planificación dunha saída escolar e/ ou período de adaptación.	25	A2 A4	B3 B11	C24 C29 C36 C39	D2 D6 D9 D15
Traballo tutelado	- Realización e exposición dalgún proxecto de aula grupal seguindo algunha das metodoloxías activas traballadas durante o cuadrimestre .	20	A2 A3 A4	B11	C24 C29 C36 C39 C44	D2 D6 D9
Traballo tutelado	-Resolución de supostos prácticos e/ou mapas mentais relacionados co contido da materia.	15				
Exame de preguntas de desenvolvemento	- Esta proba poderá combinar preguntas tipo test con preguntas de desenvolvemento e de resposta curta. - O alumnado deberá desenvolver, organizar, relacionar e presentar os coñecementos que ten sobre a materia nunha resposta extensa no caso das preguntas de desenvolvemento. - Esta proba avaliará coñecementos e habilidades.	40		B12	C37	D3 D7 D13 D19 D22

Other comments on the Evaluation

- Para aprobar a materia en primeira convocatoria é necesario entregar en prazo e expor debidamente os traballos estipulados e superar as probas obxectivas sobre o contido da materia cunha nota mínima de 5 sobre 10 en cada un dos casos. - Considérase alumnado non asistente aquel que non asiste con regularidade ao 80% das clases presenciais; devandito alumnado deberá entregar en prazo os traballos prescritos e superar un exame específico sobre o contido da materia. - Para superar a materia esíxese unha nota mínima de 5 sobre 10 en cada un dos apartados suxeitos a avaliación. - A cualificación dos traballos, en caso de ser positiva, terase en conta na convocatoria de xullo, non nas posteriores. - As datas dos exames ordinarios e extraordinarios están dispoñibles na páxina web do centro. - Respectarase rigorosamente a data de entrega dos traballos. Non se recollerá ningún fóra da mesma. - Non se responderán a correos electrónicos durante o período vacacional. - Unha vez que a docente entre na aula, pechado a porta e comezado a explicación da materia, non se poderá entrar na clase. - O alumnado que por motivos laborais non vaia a asistir ás clases deberá porse en contacto coa profesora na primeira quincena de curso. - O alumnado que empregue o teléfono móbil durante o transcurso de calquera clase, teórico-práctica, será expulsado inmediatamente da aula salvo que por motivos pedagóxicos sexa autorizado polo profesorado para a realización dalgún traballo aínda que neste caso priorizarase o uso de computadores ou tabletas. - O alumnado repetidor axustarase ao establecido na guía didáctica vixente neste curso 2025/2026.- Nas clases virtuais terá que estar conectada a cámara para que conte a asistencia a clase.

Observacións:

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurárase unha **AVALIACIÓN CONTINUA** na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final. A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

Todo traballo copiado, plaxiado ou realizado pola IA será cualificado cun 0.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

ARANDA HERNANDO, Ana M^a, **Didáctica del conocimiento del medio social y cultural en Educación Infantil**, Madrid, Síntesis, 2003

COOPER, H., **Didáctica de la historia en la educación infantil y primaria**, MEC-Ediciones Morata, Madrid,

HERNÁNDEZ CARDONA, F. Xavier, **Didáctica de las ciencias sociales, geografía e historia**, Graò, Barcelona,

PRATS, Joaquín (coord.), **Didáctica de la Geografía y la Historia**, Graò, Barcelona,

RIVERO GRACIA, Mª Pilar (coord.), **Didáctica de las Ciencias Sociales para Educación Infantil**, Mira Editores, Zaragoza,

TREPAT, Cristófol A. y COMES I SOLÉ, Pilar, **El tiempo y el espacio en la didáctica de las ciencias sociales**, Graò, Barcelona,

Complementary Bibliography

ARBONÉS VILLAVEDE, Gloria et al., **Ciencias sociales y educación infantil (3-6 años). Cuando despertó, el mundo estaba allí.**, Barcelona, Graó, 2015

Arufe Giráldez, Víctor, **Situaciones de Aprendizaje**, Educa, 2022

Decreto 150/2022, del 8 de septiembre, **por el que se establece el currículo de educación infantil en la Comunidad Autónoma de Galicia**, Galicia, DOG, 2022

Díaz Tenza, Pablo J., **Situaciones de Aprendizaje. Fundamentos y estrategias para su diseño**, 2023

Jiménez Vaquerizo, E., **Metodologías activas de aprendizaje en el aula: Apuesta por un cambio de paradigma educativo**, España, Aula Magna, 2019

Puig Gutiérrez María y Rodríguez Marín, Fátima, **La enseñanza del entorno en Educación Infantil**, Madrid, Pirámide, 2018

QUINTO BORGHI, Battista, **Los talleres en Educación Infantil. Espacios de crecimiento**, Graò, Barcelona,

Real Decreto 95/2022, de 1 de febrero, **por el que se establece la ordenación y las enseñanzas mínimas de la Educación Infantil**, Galicia, DOG, 2022

TONDA MONLLOR, Emilia M^a, **La Didáctica de las Ciencias Sociales en la formación del profesorado de Educación Infantil**, Universidad de Alicante, Alicante,

Uruñuela, Pedro M., **Metodología del Aprendizaje Servicio**, Madrid, Narcea, 2018

ZABALZA, Miguel Ángel, **Didáctica de la Educación Infantil**, Madrid, Narcea, 2002

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Aprendizaxe da lingua estranxeira: Inglés/V51G110V01501

Subjects that it is recommended to have taken before

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación infantil/V51G110V01102

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/V51G110V01103

Educación: Organización do centro escolar/V51G110V01203

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/V51G110V01205

Other comments

O alumnado pode asistir ás titorías semanais que se anuncian no taboleiro do departamento e facer as consultas académicas que estime necesarias por correo electrónico en todo momento.

IDENTIFYING DATA				
Matemáticas para mestres: Educación infantil				
Subject	Matemáticas para mestres: Educación infantil			
Code	V51G110V01602			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	3	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Álvarez Lago, Susana			
Lecturers	Álvarez Lago, Susana			
E-mail	salvarez@ceu.es			
Web				
General description	Na Educación Infantil as matemáticas deben entenderse como unha aprendizaxe primordial onde o neno/a empeza a observar, manipular e reparar nas características do mundo que lle rodea. Por iso, é importante que o mestre/a busque a mellor maneira de favorecer devandita aprendizaxe, coñecendo o proceso de adquisición e como poder traballar na aula, partindo de metodoloxías baseadas na manipulación e a experimentación por parte do alumno/a.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovela nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .
C34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, geométricas e de desenvolvemento lóxico.

C35 Comprender as matemáticas como coñecemento sociocultural.

D1 Capacidade de análise e síntese

D2 Capacidade de organización e planificación

D3 Comunicación oral e escrita

D5 Coñecemento de informática

D6 Capacidade de xestión da información

D7 Resolución de problemas

D8 Toma de decisións

D9 Traballo en equipo

D10 Traballo nun contexto internacional

D11 Habilidades nas relacións interpersoais

D12 Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade

D13 Razoamento crítico

D15 Aprendizaxe autónoma

D16 Adaptación a novas situacións

D17 Creatividade

D19 Coñecemento doutras culturas e costumes

D20 Iniciativa e espírito emprendedor

D21 Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject

Training and Learning
Results

Adquirir a formación matemática necesaria que permita dominar os conceptos matemáticos básicos que configuran o currículo da Educación Infantil.

A1	B1	C33	D1
A2	B3	C34	D3
A3	B5	C35	D5
A4	B6		D6
A5	B11		D7
			D8
			D13
			D15
			D16
			D21

Comprender as matemáticas como un coñecemento sociocultural e a súa utilidade.

A1	B1	C33	D1
A2	B3	C34	D3
A3	B5	C35	D6
A4			D7
A5			D12
			D13
			D15
			D19

Desenvolver o espírito crítico e investigador e a capacidade de expresión e comunicación en matemáticas.

A1	B1	C33	D1
A2	B2	C34	D2
A3	B3	C35	D3
A4	B4		D5
A5	B5		D6
	B6		D7
	B7		D8
	B9		D9
	B11		D11
			D12
			D13
			D15
			D16
			D17
			D21

Capacidade para consultas e traballo documental sobre o currículo e os aspectos xerais da Didáctica da Matemática.

A1	B1	C33	D1
A2	B2	C34	D2
A3	B3	C35	D3
A4	B4		D5
A5	B6		D6
	B7		D8
	B8		D9
	B9		D10
	B11		D11
			D13
			D15
			D16
			D20
			D21

Desenvolver as competencias de autoformación e traballo cooperativo.

A1	B1	C33	D1
A2	B2	C34	D2
A3	B3	C35	D3
A4	B4		D6
A5	B5		D8
	B7		D9
	B9		D11
	B11		D12
	B12		D13
			D15
			D16
			D17
			D20
			D21

Contidos

Topic

1. A área das Matemáticas no currículo da Educación Infantil

2. Lóxica

Lóxica elemental
Teoría de conxuntos. Operacións e propiedades
Relacións de equivalencia e de orde
Clasificacións e seriacións

3. O número

Construción e comprensión do número natural. Caracter cardinal e ordinal
Adquisición da secuencia numérica
Conteo e subitización
Sistema de numeración decimal
Operacións con números naturais. Propiedades
Conxuntos numéricos

4. O espazo

Construción do espazo
Historia da Xeometría
Conceptos fundamentais de Xeometría
Xeometría no plano: polígonos, circunferencia e círculo
Movementos no plano: simetrías, traslacións e xiros
Xeometría no espazo: poliedros e corpos redondos

5. As magnitudes e a medida

Magnitude e cantidade de magnitude
Medida de magnitude e unidade de medida
O sistema métrico decimal
Estudo de diferentes magnitudes: lonxitude, peso, capacidade e tempo
Dificultades na aprendizaxe das magnitudes
Estimación de medidas. Erros

6. Os contidos matemáticos no currículo da Educación Infantil

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	25	40	65
Obradoiro	14	14	28
Resolución de problemas de forma autónoma	4	18	22
Traballo tutelado	8	25	33
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Actividades introdutorias	Presentación da materia. Recollida de información sobre coñecementos do alumnado.
Lección maxistral	Presentación e explicación dos contidos do temario. Síntese e reflexión sobre os contidos.
Obradoiro	Presentación de exemplos, problemas e actividades, con e sen recursos e materiais manipulativos, que contribúen a mellorar a aprendizaxe matemática.
Resolución de problemas de forma autónoma	Formulación, análise, resolución e debate de actividades e problemas relacionados coa materia que o estudante traballará de maneira individual e autónoma.
Traballo tutelado	Os discentes traballarán en grupo para elaborar un documento sobre un tema concreto dos presentados na materia, acordado previamente coa profesora. Realizarán unha procura bibliográfica sobre o tema, construírán material didáctico que permita visualizar devandito contido e describirán actividades que poidan levar a cabo con ese material.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Lección maxistral	Os estudantes poderán consultar coa profesora, en horas de tutoría individualizada, as dúbidas tanto teóricas como prácticas que se lle presenten sobre a materia.
Traballo tutelado	Os estudantes poderán consultar coa profesora, en horas de tutoría individualizada, as dúbidas tanto teóricas como prácticas que se lle presenten sobre a materia.
Resolución de problemas de forma autónoma	Os estudantes poderán consultar coa profesora, en horas de tutoría individualizada, as dúbidas tanto teóricas como prácticas que se lle presenten sobre a materia.
Obradoiro	Os estudantes poderán consultar coa profesora, en horas de tutoría individualizada, as dúbidas tanto teóricas como prácticas que se lle presenten sobre a materia.

Avaliación						
	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Obradoiro	Presentación de actividades e problemas resoltos traballados de maneira individual. Valorarase o razoamento realizado no proceso de resolución, así como a presentación e a boa expresión matemática.	25	A1	B1	C33	D1
			A2	B2	C34	D2
			A4	B3	C35	D3
			A5	B4		D5
				B11		D6
	Entrega de traballos realizados en grupo, sobre recursos ou estratexias aplicables no proceso de ensino e aprendizaxe das matemáticas en Educación Infantil.			B12		D8
						D9
						D11
						D12
						D13
	Asistencia e participación activa en todas aquelas actividades que se propoñan con materiais na aula.					D16
						D17
						D20
						D21
Traballo tutelado	Presentación dun documento elaborado baixo as directrices da profesora, onde se valorará: - presentación e boa expresión matemática, - construción de material didáctico, - creatividade nas actividades descritas, - conclusións, - exposición oral.	25	A1	B1	C33	D1
			A2	B2	C34	D2
			A3	B3	C35	D3
			A4	B4		D5
			A5	B11		D6
						D7
						D8
						D9
						D13
						D15
						D16
						D17
						D20
						D21

Exame de preguntas obxectivas	Exame (proba individual escrita) da materia. Cada unha das cuestións propostas terá diferente peso segundo o seu grao de dificultade e amplitude. Valorarase: - a corrección nos razoamentos, - a boa expresión en matemáticas e, en xeral, na lingua.	50	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B6	C33 C34 C35	D1 D2 D3 D6 D8 D13 D15 D16 D17 D20 D21
-------------------------------	---	----	----------------------------	----------------	-------------------	--

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado participe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurarase unha **AVALIACIÓN CONTINUA** na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final. Para iso, é necesaria a asistencia continuada ás clases, por encima do 80% das sesións programadas.

A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas nas actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior, e sempre que se obteña unha cualificación de 4,5 (sobre 10) en cada unha delas.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. O alumnado que obte por este sistema de avaliación terá que entregar o traballo tutelado (30% da cualificación) e realizar un exame específico (70% da cualificación).

Aqueles estudantes que non superen a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados, pero terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria. As datas e horarios das probas de avaliación de ambas as convocatorias correspóndense coas marcadas no calendario de probas de avaliación do curso 2025-26 e que poden ser consultadas en <https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/organizacion-academica/>

Todo traballo copiado que se descubra ao longo do curso, penalizará por igual, tanto aos estudantes que copian como aos copiados, e non se admitirá ningunha entrega fose do prazo establecido. En ambos os casos, dita penalización implicará un 0 na súa cualificación.

Os correos electrónicos serán atendidos sempre que presenten a razón do mesmo en Asunto, así como unha correcta redacción.

Estes criterios de avaliación son unha declaración de intencións sobre o traballo dos estudantes na materia polo que poden sufrir lixeiras modificacións.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Alsina i Pastells, A., **Cómo desarrollar el pensamiento matemático de 0 a 6 años**, Octaedro-Eumo, 2006

Alsina i Pastells, A., **Educación Matemática en Contexto: de 3 a 6 años**, Horsori, 2011

Chamorro, Mª C. (coord.), **Didáctica de las Matemáticas para Educación Infantil**, Pearson Educación, 2005

Fernández Bravo, J.A., **Didáctica de la matemática en la educación infantil**, Grupo Mayeútica- Educación, 2006

Muñoz-Catalán, M. C., Carrillo Yáñez, J. (eds.), **Didáctica de las matemáticas para maestros de Educación Infantil**, Paraninfo, 2018

Complementary Bibliography

Berdonneau, C., **Matemáticas activas (2-6 años)**, Graó, 2008

Bermejo, V. (coord.), **Cómo enseñar matemáticas para aprender mejor**, CCS, 2004

Canals, Mª Antonia, **Lógica a todas las edades**, Octaedro, 2009

Canals, Mª Antonia, **Primeros números y primeras operaciones**, Octaedro, 2021

Canals, Mª Antonia, **Medidas y geometría**, Octaedro, 2016

Gómez Chacón, I. M^a, **Matemática Emocional. Los afectos en el aprendizaje matemático**, Narcea, 2000

Planas, N., Alsina, A. (coords.), **Educación matemática y buenas prácticas. Infantil, primaria, secundaria y educación superior**, Graó, 2009

IDENTIFYING DATA				
Coñecemento do medio natural				
Subject	Coñecemento do medio natural			
Code	V51G110V01901			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	-	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Sánchez Santiago, Mónica Carmen			
Lecturers	Sánchez Santiago, Mónica Carmen			
E-mail	monica.sanchezsantiago@ceu.es			
Web	http://https://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
General description	A materia traballa sobre os fundamentos científicos e tecnolóxicos do currículo da EI, especialmente todo o relacionado co coñecemento do medio. Favorece a comprensión do medio natural dende un punto de vista sistémico desenvolvendo unha actitude positiva cara o medio.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C33	Coñecer os fundamentos científicos, matemáticos e tecnolóxicos do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes .
C36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
C40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun contexto internacional
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma

D16 Adaptación a novas situacións

D17 Creatividade

D18 Lideranza

D19 Coñecemento doutras culturas e costumes

D20 Iniciativa e espírito emprendedor

D21 Motivación pola calidade

D22 Sensibilidade por temas ambientais

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Coñecer os fundamentos didácticos e pedagóxicos do currículo desta etapa, especialmente na área de coñecemento do medio natural, social e cultural.	B1	C33	D1
	B2		D2
Estudo crítico das directrices do currículo oficial para o coñecemento do medio natural en Educación Infantil.	B3		D3
	B4		D4
	B5		D5
	B7		D8
	B8		D9
	B9		D17
	B10		D18
	B11		D21
	B12		
Comprender o medio natural dende un punto de vista sistémico, considerando as interaccións que operan na Terra e analizando as súas consecuencias.	B4	C33	D1
	B12	C40	D2
			D8
			D9
			D10
			D13
			D14
			D15
			D16
			D20
			D22
Potenciar o interese do profesorado polo medio natural, afondar nos seus coñecementos e fomentar o interese polo medio natural na primeira infancia.	B3	C40	D7
	B4		D12
	B9		D19
			D22
Coñecer os conceptos de desenvolvemento sostible e os aspectos relacionados coa biodiversidade e as interaccións entre xeosfera e biosfera.	B1	C33	D1
	B12	C36	D2
		C40	D3
			D6
			D8
			D9
			D19
			D21
			D22
Desenvolver unha actitude positiva cara a valorar e conservar o medio ambiente, analizando as repercusións das intervencións humanas.	B11	C33	D5
		C36	D6
		C40	D7
			D8
			D9
			D10
			D11
			D12
			D17
			D18
			D19
Identificar feitos, leis, modelos e teorías das ciencias experimentais, interpretando a información científica para comprender o medio.	B1	C33	D1
		C36	D2
		C40	D3
			D6
			D7
			D8
			D9
			D13
			D14

Contidos	
Topic	
1. Iniciación ao coñecemento do medio natural.	Aproximación sistémica e interdisciplinar aos estudos do medio natural: A paisaxe como punto de partida. A construción humana do coñecemento. Investigación en comunidades científicas e na aula. Aprendizaxe do coñecemento científico.
2 Principios de ecoloxía	Visión dinámica dos cambios que se producen no espazo e no tempo nos ecosistemas. A biosfera e as súas interaccións: os seres vivos. Modelo dun ser vivo e a súa relación co medio. Evolución e biodiversidade. Xeosfera e as súas interaccións: O planeta no Universo. Situación, movementos e efectos do chan. Minerais e rochas. A estrutura do Terra e procesos xeolóxicos. O solo como exemplo de interface entre sistemas terrestres
3. As capas fluídas da terra	Atmosfera e hidrosfera. O aire. A estrutura da atmosfera. Clima e tempo. Cambio climático. Auga.
4. Desenvolvemento sostible.	Medio ambiente e desenvolvemento sostible. Datos do pasado e do presente. Algunhas contradicións do mundo actual. Proxeccións e implicacións futuras para a humanidade.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	21	36	57
Traballo tutelado	10	18	28
Resolución de problemas	5	9	14
Debate	4	8	12
Seminario	7	20	27
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2
Observación sistemática	10	0	10

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Lección maxistral	Lección maxistral Presentación por parte do profesorado de cada unha das áreas temáticas dos contidos da materia.
Traballo tutelado	Traballos dirixidos polo profesorado. Elaboración de material didáctico para nenos de Educación Infantil relacionado coa materia
Resolución de problemas	Actividade autónoma do alumno Exercicios que se propoñen na aula con situacións problemáticas abertas sobre os contidos da materia e que se resolvan, apoiados en ferramentas informáticas, en pequeno ou gran grupo coa asistencia do profesorado.
Debate	Presentación de ideas sobre temas de actualidade coa súa conseguinte análise e debate razoado.
Seminario	Actividades centradas nun tema específico, que permiten afondar ou complementar a materia. Poden empregarse como complemento ás clases maxistras.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Traballo tutelado	A atención personalizada realizarase na aula. Nas titorías individuais ou grupais dentro da propia aula ou durante o tempo sinalado para o efecto.
Resolución de problemas	Atender ao alumnado en pequeno grupo ou grupo cooperativo na aula, proporcionando orientación, apoio e motivación na resolución de problemas e na realización de tarefas. As sesións de tutoría poderán realizarse presencialmente ou por medios telemáticos (correo electrónico, videoconferencia...) baixo a modalidade de concertación previa.
Seminario	En horario de tutoría ou na aula para coordinar actividades grupais, asesorar ou establecer mecanismos de actuación que solucionen os inconvenientes das actividades.

Avaliación		
	Description	Qualification Training and Learning Results

Traballo tutelado	A avaliación dividirase en tres apartados: avaliación técnica, avaliación dos contidos e da exposición oral. Na avaliación técnica cualificará o desenvolvemento da presentación dende puramente TI. Teranse en conta os contidos: a súa relevancia e a súa adaptación ao tema da materia se o texto é correcto gramatical e ortográfico e se un nivel culto de lingua e a rexistro formal. Na exposición oral valorarase se expresións e vocabulario axeitado; se son capaces de expresar ideas cunha linguaxe propia sen ter que ler literalmente as diapositivas da presentación, etc.	30	B2	D5
			B5	D8
			B7	D9
			B8	D11
			B11	D13
			B12	D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
Resolución de problemas	Resolución de preguntas de resposta curta sobre os contidos na aula da materia.	25	B1	C33 D1
				C36 D2
				C40 D3
				D6
Exame de preguntas obxectivas	Proba de resposta curta sobre os contidos da materia.	30	B1	C33 D1
				C36 D2
				C40 D3
				D6
Observación sistemática	Avaliación continua mediante o seguimento do alumnado.	15	B1	C33 D1
			B2	C36 D2
			B5	C40 D3
			B7	D5
			B8	D6
			B10	D7
			B11	D8
			B12	D9
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21
				D22

Other comments on the Evaluation

O carné de estudante entregárase ao profesorado nas dúas primeiras semanas de clase. A súa entrega é obrigatoria. O sistema de avaliación ten como obxectivo implicar o alumnado no seu proceso de aprendizaxe. En termos xerais, implementarase a AVALIACIÓN CONTINUA, tendo en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final. A cualificación final do sistema de avaliación continua será a suma das diferentes cualificacións obtidas polas actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal e como se estipula na táboa anterior. Para aprobar a materia, o alumnado debe aprobar os traballos e o exame por separado. Requírese unha cualificación mínima de aprobado (5 sobre 10) en cada un dos apartados establecidos na sección de avaliación desta guía. Ata que se aprobe o exame, non se sumarán as cualificacións dos traballos tutelados e do traballo de clase. O alumnado que non aprobe a materia na primeira convocatoria conservará a cualificación dos traballos/actividades que aprobou e terá que repetir o exame e os traballos/actividades que suspendeu na segunda convocatoria. AVALIACIÓN XERAL: O alumnado que non asista á clase ou falte a máis do 20 % do total das clases impartidas (6 días, 12 horas) deberá someterse ao sistema de avaliación xeral, que se implementará de acordo cos artigos 19 e 21 do Regulamento de Avaliación, Cualificación e Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudiante, aprobado polo Claustro da UVigo o 18 de abril de 2023. Será responsabilidade do alumnado informar sobre o traballo e as actividades realizadas na clase. Se opta voluntariamente pola avaliación xeral, terá un mes desde o inicio das clases para facelo. A asistencia só contará se se realiza correctamente. Calquera traballo copiado, plaxiado ou creado por IA recibirá unha cualificación de 0. Os horarios de titorías pódense consultar na aplicación específica (<https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/sin-categoria/nueva-app/>), así como no taboleiro de cortiza que hai fóra do despacho do profesorado. AVALIACIÓN do alumnado da 2ª e seguintes convocatorias: Se non aprobaches a materia na 1ª convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de nullo. Se optaches pola avaliación continua na 1ª convocatoria, poderás completar as actividades pendente dunha avaliación positiva. O alumnado debe falar co instrutor durante as horas de titoría dentro das dúas primeiras semanas do semestre para concretar o plan de traballo a

seguir para superar a materia. O alumnado con exención de docencia será avaliado mediante o mesmo sistema de avaliación que o alumnado regular, agás que para acadar a puntuación de participación, terá que facer un seguimento da materia co instructor durante as horas de tutoría. Este alumnado debe contactar co instructor dentro das dúas primeiras semanas do semestre no primeiro caso e durante a mesma semana da solicitude da exención no segundo, para preparar a folia de ruta a seguir para superar a materia. As datas límite son inalterables. A falta de asistencia á(s) data(s) previamente acordada(s) para a(s) presentación(s) considerarase unha falta grave e non se poderá aprobar a materia sen completala. As datas dos exames publicaranse no sitio web do centro. Estas datas non se modificarán e, se o consello escolar aproba un cambio tras unha solicitude formal por escrito, o exame realizarase oralmente. Se existe unha sospeita fundada de prácticas non éticas durante o(s) exame(s) escrito(s), este será retirado, o que provocará que o alumno suspenda o exame. O contacto co profesorado farase a través do correo electrónico da CEU, mantendo sempre as regras de cortesía e unha linguaxe coidadosa. O alumnado debe estar presente na clase tanto en actitude como en vestimenta. Se non o fai, non poderá asistir á clase. Esta guía pode adaptarse para satisfacer as necesidades específicas de apoio educativo do alumnado matriculado no programa PIUNE (PAT).

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Abella, R.; Alcázar, V.; Balaguer, L., **Hacemos ciencia en la escuela. Experiencias y descubrimientos**, Graó, 2009

Caamaño, A., **Didáctica de la física y la química**, Graó, 2011

Vega, S., **Ciencia 0-3. Laboratorios de ciencias en la escuela infantil**, Graó, 2010

Vega, S., **Ciencia 3-6. Laboratorios de ciencias en la escuela infantil**, Graó, 2012

Chard, S.; Kogan, Y.; Castillo, C., **El aprendizaje por proyectos en educación infantil y primaria**, Morata, 2019

Mérida, R.; Torres-Porras, J.; Alcántara, J., **Didáctica de las ciencias experimentales en educación infantil**, Síntesis, 2017

Complementary Bibliography

Brugarolas Criach, I.; Cantons Palmitjavila, **Ciencia en la primera infancia. 49 + 1 propuestas de libre elección**, Graó, 2019

Pontalti, B., **Taller de mapas conceptuales y mentales Para aprender a pensar y organizar las ideas**, Narcea, 2018

Epstein A., **La cuestión moral de los combustibles fósiles**, Deusto, 2021

Ayllón J.R., **Orígenes**, Almuzara, 2022

García A., **La energía nuclear salvará el mundo**, Planeta, 2020

Moreno, R., **Experimentos para todas las edades**, Rialp, 2017

Recomendaciones

IDENTIFYING DATA				
Ética e deontoloxía profesional				
Subject	Ética e deontoloxía profesional			
Code	V51G110V01902			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	-	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Pascual Garófano, Javier			
Lecturers	Pascual Garófano, Javier			
E-mail	javier.pascualgarofano@ceu.es			
Web	http://uvigo			
General description	A materia ten por obxectivo desenvolver as competencias necesarias para un exercicio reflexivo da práctica profesional. Incide fundamentalmente no exercicio do xuízo crítico, na capacidade *argumentativa nun contexto de razón pública así como na comprensión das responsabilidades parellas á función docente e das institucións educativas dentro da sociedade.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promova nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético

D15 Aprendizaxe autónoma

D16 Adaptación a novas situacións

D17 Creatividade

D19 Coñecemento doutras culturas e costumes

D20 Iniciativa e espírito emprendedor

D22 Sensibilidade por temas ambientais

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
2.- Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática	A3	B9 B12	C10	D12 D13 D15
3.- Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social, desenvolvemento sustentable.	A3	B8 B11 B12	C23 C29	D1 D2 D13 D15 D17
4.- Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico	A3	B4 B5 B8 B11	C23 C29	D7 D14 D15 D19
5.- Valorar a relevancia das institucións públicas e persoais para a convivencia pacífica entre os pobos.				D8 D15 D17
6.- Capacidade de analizar e sistematizar a información, e administrar e ser responsable do seu propio traballo.	A2	B9	C13	D1 D2 D3 D6 D14
7.- Capacidade para investigar, analizar, avaliar e utilizar o coñecemento actual.		B8 B10 B11 B12	C23	D1 D2 D3 D6 D14
8.- Saber distinguir moral e ética. Coñecer os trazos formais do discurso ético. Coñecer os desafíos máis destacados expostos á ética como proposta universalizable e as principais metodoloxías sucesivas na resolución das controversias morais. Coñecer as claves para entender e valorar as principais teorías éticas normativas, as dificultades de xustificación de determinados principios morais, así como as claves para entender e valorar destacadas propostas éticas de resolución de conflitos morais que preocupan a sociedade do noso tempo.	A1 A2 A3	B12	C23	D1 D6 D14
9.- Capacidade para recoñecer e analizar criticamente argumentos éticos de nivel básico para recoñecer as cuestións esenciais que subxacen ás controversias morais que persisten nas nosas sociedades.				D6 D14 D16
10.- Capacidade de afrontar autonomamente os problemas que suscitan as teorías éticas e consideralos un reto a súa propia forma de pensar.				D7 D15 D16 D17 D20
11.- Capacidade de recoñecer a relevancia e a utilidade social da ética e de recoñecer as constantes implicacións éticas que ten a práctica educativa e tomar conciencia das mesmas.				D15 D22
12.- Capacidade de consolidar unha identidade docente ética comprometida coa súa responsabilidade social no contexto educativo				D7 D9 D14 D15 D16 D22
13.- Habilidade para xestionar e resolver conflitos, dilemas e problemas éticos vinculados coa tarefa educativa.				D7 D8 D9 D13 D15 D22
14.- Contribuír á reflexión sobre a autonomía profesional do mestre.				D14 D15
15.- Contribuír á promoción das mellores prácticas da profesión educativa.				D15 D22

Contidos	
Topic	
1. Introducción: a formación moral e o ámbito educativo.	1. Introducción ás teorías do desenvolvemento moral. 2. Modelos de educación moral.
2. Ética e moral: aproximación conceptual.	3. A moral: bases socioantropolóxicas da moral. 4. A Ética: teorías e problemas de fundamentación. 5. A Ética e os seus límites. 6. Deontoloxismo vs Teleoloxismo. Teorías éticas contemporáneas. 7. Éticas Aplicadas: principios morais e casos prácticos.
3. Ética, educación e Dereitos humanos.	9. Ética da diferenza. 10. Ética e democracia. 11. A xustiza: ética, cidadanía e desenvolvemento.
4. Ética e deontoloxía profesional.	12. Deontoloxía profesional e ámbito educativo. 13. Transformacións socioculturais e formación ético-moral: actitudes fronte a fenómenos como a discriminación, educación e xénero, etc.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Seminario	15	30	45
Foros de discusión	9	0	9
Estudo de casos	8	6	14
Lección maxistral	16	44	60
Traballo	2	6	8
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	8	10

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Seminario	A dinámica de seminario implica a coa-responsabilidade na presentación de lecturas especialmente escollidas para suscitar a reflexión sobre problemas específicos e as achegas de cuestións e contribucións que evidencien un grao de comprensión da materia e dos problemas correspondentes.
Foros de discusión	Posta en común e deliberación ao redor de cuestións relativas á materia. Na maior parte destes casos, a posta en común presupón o traballo individual previo sobre as cuestións a examinar.
Estudo de casos	Análise e razoamento de casos prácticos e dilemas de ética profesional en contextos educativos.
Lección maxistral	Desenvolvemento por parte do profesor dos principais conceptos e contidos do temario, apoiado polas lecturas sinaladas e en interlocución coa clase.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Seminario	A preparación e desenvolvemento dos seminarios será orientada e *tutorizada polo profesor. A hora de *tutoría serán os venres de 10 a 11
Foros de discusión	Os foros de discusión será unha das actividades de prácticas e serán preparados e dirixidos polo profesor
Tests	Description
Traballo	Pactarase individualmente con cada alumno, dentro dunhas marxes .

Avaliación			
	Description	Qualification	Training and Learning Results

Seminario	Participación activa na aula	20	A1 A2 A3	B4 B5 B8 B9 B10 B11 B12	C10 C13 C23 C29	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19 D20 D22
Traballo	Avaliación continua a través dos traballos realizados.	40	A1 A2 A3	B4 B5 B8 B9 B10 B11 B12	C10 C13 C23 C29	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19 D20 D22
Exame de preguntas de desenvolvemento	Trátase dunha proba final ou exame que terá lugar o 30 de maio ás 4 e o 14 de xullo ás 4	40	A1 A2 A3	B4 B5 B8 B9 B10 B11 B12	C10 C13 C23 C29	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D19 D20 D22

Other comments on the Evaluation

- O alumnado presencial e o non presencial ten que alcanzar o 50% en cada unha das probas para superar a materia.- Segunda convocatoria: de non ter superada algunha das probas ou actividades obxecto de avaliación, poderán recuperarse na convocatoria de xullo.- Alumnado non presencial: o alumnado que non poida asistir á clase regularmente, non poda seguir a avaliación continuada nin asistir á *tutorización dos traballos, realizará as seguintes probas: unha proba de contidos teóricos, un traballo individual a determinar polo profesor (50%).- Para aprobar é preciso alcanzar o 50% en cada unha das probas.- As cualificacións dos Traballos Tutelados, Presentacións e Estudos de casos manteranse ata que o alumno/supérea o exame da materia.- De no superar a materia na primeira convocatoria, as competencias adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.- As datas oficiais do exame poderán consultarse na páxina web do centro.&*nbsp;

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

GUTTMAN, A., **La educación democrática**, Paidós,

KOHLBERG, L., **ún Lawrence Kohlberg**, Gedisa,

LIPMAN, M., **Pensamiento complejo y educación**, La Torre,

NUSSBAUM, M. C., **Sin fines de lucro**, Katz,

RANCIERE, J., **El maestro ignorante**, Laertes,

ROEMER, J., **Variantes de la Igualdad de Oportunidades**, FRACTAL, 2000

Complementary Bibliography

APPIAH, K. A., **Experimentos de ética**, Katz, 1010

AA. VV., **Dialogar y Transformar. Pedagogía crítica del S. XXI.**, Graó,

BEETHAM, D. y BOYLE, K., **Cuestiones sobre la democracia.**, Catarata, 1995

CEREZO, P (ed.), **Democracia y Virtudes Cívicas.**, Biblioteca Nueva, 2005

CLAVES DE RAZÓN PRÁCTICA, **Mañana, la educación. Qué podemos esperar, que debemos exigir. (num. especial)**, 2012

CONILL, J. y CROCKER, D., **Republicanismo y Educación Cívica. ¿Más allá del Liberalismo?**, Comares, 2003

DAHL, R., **La Democracia. Una guía para ciudadanos**, Taurus, 1999

DOMÍNGUEZ, X.M., **Ética del docente**, Edit. Fundación E. Mounier, 2007

GUTMANN, A., **La educación democrática: una teoría política de la educación.**, Paidós, 1995

HOFFMAN, M., **Desarrollo moral y empatía**, Idea Books, 2002

HUIZINGA, J., **Homo Ludens**, Alianza, 2010

LIPMAN, M., **Thinking in education.**, Cambridge University Press, 2003

LIPMAN, M., **Decidiendo qué hacemos. Manual del Profesor para acompañar a Nous.**, La Torre, 2004

PASCUAL, J., **Conversación y oratoria para profesionales**, CEU Ediciones, 2023

Recomendaciones

IDENTIFYING DATA				
Obradoiro de creatividade artística				
Subject	Obradoiro de creatividade artística			
Code	V51G110V01906			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	-	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Holgado Pena, José Luís			
Lecturers	Holgado Pena, José Luís			
E-mail	holgado@ceu.es			
Web				
General description	Aproximación ao concepto de creatividade desde un enfoque teórico-práctico.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no periodo 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C53	Coñecer os fundamentos musicais, plásticos e de expresión corporal do currículo desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
C55	Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.
C56	Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.
C59	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma.
C62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.
D1	Capacidade de análise e síntese
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D13	Razoamento crítico
D17	Creatividade
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia			
Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Adquirir conceptos, teorías e argumentos que nos permitan comprender a creación artística.	C62	D1	D13
Adquirir recursos técnicos e pedagóxicos da creación artística.	B7	C53	D13
		C55	D17
		C56	D21
Abordar, coñecer e entender as nocións de creatividade e a súa relación coas tendencias pedagóxicas de educación artística.	B1	C1	D1
			D7
			D13
Contribuír a consolidar habilidades e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativo e corporativo.		C23	D7
		C29	D8
		C53	
		C59	

Contidos	
Topic	
A investigación e a creatividade orientadas á educación infantil.	A importancia da creatividade no desenvolvemento do neno.

A creatividade como mellora da intelixencia persoal e como estímulo do progreso da sociedade.

Creatividade e intelixencia: as intelixencias múltiples.
Creatividade e resolución de problemas.

Metodoloxías para xerar obras creativas, orixinais e estéticas.

Recursos específicos para o desenvolvemento da creatividade na aula: a literatura / o xogo.

Incorporación didáctica das tecnoloxías da información e comunicación para facilitar a innovación e a creatividade.

Os videoxogos e outros recursos lúdicos dixitais.

Desenvolvemento de mecanismos de produción de ideas, conceptos e descubrimentos novos, orixinais e útiles.

Técnicas para estimular a creatividade.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	2.5	0	2.5
Traballo tutelado	11	30	41
Seminario	4	0	4
Presentación	4	8	12
Obradoiro	10	10	20
Prácticas con apoio das TIC	0	9.5	9.5
Lección maxistral	10	10	20
Traballo tutelado	11	30	41

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Preséntase a materia: contidos a desenvolver e traballos a realizar, ademais do sistema de avaliación.
Traballo tutelado	Traballos encamiñados a mostrar a creatividade.
Seminario	Asesoramento para o desenvolvemento das diferentes actividades que se propoñen, resolución de dúbidas e avaliación do proceso de aprendizaxe.
Presentación	Exposición oral dos traballos tutelados.
Obradoiro	Exercicios para a adquisición dos coñecementos e habilidades que se requiren no desenvolvemento dos traballos.
Prácticas con apoio das TIC	Aplicación das novas tecnoloxías para o desenvolvemento das distintas actividades da materia.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos da materia.
Traballo tutelado	Traballos dirixidos a mostrar a creatividade.

Atención personalizada

Methodologies Description

Traballo tutelado	O alumnado recibirá a orientación do profesor durante a realización dos traballos en sesións prácticas.
Seminario	As actividades realizadas serán comentadas na aula para ofrecer ao alumnado a oportunidade de expor preguntas ou outras cuestións.
Traballo tutelado	O alumnado recibirá orientación do profesor durante a realización do traballo en sesións prácticas.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Traballo tutelado	Traballos encamiñados a mostrar a creatividade artística en distintos ámbitos expresivos. Estes traballos posibilitarán o seguimento da evolución do alumnado.	40	C62 D1 D7 D8 D13 D17 D21
Obradoiro	Tarefas introductorias para a adquisición de coñecementos básicos no desenvolvemento da materia.	20	C29 D7 C53 D17 C55 D21 C56
Lección maxistral	Avaliación mediante participación e resolución de propostas, interpretación, avaliación crítica e recoñecemento de contidos propios da materia.	40	B1 B7

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurárase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para superar a materia será necesario alcanzar o 50% da calificación en todos os apartados de avaliación (tamén en cada unha das partes do exame). Non cumprir este requisito implica ter que recuperar a parte correspondente na convocatoria de xullo. En convocatorias posteriores se tendrá que recuperar toda a materia. A data de exames pode consultarse no calendario oficial de exames dispoñible na páxina web e na secretaría do centro.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

Todo traballo copiado, plaxiado ou realizado pola IA será cualificado cun 0.

Como criterios de avaliación considerárase a corrección na realización dos traballos, a súa claridade explicativa, a estruturación e sistematización dos mesmos, a corrección ortográfica, a orixinalidade e creatividade, a capacidade crítica e autocrítica, a incorporación de bibliografía, a organización e estruturación da información, a adecuación ao contexto, a justificación dos aspectos pedagóxicos dos recursos diseados, a implicación do alumnado na realización e desenvolvemento das actividades prácticas, a claridade expositiva, a estruturación de ideas e o espírito crítico na presentación dos contidos

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Andersen, H. C., **Cuentos completos**, Cátedra, 2005

Cassany, D., **Taller de textos: leer, escribir y comentar en el aula.**, Paidós, 2006

Cassany, D., **La cocina de la escritura**, Anagrama, 2011

Dahl, R., **Cuentos en verso para niños perversos.**, Alfaguara, 2009

Grimm, J., **Cuentos**, Cátedra, 1986

Huertas Gómez, R., **Poesía popular infantil y creatividad.**, CCS, 2007

Perrault, C., **Cuentos de antaño.**, Anaya, 1991

Rodari, G., **Gramática de la fantasía: introducción al arte de inventar historias**, Hogar del Libro, 1985

Rodari, G., **Ejercicios de fantasía**, Alinea Internacional, 1987

Rodari, G., **Cuentos para jugar**, Alfaguara, 1994

Wölfel, U., **28 historias para reírse.**, Kalandraka, 2006

www.cervantesvirtual.com,

Lavilla, Pepa, **Taller de cuentacuentos: guía para ser un buen narrador de cuentos infantiles**, Alba, 2012

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Didáctica da expresión plástica e visual/V51G110V01502

Subjects that it is recommended to have taken before

Xogo na educación infantil/V51G110V01912

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación infantil/V51G110V01103

Other comments

Horario de tutorías: indicárase a comezos do curso

IDENTIFYING DATA**Xeografía para mestres**

Subject	Xeografía para mestres			
Code	V51G110V01907			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	-	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Rúa Fernández, Montserrat			
Lecturers	Rúa Fernández, Montserrat			
E-mail	montserrat.ruafernandez@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
General description	O obxectivo principal da materia Xeografía para mestres é conseguir que o alumnado adquira os coñecementos necesarios para coñecer e comprender os fenómenos xeográficos físicos e humanos, os seus interrelacións e a súa proxección na docencia. Preténdese así mesmo o desenvolvemento das capacidades de análises e sínteses e do razoamento espacial fundado nas diversas causas dos procesos xeográficos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.			
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.			
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.			
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.			
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.			
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.			
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.			
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.			
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.			
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.			
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo			
C34	Coñecer estratexias didácticas para desenvolver representacións numéricas e nocións espaciais, geométricas e de desenvolvemento lóxico.			
C36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.			
C37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.			
C39	Elaborar propostas didácticas en relación coa interacción ciencia, técnica, sociedade e desenvolvemento sostenible.			
C40	Promover o interese e o respecto polo medio natural, social e cultural a través de proxectos didácticos adecuados			
C41	Fomentar experiencias de iniciación ás tecnoloxías da información e a comunicación.			
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.			

D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D17	Creatividade
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Motivación pola calidade
D22	Sensibilidade por temas ambientais

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
2. Adquirir os coñecementos e a comprensión para diseñar e xustificar programacións docentes	A2	B1 B11	C13 C36 C40	D1 D2 D3 D8 D9 D17
3. Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía ao estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico.	A1 A4 A5	B11	C13 C24 C36 C40 C41 C44	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D13 D22
4. Elaborar e avaliar recursos para o ensino e aprendizaxe xeográficos.	A2 A4	B2 B3 B11	C13 C36 C39 C40	D1 D2 D3 D5 D6 D17 D21
5. Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes.	A2 A4	B7 B11	C29 C36 C40	D2 D3 D5 D8 D9 D17
6. Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico.	A3	B5 B11	C13 C44	D1 D2 D3 D6 D17
7. Manexo dos Tics de forma adecuada ás necesidades e niveis da Educación Infantil.	A2 A4	B7	C34 C41	D5 D6 D9 D15 D17
8. Ampliar a formación cultural.	A1 A2 A3 A4	B4 B11 B12	C13 C36 C37 C40	D1 D3 D12 D13 D14 D19 D22

Contidos

Topic

BLOQUE 1: Situación e representación espacial.	1.1. Estrutura e forma da Terra . 1.2. Os movementos da Terra e as súas repercusións xeográficas. 1.3. A necesidade de saber ler e interpretar mapas.
BLOQUE 2: As consecuencias xeográficas dos procesos naturais.	2.1. O sistema natural e os seus compoñentes. Accidentes xeográficos. 2.2. Fundamentos xeográficos da diversidade das paisaxes naturais. 2.3. O clima.
BLOQUE 3: As consecuencias xeográficas da acción humana.	3.1. Cantos somos e como nos distribuímos? 3.2. Modelos de organización territorial. 3.3. O sistema global.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Traballo tutelado	10	26	36
Traballo tutelado	14	34	48
Lección maxistral	28	36	64
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Traballo tutelado	Realización en grupo dun traballo de investigación proposto sobre un espazo xeográfico galego, tendo en conta para a súa elaboración a aplicación dos contidos da materia traballados en clase.
Traballo tutelado	Realización tanto en grupo como a nivel individual de tarefas propostas en relación cos contidos.
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia, con respaldo de material audiovisual e exemplos prácticos.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	A atención personalizada ao alumnado farase fundamentalmente a través de tutorías individuais e/ou en grupo : sesións con pequenos grupos dentro da aula, para procurar o asesoramento do alumnado nos traballos principais.
Traballo tutelado	Realización tanto en grupo como a nivel individual de tarefas propostas en relación cos contidos explicados na aula. A atención personalizada ao alumnado farase fundamentalmente a través de tutorías individuais e/ou en grupo: sesións con pequenos grupos dentro da aula, para procurar o asesoramento do alumnado nos traballos principais.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Traballo tutelado	- O traballo consistirá nunha investigación exhaustiva sobre unha contorna xeográfica de Galicia que haberá que presentar por escrito e expor na aula ou na propia contorna. - Os resultados da aprendizaxe esperados son: - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico. - Manexo das Tic de forma adecuada ás necesidades e niveis da Educación Infantil.	35	A1 B11 C29 D1 A3 C36 D2 A4 C41 D3 D6 D9 D13
Traballo tutelado	- Traballos realizados na aula acorde coas pautas propostas pola docente e exposición dos mesmos.	25	A1 B11 C29 D1 A3 C36 D2 A4 C41 D3 D6 D7 D9 D13 D17
Exame de preguntas de desenvolvemento	- Poderase combinar preguntas de desenvolvemento con preguntas de resposta curta ou tipo test.	40	A1 B11 D1 A3 D3 A4 D14

Other comments on the Evaluation

- Para acollerse a avaliación continua será obrigatorio asistir como mínimo ao 80% das sesións presenciais . O alumnado que non alcance devandito mínimo terá que facer un exame especial, final, que englobe o temario da materia, ademais de facer os traballos sinalados pola docente. - É necesario obter a calificación de aprobado (5 sobre 10) en todos os puntos suxeitos a avaliación. Na calificación final se terá en conta a actitude do alumnado nas clases e a capacidade de transmisión de ideas e coñecementos. - Para superar a materia esíxese unha nota mínima de 5 sobre 10 en cada un dos apartados suxeitos a avaliación. - A data do exame figura na páxina web e nos taboleiros do centro. - Nas clases virtuais será obrigatorio ter conectada a cámara para que conte a asistencia.

Observacións:

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado participe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurárase unha **AVALIACIÓN CONTINUA** na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final. A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do *Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

Todo traballo copiado, plaxiado ou realizado pola IA será cualificado cun 0.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Aguilera Arilla, Mª José et al., **Geografía General I: Geografía Física**, UNED, Madrid,

Aldrey Vázquez, José Antonio, **Breve Xeografía de Galicia**, Vigo, A Nosa Terra,

Fernández Fernández, Antonio et al., **Geografía**, Editorial Universitaria Ramón Areces, Madrid,

Pazo Labrador, Alberto José, **Nociones básicas de Xeografía Física para mestres. As consecuencias xeográficas dos procesos naturais**, Vigo, Servizo de Publicacións da Universidade,

Piñeira Mantiñán, Mª José y Santos Solla, José Manuel, **Geografía de Galicia**, Vigo, Edicións Xerais,

Zárate Martín, Manuel Antonio, **Geografía Humana: sociedad, economía y territorio**, Madrid, Centro de Estudios Ramón Areces,

Complementary Bibliography

Cuadrat, José M^a y Pita, Mª Fernanda, **Climatología**, Madrid, Cátedra,

Franco Aliaga, Tomás, **Geografía de España (Física, Humana y Económica)**, Madrid, Proyectos Córydon,

Puig Gutiérrez, María y Rodríguez- Marin, Fátima, **La enseñanza del entorno en Educación Infantil**, Madrid, Pirámide Ediciones,

Prats, Joaquín (coord.), **Didáctica de la Geografía y la Historia**, Barcelona, Graó,

Rivero Gracia, Mª Pilar (coord.), **Didáctica de las Ciencias Sociales para Educación Infantil**, Zaragoza, Mira Editores,

Strahler, Arthur N., **Geografía Física**, Barcelona, Omega,

Vancleave, Janice, **Geografía para niños y jóvenes**, Madrid, Limusa,

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Coñecemento do medio natural/V51G110V01901

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Aprendizaxe das ciencias sociais/V51G110V01601

Subjects that it is recommended to have taken before

Aprendizaxe das ciencias da natureza/V51G110V01403

Other comments

A comprensión do espazo e o tempo é fundamental na etapa de Educación Infantil; por tanto, a materia de Xeografía para Mestres ten un importante papel na adquisición de nocións espaciais e como elemento para facilitar aos alumnos a comprensión da súa contorna. Recoméndase o seu estudo desde unha óptica eminentemente práctica e cunha actitude positiva.

IDENTIFYING DATA				
Didáctica da relixión católica				
Subject	Didáctica da relixión católica			
Code	V51G110V01910			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	4	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Nerga Menduiña, Xosé Uxío			
Lecturers	Nerga Menduiña, Xosé Uxío			
E-mail	xose.nergamenduina@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
General description	Bases para unha pedagogía e didáctica de o ensino de a relixión católica en a escola. Preténdese, á súa vez, unha aplicación máis concreta e detallada de a didáctica específica de o ensino relixioso a través de algúns ámbitos de coñecemento fundamentais en a capacitación de o profesorado de relixión católica.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.			
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.			
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.			
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.			
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.			
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.			
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.			

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results	
Analizar as linguaxes audiovisuais e as súas implicacións educativas. Promover a sensibilidade relativa a a expresión plástica e a creación artística.	A1	B1
	A4	B2
		B3
		B7
		B9
Situar o ensino relixioso en o conxunto de a actividade de a escola	A1	B1
	A2	B3
	A4	B7
	A5	B8

Aplicar e utilizar os métodos e instrumentos adecuados a o ensino de os contidos teolóxicos de a Educación Infantil.	A1 A2 A4	B1 B3 B7 B8 B9 B12
--	----------------	-----------------------------------

Contidos

Topic

BLOQUE I- PSICOPEDAGOXÍA RELIXIOSA	Tema 1 A evolución relixiosa e moral do neno de 0 a 3 e de 3 a 6 . A influencia no neno do ambiente familiar e do contexto sociocultural Tema 2 Natureza e finalidade do ensino relixioso escolar: Orixinalidade. Especificidad e complementariedad. Contribución á acción evanxelizadora. Tema 3 O profesor de ensino relixioso: Identidade e misión. Capacidade e responsabilidade.
BLOQUE II- CLAVES PEDAGÓXICAS PARA O ENSINO RELIXIOSO ESCOLAR (*ERE)	Tema 4 Achegas da relixión ao currículo escolar. Tema 5 O currículo de relixión e as competencias básicas. Tema 6 Estratexias didácticas: O significado dunha didáctica específica para a Sacra Escritura. Os Sacramentos e a súa didáctica. A importancia dunha didáctica moral diferenciada. Educación da conciencia e en valores. Avaliación das aprendizaxes en Relixión e Moral. Materiais e recursos para a ERE.
BLOQUE *III- A PRÁCTICA DOCENTE E A INVESTIGACIÓN NA *ERE	Tema 7 A unidade didáctica na ERE como tarefa organizada: teoría, metodoloxía, propostas. Tema 8 Investigación en didáctica da relixión.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Saídas de estudo	6	10	16
Presentación	9	40	49
Obradoiro	7	0	7
Traballo tutelado	7	20	27
Lección maxistral	21	28	49
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Saídas de estudo	Realización e recolleita de saídas ou actividades complementarias
Presentación	Realización e exposición da Unidade Didáctica, na data que se concrete durante o curso, antes do inicio do traballo
Obradoiro	Taller oral de recursos ao longo do curso na aula
Traballo tutelado	Traballo guiados e orientados pola profesora, nos que o alumando desenvolve a súa autonomía e creatividade
Lección maxistral	Exposición de o temario por parte de a profesora, con implicación de o alumnado para preparar algúns temas, consulta de dúbidas, achega de comentarios críticos, etc.

Atención personalizada

Methodologies Description

Presentación	O alumnado poderá acudir a consultar calquera dúbida ou cuestión relacionada coa materia, a realización de traballos e outras cuestións, de forma individual ou grupal. Tutoría Académica: Miercoles de 17 a 18h.
--------------	---

Avaliación				
	Description	Qualification	Training and Learning Results	
Presentación	Entrega e exposición da Unidade Didáctica Individual ou grupal	40	A2 A4	B1 B2 B3
Obradoiro	Proba oral relacionada cos recursos, en presenza dun ou varios profesores Individual	15		B2 B12
Exame de preguntas de desenvolvemento	Consultar calendario exames páxina web do curso actual	35	A1 A2 A4	B1 B9 B12

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado participe do seu proceso de aprendizaxe.

En liñas xerais procurarase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A cualificación final do sistema de **AVALIACIÓN CONTINUA** será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido no artigo 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

Para os traballos e entregas propostas daranse datas de entrega inamovibles en caso de non ser entregadas avaliaranse cun 0.

Cada falta de ortografía descontará 0,25 puntos en todos aqueles documentos escritos que se entreguen á profesora.

O alumnado repetidor deberá acollerse aos criterios de avaliación da guía docente vixente neste curso, non se gardarán notas de cursos anteriores.

As titorías da materia terán lugar no despacho A en o horario indicado na porta ao longo do curso 24/25.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Conferencia Episcopal Española, **La Sagrada Biblia**, BAC, 2010

Francisco PP., **La alegría del Evangelio**, Exhortación Apostólica. Evangelii Gaudium, 2013

Francisco, PP., **Alegraos y regocijaos**, Exhortación Apostólica. Gaudete et exultate, 2018

Gómez, M.E., **Currículo de Educación Infantil y Primaria**, Universidad San Dámaso, 2015

Santa Sede, **Catecismo de la Iglesia Católica**, Asociación de Editores del Catecismo, 1992

Complementary Bibliography

Benedicto XVI, **Introducción al cristianismo**, Sígueme, 2013

Bermejo, B. y Ballesteros, C, **Manual de didáctica general para maestros de educación infantil y primaria**, Pirámide, 2014

Cabrero, A., **Aprender a enseñar religión. Didáctica de la religión en educación infantil y educación primaria**, Palabra, 2011

Domínguez, X.M., **El profesor cristiano: identidad y misión**, PCC, 2012

Figueroa, M.J., **La formación espiritual y religiosa durante los primeros años. La importancia del desarrollo y el aprendizaje en educación infantil**, PPC, 2012

Francisco, PP., **Christus vivit**, Exhortación Apostólica Postsinodal, 2019

Gómez, M.E., **Enseñanza Religiosa Escolar**, Universidad San Dámaso, 2017

Gómez, M.E., **Religión para pequeños**, PPC, 2013

López, L., **Educación la interioridad**, Plataforma, 2015

Montessori, M., **El método de la pedagogía científica aplicado a la educación de la infancia**, Biblioteca Nueva, 2014

Orden ECI/1957/2007, de 6 de junio, **Currículo de Educación Infantil de la enseñanza de religión católica** ., BOE 158,

Ortiz, J., **Creo pero no practico**, Ed. Internacionales Universitatis, 2010

Resolución del 11 de febrero de 2015, **Currículo de Educación Primaria y Educación Secundaria Obligatoria**, BOE, 47, 2015

Torralba, F., **Inteligencia espiritual en los niños**, Plataforma, 2015

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Educación: Teoría e institucións contemporáneas da educación/V51G110V01204

Psicoloxía: Psicoloxía da educación: Procesos de aprendizaxe infantil/V51G110V01205

Subjects that it is recommended to have taken before

Educación: Organización do centro escolar/V51G110V01203

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/V51G110V01104

IDENTIFYING DATA				
Xogo na educación infantil				
Subject	Xogo na educación infantil			
Code	V51G110V01912			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	-	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Ayuso Manso, María Jesús			
Lecturers	Ayuso Manso, María Jesús			
E-mail	mjayuso@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
General description	Esta materia trata dunha introdución á dimensión sociolóxica da educación. Principalmente realizarase unha aproximación a este campo das Ciencias Sociais.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promova nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C10	Crear e manter lazos de comunicación coas familias para incidir eficazmente no proceso educativo.
C12	Promover e colaborar en accións dentro e fóra da escola, organizadas por familias, concellos e outras institucións con incidencia na formación cidadá.
C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C14	Coñecer a evolución histórica da familia, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e educación no contexto familiar.
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a mellóraa en educación infantil.
C24	Dominar as técnicas de observación e rexistro.
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.

C27	Situar a escola infantil no sistema educativo español, no contexto europeo e no internacional.
C28	Coñecer experiencias internacionais e exemplos de prácticas de innovadoras en educación infantil.
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo
C30	Participar na elaboración e seguimento de proxectos educativos de educación infantil no marco de proxectos de centro e en colaboración co territorio e con outros profesionais e axentes sociais.
C31	Coñecer a lexislación que regula as escolas infantís e a súa organización.
C36	Coñecer a metodoloxía científica e promover o pensamento científico e a experimentación.
C37	Adquirir coñecementos sobre a evolución do pensamento, os costumes, as crenzas e os movementos sociais e políticos ao longo da historia.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.
C64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C66	Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.
C67	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grado que compendia a formación adquirida ao longo de todos os ensinos descritos.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Ser capaces de utilizar as achegas da socioloxía como un instrumento de análise e comprensión da realidade.	A1 A2 A3 A4 A5	B12	C13 C14 C23 C24 C25 C26 C36 C37 C62 C67	D1 D6 D13 D14 D15 D19
Analizar a educación como un feito social, como unha institución básica na sociedade actual.		B9	C4	D1
Analizar as súas funcións sociais, as súas transformacións e os seus conflitos.		B12	C13 C27 C31	D13
Descubrir os aspectos sociais non pedagóxicos implicados nos procesos educativos (transformacións sociais, economía e mercado de traballo, política...).	A1	B9	C13 C27 C31	
Comprender as demandas institucionais da educación no contexto actual: multiculturalidad e interculturalidad, desigualdade, segregación, discriminación, inclusión e exclusión social, impacto das linguaxes visuais, familias, relacións de xénero, relacións intergeneracionais...		B7 B9 B12	C13 C27 C28	D12
Analizar o impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das tecnoloxías.		B7 B9 B12	C13	
Coñecer a evolución da institución familiar, os diferentes tipos de familias, de estilos de vida e de educación no contexto familiar, todo iso para poder interactuar eficazmente coas familias.		B10	C1 C10 C14 C66	

Avaliar as accións dentro e fóra dos centros educativos destinadas á formación cidadá.	B4 B5 B11	C12 C30 C64	D14 D21
Comprender textos complexos, sintetizar e traballar con diferentes tipos de informacións. E saber expresarse correctamente por escrito e de maneira oral en público.	A2 A3 A4 A5	C43 C67	D1 D3 D6 D13 D15
Ser capaces de escoitar e comprender aos demais, de facerse entender un mesmo (de forma oral e escrita), e de asumir a responsabilidade propia e do grupo.		C29 C43	D2 D3 D5 D7 D8 D9 D11 D16 D17 D18 D20

Contidos

Topic	
A perspectiva sociolóxica, conceptos xerais e perspectivas teóricas sociolóxicas.	- A perspectiva sociolóxica na vida cotiá. - A socioloxía como ciencia: orixes e desenvolvemento. - A socioloxía da educación - As achegas da socioloxía clásica: Comte, Durkheim, Marx e Weber.
Cultura e educación.	- Culturas familiares e cultura escolar: a reprodución cultural e os factores sociais do rendemento escolar. - Culturas xuvenís e educación.
Socioloxía da interacción na aula e resolución de conflitos.	A escola como microsociedade, o currículo oculto, a disrupción na aula, a violencia escolar...
Educación e cidadanía.	A diversidade cultural no contexto escolar, o xénero nos procesos de interacción...
O impacto das novas Tecnoloxías da Información e a Comunicación (TIC) na educación.	A revolución do TIC e a sociedade da información: os riscos e as novas oportunidades que ofrecen.
Contexto social, cambios sociodemográficos e acceso ao mercado de traballo. Políticas educativas.	Relación entre sistema social e sistema educativo, funcións sociais da educación e retos educativos nos novos escenarios sociais: o abandono escolar.
Socioloxía da familia.	A análise sociolóxica da familia: a rápida transformación da institución familiar na sociedade actual, diversidade de modelos fronte ao modelo tradicional, a socialización no marco da familia, os modelos de socialización familiar, a relación familia-escola...

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	20	0	20
Estudo previo	0	34	34
Debate	6	0	6
Resolución de problemas de forma autónoma	6	20	26
Traballo tutelado	8	20	28
Seminario	2	8	10
Presentación	10	8	18
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición e explicación por parte da profesora dos contidos teóricos da materia obxecto de estudo.
Estudo previo	Sempre, antes de cada sesión presencial-maxistral, o alumnado deberá ler e traballar pola súa conta a documentación ou o material proposto e facilitado pola profesora.
Debate	Charla aberta entre o grupo de alumnos e a profesora. Poderá centrarse nun tema ou subtema dos contidos da materia, no comentario ou análise dalgún exemplo ou caso concreto, na posta en común dalgún exercicio ou tarefa desenvolvida previamente de maneira individual ou grupal...

Resolución de problemas de forma autónoma	Realización de diversas tarefas ou informes sobre temáticas tratadas na materia.
Traballo tutelado	Realización dun traballo teórico-práctico en pequenos grupos de traballo.
Seminario	Directrices de elaboración do traballo, supervisión e resolución de dúbidas.
Presentación	Exposición oral ante o grupo clase do traballo teórico-práctico realizado nos pequenos grupos de traballo.

Atención personalizada

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Lección maxistral	Asistencia a clase, boa actitude e PARTICIPACIÓN nas diferentes actividades realizadas nela: debates, postas en común, reflexións...	10	A1 A2 A3 A4	B4 B5 B11	C13 C43	D1 D3 D11 D13 D15
Traballo tutelado	Consistirá na avaliación dun traballo escrito de análise e reflexión, realizado individualmente, seguindo os criterios explicados pola docente.	25	A1 A2 A3 A4 A5	B4 B5 B10 B11	C10 C12 C13 C25 C26 C28 C29 C30 C36 C43 C62 C64	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D12 D13 D14 D16 D17 D18 D20 D21
Presentación	Avaliarase a exposición oral dos traballos tutelados realizados en pequenos grupos.	25	A1 A2 A3 A4 A5		C13 C29 C43 C67	D1 D2 D3 D6 D9 D11 D13 D16 D17 D18 D20 D21
Resolución de problemas e/ou exercicios	EXAME FINAL. Combinaranse preguntas curtas con algunha pregunta de desenvolvemento.	40	A1 A3 A5	B9 B10 B12	C1 C4 C13 C14 C23 C24 C27 C31 C37 C43 C66 C67	D1 D2 D3 D6 D13 D15 D19

Other comments on the Evaluation

Importante:

1. A nota da materia obterase da suma ponderada das cualificacións sinaladas na táboa anterior.
2. A cualificación do traballo grupal NON será a mesma para todos/as os/as compoñentes do grupo. Dependerá do traballo e dominio da materia mostrado por cada compoñente.
3. Para aprobar a materia e calcular a media co resto de cualificacións será necesario obter, como mínimo, unha nota de 5

no exame final.

4. A cualificación da materia NON ten porqué coincidir coa nota obtida no exame final.

5. Os alumnos que, por razóns xustificadas, non poidan asistir a clase regularmente, ou aqueles que asistan a menos do 80% das sesións, acolleranse ao seguinte plan de avaliación:

- Traballo escrito sobre unha temática acordada coa profesora → 30%

- Exposición oral de dito traballo escrito → 30%

- Exame final → 40%

De todos modos, estes alumnos deberán poñerse en contacto coa profesora durante os primeiros días do curso.

6. En caso de obter menos de 5 puntos no exame final de decembro-xaneiro, gardaranse o resto de calificacións para a convocatoria de xullo.

7. Para saber as datas e horas dos exames (tanto da convocatoria de decembro-xaneiro, coma da de xullo), o alumnado deberá consultar o calendario oficial de exames da escola.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Recomendacións

IDENTIFYING DATA				
Desenvolvemento da linguaxe				
Subject	Desenvolvemento da linguaxe			
Code	V51G110V01951			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	-	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Peláez Torres, Marta			
Lecturers	Peláez Torres, Marta			
E-mail	marta.pelaeztorres@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
General description	Nesta materia atenderemos ao desenvolvemento normalizado da linguaxe no ser humano, considerando estes coñecementos de gran relevancia para que o futuro mestre poida detectar cando algo non vai ben. Así mesmo, estudaranse as diferentes funcións da linguaxe, os prerequisites básicos á hora de adquirilo, as bases funcionais e os distintos compoñentes do mesmo.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
C7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.
C11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.

C17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da lectura e a escritura e o seu ensino.
C49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
C62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
1. Coñecer e comprender os fitos e procesos básicos do desenvolvemento psicolingüístico e as súas implicacións para a estimulación, a adquisición e a aprendizaxe da linguaxe oral e escrita.	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B6	C2 C4	D1 D2 D6
2. Coñecer e participar na detección e avaliación das dificultades ou alteracións máis comúns que se producen na adquisición e desenvolvemento da linguaxe oral.	A1 A2 A3 A4 A5	B6	C1 C2 C4 C7	D7 D8 D9
3. Coñecer e participar na detección e avaliación das dificultades ou alteracións máis comúns que se producen na adquisición e a aprendizaxe da linguaxe escrita.	A1 A3 A4 A5	B6	C4 C7 C47 C49	D2
4. Diseñar plans ou programas de intervención educativa para a estimulación e mellora das dificultades da linguaxe oral.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B6 B7 B9 B11	C1 C4 C6 C21 C62	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D8 D9 D12 D16 D17 D18
5. Diseñar plans ou programas de intervención educativa para a mellora das dificultades coa linguaxe escrita.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B7 B9	C1 C2 C7 C17 C21 C43 C47	D3 D5 D7 D8 D9 D12 D16 D17
6. Coñecer e comprender a estrutura e funcionalidade dos principais sistemas de comunicación complementarios/aumentativos para os alumnos con discapacidade de comunicación e ser capaz de determinar a súa adecuación ás necesidades educativas específicas deste alumnado.	A1 A2 A3 A4 A5		C17 C21 C43 C49 C62	D2 D6 D8 D9 D16 D17

7. Aplicar os coñecementos adquiridos para deseñar, implementar e avaliar plans e programas escolares que reforcen a comprensión de textos ao longo dos distintos cursos.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B11 B12	C1 C47	D8 D9 D16 D17
8. Dinamizar prácticas escolares que estimulen nos alumnos a produción de textos escritos axustados á súa idade.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B11	C1 C2 C43 C47	D2 D3 D8 D9 D17 D21
9. Enmarcar as intervencións para a mellora da lingua oral e escrita, en iniciativas que promovan a inclusión do alumnado con tales dificultades.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B7	C1 C2 C4 C6 C7 C11	D2
10. Coñecer e analizar liñas de investigación actuais no ámbito da avaliación e intervención para a mellora das dificultades específicas da linguaxe.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B6 B7 B9 B11		D2 D6 D15
11. Facilitar e promover actitudes e prácticas colaborativas entre o profesorado, así como entre estes e a comunidade educativa e social da contorna dos centros escolares.	A1 A2 A3 A4 A5	B5 B12	C6 C21	
12. Contribuír a reforzar a cultura da diversidade como un valor indispensable para educar nunha escola sen exclusións.	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3 B10		D12 D14 D16 D17
13. Xerar condutas de respecto, tolerancia, responsabilidade e ética profesional cara á diversidade do alumnado.	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B4 B11		D12 D14 D21
14. Reforzar unha actitude reflexiva cara á súa propia formación e fomentar a necesidade dun perfeccionamento profesional continuo.	A1 A2 A3 A4 A5	B11	C62	D6 D14 D17 D21

Contidos

Topic

1. Diferenciación entre comunicación, fala e linguaxe
2. Funcións da linguaxe
3. Condicións para o desenvolvemento normalizado da linguaxe
4. Proceso normalizado da linguaxe
5. Prerrequisitos básicos da linguaxe
6. Bases funcionais da linguaxe
7. Ámbitos da linguaxe

- 7.1. Nivel fonético-fonolóxico
- 7.2. Nivel morfosintáctico
- 7.3. Nivel léxico-semántico
- 7.4. Nivel pragmático

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	22	22	44
Actividades introdutorias	1	0	1
Traballo tutelado	10	23	33
Presentación	8	20	28

Debate	6	12	18
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	20	22
Resolución de problemas e/ou exercicios	4	0	4

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición de contidos e bases teóricas da materia por parte do profesorado. Inclúe as directrices para desenvolver traballos, casos ou proxectos polos estudantes.
Actividades introdutorias	Sesión inicial. Presentación da materia.
Traballo tutelado	Preparación de ensaios sobre a materia que inclúen a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, etc.
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e o grupo de clase dun tema asignado polo profesor con contidos da materia ou acerca dos resultados dun traballo, exercicio ou proxecto. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Debate	Grupos de discusión entre estudantes. Poden centrarse nun tema, na análise dun caso, no resultado dun proxecto ou investigación, desenvolvidos previamente noutras actividades.

Atención personalizada

Methodologies Description

Traballo tutelado	Durante a realización do traballo, o alumnado poderá facer as preguntas e comentarios que considere oportunos e estes serán resoltos tanto na aula como no horario de titorías da docente.
-------------------	--

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Traballo tutelado	Traballo en grupo no que o alumnado deberá analizar detalladamente o desenvolvemento da linguaxe dun neno ou nena do seu entorno. O traballo terá que ser entregado en papel e exposto oralmente.	40	A1	B1	C1	D1
			A2	B2	C2	D2
			A3	B3	C4	D3
			A4	B4	C6	D5
			A5	B6	C7	D6
				B7	C11	D7
				B9	C17	D8
				B11	C21	D9
					C43	D12
					C47	D14
					C49	D16
					C62	D17
						D18
						D21
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización dun exame con preguntas de desenvolvemento.	40	A1	B1	C1	D1
			A2	B2	C2	D2
			A3	B3	C4	D3
			A4	B4	C6	D7
			A5	B5	C7	
				B6	C17	
				B7	C43	
				B9	C47	
				B10	C49	
				B11		
				B12		
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realización dun exercicio individual de desenvolvemento.	20				

Other comments on the Evaluation

Durante o cuatrimestre levarase a cabo unha avaliación continua do alumnado na que se valorará a asistencia e participación activa nas clases. As persoas que asistan a clase menos dun 80% ou que non poidan asistir presencialmente xa desde o principio terán que entregar un traballo individual (30%) a final do cuatrimestre e presentarse ó exame oficial (70%) nas datas propostas polo centro (<https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/>). Para optar a esta forma de avaliación será necesario poñerse en contacto coa profesora durante o primeiro mes de clase. É condición indispensable aprobar cada unha das partes por separado. Con nota inferior a 5 non se fará media. Para os traballos e entregas propostas daranse datas de entrega inamovibles. Cada día de retraso verase penalizado cun punto menos na nota da práctica. Cada falta de ortografía descontará 0,20 puntos da nota final de todos aqueles documentos escritos que se entreguen á profesora. O alumnado

repetidor deberá acollerse ós criterios de avaliación da guía docente vixente no presente curso.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Igualada, A. y Aparici Aznar, M., **El desarrollo del lenguaje y la comunicación en la infancia**, UOC, 2018

Narbona, J. y Chevré-Muller, C., **El lenguaje del Niño. Desarrollo normal, evaluación y trastornos**, Masson, 1997

Owens, R., **Desarrollo del lenguaje**, Pearson, 2011

Torrens, V., **La adquisición del lenguaje**, Pearson, 2018

Complementary Bibliography

Blakemore S. y Frith U., **Cómo aprende el cerebro**, Ariel, 2007

Clemente Estevan, R.A., **Desarrollo del Lenguaje**, Octaedro, 1995

Gallardo Ruiz, J.R. y Gallego Ortega, J.L., **Manual de Logopedia Escolar**, Aljibe, 2003

Gallego ortega, J.L., **Enciclopedia temática Logopédica**, Aljibe, 2006

González Novoa et al., **Me comunico con el mundo**, NovaGalicia Edicións, 2011

López, G., **Estimulación del Lenguaje Oral en Educación Infantil**, Grupo Editorial Universitario, 1998

Monfort M. y Juárez, A., **El niño que habla**, CEPE, 1987

Monfort M. y Juárez, A., **Estimulación del Lenguaje Oral.**, Santillana, 1996

Peña - Casanova, J., **Manual de logopedia escolar**, Masson, 2001

Puyuelo, M. y Rondal, J.A., **Manual de desarrollo y alteraciones del lenguaje**, Masson, 2003

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Prevención e intervención nas alteracións comunicativa-lingüísticas/V51G110V01955

Recursos didácticos na aula de audición e linguaxe/V51G110V01954

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Proceso lecto-escritor: desenvolvemento, alteracións, avaliación e tratamento/V51G110V01953

Psicopatoloxía da audición e da linguaxe/V51G110V01952

Recursos didácticos na aula de audición e linguaxe/V51G110V01954

Subjects that it is recommended to have taken before

Didáctica da lingua e a literatura infantil/V51G110V01404

Psicoloxía: Identificación, prevención e tratamento dos trastornos do desenvolvemento e da conduta/V51G110V01402

Lingua e literatura: Español/V51G110V01507

Other comments

1/ Asistencia continuada a clase.

2/ Dominio da informática a nivel de usuario (tratamento de textos, bases de datos, programa de presentacións, correo electrónico e internet.

3/ Actitude favorable e receptiva cara á aprendizaxe.

IDENTIFYING DATA				
Psicopatoloxía da audición e da linguaxe				
Subject	Psicopatoloxía da audición e da linguaxe			
Code	V51G110V01952			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	-	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Ramos Garrido, Paula			
Lecturers	Ramos Garrido, Paula			
E-mail	paula.ramosgarrido@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
General description	Esta materia aborda a identificación, prevención, deseño e intervención psicoeducativa das dificultades de aprendizaxe da linguaxe oral en nenos con distintos ritmos de aprendizaxe.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
C7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.
C11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.
C17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.
C19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da lectura e a escritura e o seu ensino.
C48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
C62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información

D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da personalidade destes estudantes e identificar disfuncións	A3	B1 B6 B8	C2 C4 C7	D1 D2 D6 D7 D9 D13 D15
Identificar dificultades de aprendizaxe, saber informar e colaborar no seu tratamento.	A4	B9 B10	C7 C11 C17	D2 D3 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D16 D17
Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe.	A3 A4	B5 B7 B9 B11 B12	C19	D3 D6 D7 D8 D9 D12 D14 D17
Analizar e comprender os procesos educativos na aula e fóra dela.	A3	B7 B9 B12	C6 C19	D1 D7 D8 D9 D13 D15 D17 D18
Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula.	A3	B7 B9 B11	C43 C47 C48 C62	D1 D2 D3 D5 D6 D7 D17
Comprender os principios básicos da linguaxe e a audición.	A3	B6 B8	C43 C47 C48 C62	D3 D5 D9 D15 D17

Contidos

Topic	
1. Anatomía e fisioloxía	Bases neurofisiolóxicas e anatómicas da linguaxe: a. Anatomía e neurofisioloxía do sistema auditivo b. Anatomía e neurofisioloxía do sistema fonoarticular c. Bases neurolóxicas

2. Alteracións da comunicación, fala e voz	a. Criterios para detectar as alteracións máis frecuentes. b. Causas das alteracións comunicativo lingüísticas
3. Alteracións da comunicación	a. Trastorno del espectro autista b. Mutismo
4. Alteracións da fala	a. Dislalias b. Disglosias c. Disartrias d. Disfemias
5. Alteracións da linguaxe	a. Retraso da linguaxe: leve, moderado, grave b. Trastorno da linguaxe

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	3	3	6
Seminario	2	0	2
Lección maxistral	24	15	39
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	30	32
Traballo	8.5	9.5	18
Estudo de casos	4	0	4
Proxecto	8	10	18
Exame de preguntas obxectivas	1	30	31

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada

Tests	Description
Traballo	Descríbanse ao alumnado as prácticas e os instrumentos a utilizar nelas. Tamén se lles asesorará e seguirá de forma personalizada. A tutoría académica comunicárase ao comezo de curso.
Estudo de casos	Descríbanse ao alumnado as prácticas e os instrumentos a utilizar nelas. Tamén se lles asesorará e seguirá de forma personalizada. A tutoría académica comunicárase ao comezo de curso.
Proxecto	Descríbanse ao alumnado as prácticas e os instrumentos a utilizar nelas. Tamén se lles asesorará e seguirá de forma personalizada. A tutoría académica comunicárase ao comezo de curso.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Traballo	Tarefas propostas pola profesora de cada tema. Exposicións, traballos en grupo e individuais e participación activa.	30	A3 A4	B9 B11 B12	C2 C4 C6 C7 C17 C19 C47 C48 C62	D1 D2 D3 D5 D6 D8 D9 D15 D17 D18

Estudo de casos	Recensión de dous artigos relacionados con casos de Patoloxías da Linguaxe. (Para a súa realización seguiranse as pautas do traballo que poderán ser consultadas en lle campus virtual)	30	A3	B1	C2	D1
			A4	B5	C4	D2
				B6	C7	D3
				B8	C47	D5
					C48	D6
					C62	D7
						D8
						D13
						D16
						D17
Exame de preguntas obxectivas	Resposta a cuestións teórico-prácticas sobre a materia en formato de respostas curtas de diferentes tipos.	40	A4	B6	C2	
				B7	C4	
				B8	C6	
				B9	C7	
					C47	

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación pretende que o alumnado participe no seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais, buscarase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se teñan en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das diferentes notas obtidas das actividades desenvolvidas, segundo as porcentaxes asignadas, segundo o estipulado no cadro anterior. Para aprobar a materia hai que superar cun mínimo de 5 sobre 10 tanto a parte práctica como o exame. Mentres non se supere o exame, non se sumarán as cualificacións dos traballos supervisados e dos traballos de clase. Aqueles alumnos que non superen a materia na primeira convocatoria conservarán a nota daqueles traballos/actividades superados e deberán presentarse de novo ao exame e aos traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aqueles alumnos que non asistan a clase ou se ausenten a máis do 20% do total das clases impartidas (6 días, 12 horas) deberán acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21. do Regulamento de Avaliación, Cualificación e Calidade da Ensinanza e do Proceso Docente do Alumnado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

Calquera traballo copiado, plaxiado ou realizado pola IA será calificado con 0.

As datas oficiais dos exames pódense consultar na páxina web da escola na sección de exames.

Este documento é unha declaración de intencións sobre o traballo do alumnado na materia; Polo tanto, pode sufrir leves modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou por circunstancias imprevistas. (Concretamente o tipo de exame pode cambiar por circunstancias especiais da aula).

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

- Crystal, D., **Patología del Lenguaje**, Cátedra, 1983
- Fiuza Asorey, M.J., **Educación vocal : guía práctica**, Pirámide, 2013
- Gallego, J.R., **Nuevo manual de logopedia escolar**, Aljibe, 2019
- Mendoza, E., **Trastorno Específico del Lenguaje (TEL): avances en el estudio de un trastorno invisible**, Pirámide, 2017
- Narbona, J., **El lenguaje del niño: desarrollo normal, evolución y trastornos**, Elsevier Masson, 2010
- Onandia-Hinchado y Aarón F. del Olmo, **Manual de neuropsicología infanto-juvenil**, Ediciones Psara, 2023
- Olivares, J., **Mutismo selectivo: naturaleza, evaluación y tratamiento**, Pirámide, 2018
- Owens, R.E., **Desarrollo del Lenguaje**, Pearson Educación, 2011
- Palazón, J., **INTERVENCIONES ESPECIALIZADAS PARA LA MEJORA DE LA LECTURA, LA ESCRITURA, EL LENGUAJE Y EL HABLA De la evidencia científica a la práctica profesional**, Ediciones, 2025
- Pérez Pérez, E., **Diagnóstico e intervención en las dificultades evolutivas del lenguaje oral**, Lebón, 2016

- Puyuelo Sanclemente, M. y Rondal, J.A., **Manual de Desarrollo y Alteraciones del Lenguaje: Aspectos Evolutivos y Patología en el Niño y el Adulto**, Masson, 2003
- Soprano, A.M., **Como ayudar a niños y adolescentes con trastornos del lenguaje: claves prácticas para padres, docentes y profesionales**, Librería Akadia, 2021
- Complementary Bibliography**
- Aguado, G., **El desarrollo del lenguaje de 0 a 3 años**, CEPE, 1995
- Clemente, R.A., **Desarrollo del lenguaje. Manual para profesionales de la intervención en ambientes educativos**, Octaedro, 1995
- Junque Plaja, C., Bruna Rabassa, O. y Mataró Serrat, M., **Neuropsicología del Lenguaje: Funcionamiento Normal y Patológico; Rehabilitación**, Masson, 2004
- Martínez, J.D., Moreno, J.M., Rabazo, M.J. y Suárez, A., **Intervención en Audición y Lenguaje: casos prácticos**, EOS, 2002
- Martínez, J.D., Moreno, J.M., Pérez, C., Rabazo, M.J., Sánchez, I. y Suárez, A., **Manual de Audición y Lenguaje. Enfoque multidisciplinar**, Universidad de Extremadura, 2001
- Moreno, J.M., Suárez, A., Martínez, J.D., **Trastornos de la articulación. Estudios de casos**, EOS, 2003
- Moreno, J.M., García-Baamonde, E., **Guía de Recursos para la Evaluación del Lenguaje**, CCS, 2003
- O'Grady, W., **Cómo aprenden los niños el lenguaje**, Akal, 2010
- Pascual García, P., **La Dislalia. Naturaleza, Diagnóstico y Rehabilitación**, CEPE, 2001
- Perelló, J., **Trastornos del habla**, (5ª Ed.), Masson, 2001
- Santacreu, J., Froján, M.X., **La tartamudez. Guía de prevención y tratamiento infantil**, Pirámide, 1993
- Serra, M., Serrat, E., Solé, R., Bel, A. y Aparici, M., **La adquisición del lenguaje**, Ariel Psicología, 2000

Recomendaciones

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Desenvolvimento da linguaxe/V51G120V01951

Proceso lecto-escritor: desenvolvimento, alterações, avaliação e tratamento/V51G120V01953

Subjects that it is recommended to have taken before

Psicología: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento/V51G120V01204

Psicología: Psicología do desenvolvemento de 6 a 12 anos/V51G120V01103

Other comments

IDENTIFYING DATA**Proceso lecto-escritor: desenvolvemento, alteracións, avaliación e tratamento**

Subject	Proceso lecto-escritor: desenvolvemento, alteracións, avaliación e tratamento			
Code	V51G110V01953			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	-	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Ciga Tellechea, Elena			
Lecturers	Ciga Tellechea, Elena			
E-mail	elena.cigatellechea@ceu.es			
Web	http://http://www.esuelamagisterioceuvigo.es/			
General description	Nesta materia penetrarémolos nunhas das competencias escolares máis instrumentais e importantes: a lectura e escritura. Primeiro profundaremos na teoría sobre as mesmas; despois veremos o seu proceso de adquisición; en terceiro lugar deterémolos nas dificultades máis comúns que presentan os alumnos nestas tarefas de ler e *escribir; e en cuarto lugar veremos as maneiras de identificar ou avaliar estas dificultades para, nun último momento, coñecer algúns dos procedementos de intervención que existen para atender estas dificultades nos alumnos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.			
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.			
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.			
C7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.			
C8	Saber informar a outros profesionais especialistas para abordar a colaboración do centro e do mestre na atención ás necesidades educativas especiais que se susciten			
C9	Adquirir recursos para favorecer a integración educativa de estudantes con dificultades.			
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.			
C23	Comprender que a observación sistemática é un instrumento básico para poder reflexionar sobre a práctica e a realidade, así como contribuír á innovación e a melloría en educación infantil.			
C25	Abordar análise de campo mediante metodoloxía observacional utilizando tecnoloxías da información, documentación e audiovisuais.			
C26	Saber analizar os datos obtidos, comprender críticamente a realidade e elaborar un informe de conclusións.			
C29	Valorar a importancia do traballo en equipo			
C42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.			
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.			
C44	Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita.			
C46	Comprender o paso da oralidade á escritura e coñecer os diferentes registros e usos da lingua.			

C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da lectura e a escritura e o seu ensino.
C49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
C50	Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.
C60	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula, así como dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima que facilite a aprendizaxe e a convivencia.
C62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.
C63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.
C67	Estas competencias, xunto coas propias do resto de materias, quedarán reflectidas no Traballo fin de Grado que compendia a formación adquirida ao longo de todos os ensinos descritos.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Razoamento crítico
D15	Aprendizaxe autónoma

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Coñecer e comprender os procesos básicos do desenvolvemento *psicolingüístico e as súas implicacións para a estimulación, a adquisición e a automatización da *lecto-escritura.	A1	B6	C42	
	A3		C44	
	A4		C46	
			C47	
Coñecer algunhas liñas de investigación actuais no ámbito da avaliación e intervención para a mellora das dificultades específicas en lectura e escritura.			C42	
			C47	
			C50	
Coñecer como detectar e avaliar as dificultades ou alteracións máis comúns que se producen na adquisición e o desenvolvemento da competencia lectora e escritora.		B6	C7	
			C42	
Coñecer algúns dos programas ou procedementos de intervención educativa para a estimulación do proceso *lecto-escritor e para a mellora das dificultades *lecto-escritoras.			C9	
			C47	
			C50	
			C60	
Reflexionar sobre a práctica docente á luz da teoría vista na materia.		B11	C23	
			C25	
			C26	
			C49	
			C62	
			C67	
Aplicar os coñecementos adquiridos para avaliar e *implementar plans e procedementos escolares que reforcen a competencia lectora e escritora dos alumnos.	A2	B3	C7	D7
		B6	C8	D8
			C21	D9
			C25	D11
			C26	
			C29	
			C43	
			C44	
			C50	
			C60	
			C62	
			C63	
Comprender textos complexos, sintetizar e traballar con diferentes tipos de información.	A5		C67	D1
				D2
				D3
				D6
				D13
				D15

Contidos

Topic

TEORÍA SOBRE A LECTURA E A ESCRITURA	-O proceso de recoñecemento de palabras: a teoría da dobre vía. -O proceso de comprensión. -A interacción entre os dous procesos. -O proceso de redacción ou expresión escrita.
A ADQUISICIÓN DA LECTURA E A ESCRITURA	Etapas na adquisición da linguaxe escrita.
As DIFICULTADES	-As dificultades no proceso de recoñecemento de palabras. -As dificultades no proceso de comprensión. -As dificultades na redacción ou expresión escrita.
A AVALIACIÓN	-Cando un alumno presenta dificultades específicas no recoñecemento ou escritura das palabras? -Que é o que necesita o alumno?
A INTERVENCIÓN	-A intervención nas habilidades específicas (recoñecemento e escritura de palabras). -A intervención nos procesos de comprensión e redacción. -A intervención paralela na capacidade auto-*regulatoria do alumno.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	28	0	28
Estudo previo	0	40	40
Debate	6	0	6
Traballo tutelado	6	26	32
Seminario	2	12	14
Presentación	10	8	18
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición e explicación por parte do profesor dos contidos teóricos da materia obxecto de estudo.
Estudo previo	Sempre, antes de cada sesión presencial-maxistral, o alumnado deberá ler e traballar pola súa conta a documentación ou o material proposto e facilitado polo profesor.
Debate	Charla aberta entre os alumnos e o profesor. Poderá centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...
Traballo tutelado	Realización dun traballo en pequenos grupos de traballo.
Seminario	Directrices de elaboración do traballo, supervisión e resolución de dúbidas.
Presentación	Exposición oral ante o grupo clase do traballo realizado nos pequenos grupos de traballo.

Atención personalizada

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Lección maxistral	Asistencia a clase e PARTICIPACIÓN nas diferentes actividades realizadas nela: explicación de contidos, debates, postas en común...	10	A3 D3 A4 D13 D15
Traballo tutelado	Consistirá na avaliación da parte escrita do traballo realizado nos pequenos grupos de traballo.	25	A2 B3 C7 D2 B6 C8 D7 B11 C9 D8 C21 D9 C23 D11 C25 C26 C29 C43 C49 C50 C60 C62 C63
Presentación	Avaliarase a exposición oral dos traballos tutelados realizados nos pequenos grupos.	25	C44 D2 C60 D3 C67

Resolución de problemas e/ou exercicios	EXAME FINAL. Poderase combinar as preguntas curtas con algunha pregunta un pouco máis longa de desenvolvemento. No entanto, isto concretarase ao longo do cuadrimestre.	40	A1 A5	C42 C44 C46 C47 C50 C67	D1 D3 D6 D13 D15
---	---	----	----------	--	------------------------------

Other comments on the Evaluation

Para aprobar a materia e calcular a media co resto de cualificacións, cómpre obter, cando menos, unha puntuación concreta esixida no exame final. Concretarase ao longo do cuadrimestre.

Os alumnos que por razóns xustificadas non poidan asistir a clase regularmente, ou aqueles que asistan a menos do 80% das sesións, acolleranse ao seguinte plan de avaliación: -Traballos tutelados (con exposición individual)= 50%-Exame final= 50% Importante: estes alumnos deberán porse en contacto coa profesora durante os primeiros días do cuadrimestre. Para saber as datas e horas dos exames (tanto o da convocatoria de maio como o da convocatoria de xullo), consultar o calendario oficial de exames da escola.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Defior, S., **Las dificultades de aprendizaje: un enfoque cognitivo: lectura, escritura, matemáticas**, 2ª ed., Aljibe, 2000

García, J.N., **Prevención en dificultades del desarrollo y del aprendizaje**, Pirámide, 2014

Jiménez, J.E. y Artiles, C., **Cómo prevenir y corregir las dificultades en el aprendizaje de la lectoescritura**, Síntesis, 2001

Rueda, M.I., **La lectura: Adquisición, dificultades e intervención**, 2ª ed., Amarú, 2003

Complementary Bibliography

Cassany, D., **Tras las líneas. Sobre la lectura contemporánea**, Anagrama, 2013

Cassany, D., **La cocina de la escritura**, 15ª ed., Anagrama, 2008

Cox, M., **La magia de leer en voz alta**, 1ª ed., Urano, 2020

Defior, S. y otros., **Aprendiendo a leer: materiales de apoyo**, Aljibe, 2004

Galve, J.L., **Evaluación e intervención en los procesos de la lectura y la escritura**, EOS, 2007

García, J. y González, D., **Dificultades de aprendizaje e intervención psicopedagógica. Volumen II lectura y escritura**, EOS, 2000

Guzman, F., Navarro, M. y García, E., **Escritura y lectura en educación infantil. Conceptos, secuencias didácticas y evaluación**, Pirámide, 2015

Jáuregui, C.A., Mora, C.A., Carrillo, D., Oviedo, N., Pabón, Y.L. y Rodríguez, A.J., **Manual práctico para niños con dificultades en el aprendizaje**, Médica panamericana, 2016

Jimenez, J.E., **Dislexia en español. Prevalencia e indicadores cognitivos, culturales, familiares y biológicos.**, Pirámide, 2012

Lebrero, M.P. y Fernández, M.D., **Lectoescritura. Fundamentos y estrategias didácticas**, Síntesis, 2015

Martín Vegas, R.A., **Manual de didáctica de la lengua y la literatura**, Síntesis, 2010

Monfort, M. y Juárez, A., **El niño que habla**, CEPE, 1987

Núñez, J.A., **Lectura y literatura en Educación Primaria**, CEU ediciones, 2015

Outon, P., **Programas de intervención con disléxicos (diseño, implementación y evaluación)**, CEPE, 2007

Parodi, G., **Comprensión de textos escritos**, Eudeba, 2014

Pozo y otros., **Al ataque mis plumillas**, Aljibe, 2003

Ripoll, J.C. y Aguado, G., **Enseñar a leer. Cómo hacer lectores competentes.**, Editorial EOS, 2015

Sánchez, E., **Los textos expositivos. Estrategias para mejorar su comprensión**, Santillana, 1993

Sánchez, E., **Comprensión y redacción de textos**, Edebé, 1998

Sánchez, E., García, J.R. y Rosales, J., **La lectura en el aula: qué se hace, qué se debe hacer y qué se puede hacer**, GRAÓ, 2010

Solé, I., **Estrategias de lectura**, GRAÓ, 2000

Tirado, M.A., **Dime cómo lees y te diré cuánto aprendes ¿Qué nos aporta la investigación a la enseñanza de la lectura?**, 71, 1-65, Revista Supervisión 21, 2024

Toro, J. y Cervera, M., **TALE. Test de análisis de lectoescritura**, Machado, 2014

Wolf, M., **Lector, vuelve a casa. Cómo afecta a nuestro cerebro la lectura en pantallas**, Deusto, 2020

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**Recursos didácticos na aula de audición e linguaxe**

Subject	Recursos didácticos na aula de audición e linguaxe			
Code	V51G110V01954			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Optional	-	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Criado del Rey Morante, Julia			
Lecturers	Criado del Rey Morante, Julia			
E-mail	julia.criadorey@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
General description	Esta materia resulta de gran interese dentro da mención en Audición e Linguaxe polo seu carácter práctico. O seu obxectivo é dotar ao futuro mestre dunha serie de recursos didácticos que faciliten a súa práctica docente na área mencionada, tanto á hora de avaliar como de traballar co alumnado que presente dificultades na audición como na linguaxe oral.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code				
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.			
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.			
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.			
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.			
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.			
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.			
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.			
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.			
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.			
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.			
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.			
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.			
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.			
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.			
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.			
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.			
C2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.			
C6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.			
C7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.			
C11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.			

C13	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e intergeneracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sostenible.
C17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.
C21	Saber traballar en equipo con outros profesionais de dentro e fóra do centro na atención a cada estudante, así como na planificación das secuencias de aprendizaxe e na organización das situacións de traballo no aula e no espazo de xogo, identificando as peculiaridades do período 0-3 e do período 3-6.
C42	Coñecer o currículo de lingua e lectoescritura desta etapa así como as teorías sobre a adquisición e desenvolvemento das aprendizaxes correspondentes.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da lectura e a escritura e o seu ensino.
C48	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües.
C49	Recoñecer e valorar o uso adecuado da linguaxe verbal e non verbal.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
1. Identificar dificultades de aprendizaxe no ámbito da audición e da linguaxe oral, informais e colaborar no seu tratamento.	A1 A2 A3 A4 A5	B6 B10	C7 C11 C17 C21 C42 C49	D1 D2 D6 D8 D9 D21
2. Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a nenos e nenas con diferentes capacidades de de audición e linguaxe oral, distintos ritmos de aprendizaxe e diferente procedencia cultural.	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B6	C1 C2 C7 C17 C43	D2 D7 D8 D9 D17
3. Diseñar e aplicar estratexias de prevención e intervención psicoeducativas na aula para favorecer o desenvolvemento da audición e da linguaxe oral nos nenos e nenas	A1 A2 A3 A4 A5	B6 B7 B9 B12	C13 C17 C21 C48	D2 D7 D8 D12 D16 D17 D21
4. Aplicar métodos e estratexias de investigación e intervención no campo das dificultades de aprendizaxe da audición e da linguaxe oral.	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B3 B4	C1 C42 C43 C47 C49	D3 D6 D8 D9 D12 D17 D21
5. Promover o traballo autónomo e a adquisición de estratexias que permitan a procura de información relevante en función das necesidades formativas e de actuación en cada momento.	A1 A2 A3 A4 A5	B11	C6	D7 D8 D15 D16 D17 D21

Contidos

Topic

1. Distribución da aula.

2. Recursos de Avaliación.

3. Recursos de Intervención: material didáctico en diferentes soportes, Tics.

4. Bibliografía e páxinas web/blogues.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	2	0	2
Lección maxistral	10	10	20
Aprendizaxe colaborativa	16	15	31
Presentación	20	25	45
Cartafol/dossier	0	10	10
Prácticas con apoio das TIC	4	16	20
Exame de preguntas obxectivas	2	20	22

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Sesión inicial. Presentación da materia.
Lección maxistral	Exposición de contidos e bases teóricas da materia por parte do profesorado. Inclúe as directrices para desenvolver traballos, casos ou proxectos polos estudantes.
Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumno traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e profundar na súa propia aprendizaxe
Presentación	Exposición por parte do alumno ante o docente e o grupo de clase dun tema asignado polo profesor con contidos da materia ou acerca dos resultados dun traballo, exercicio ou proxecto.
Cartafol/dossier	Recompilación do traballo do/a estudante co obxectivo de demostrar os seus esforzos, progresos e logros nunha área. A recompilación debe incluír contidos elixidos polo/o alumno/a, os criterios de selección e evidencias de autorreflexión.
Prácticas con apoio das TIC	Procura, selección e almacenamento de recursos on-line.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	Proporcionáveselle ao alumnado orientacións de forma presencial na aula, tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico) sobre cuestións propostas en seminarios, traballos ou calquera outra actividade relacionada coa materia. As tutorías académicas terán lugar no despacho A.
Presentación	Proporcionáveselle ao alumnado orientacións de forma presencial na aula, tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico) sobre cuestións propostas en seminarios, traballos ou calquera outra actividade relacionada coa materia. As tutorías académicas terán lugar no despacho A.
Prácticas con apoio das TIC	Proporcionáveselle ao alumnado orientacións de forma presencial na aula, tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico) sobre cuestións propostas en seminarios, traballos ou calquera outra actividade relacionada coa materia. As tutorías académicas terán lugar no despacho A.
Aprendizaxe colaborativa	Proporcionáveselle ao alumnado orientacións de forma presencial na aula, tutoría ou de forma non presencial (correo electrónico) sobre cuestións propostas en seminarios, traballos ou calquera outra actividade relacionada coa materia. As tutorías académicas terán lugar no despacho A.

Avaliación

Description	Qualification Training and Learning Results
-------------	---

Aprendizaxe colaborativa	Comprende un grupo de procedementos de ensino que parten da organización da clase en pequenos grupos mixtos e heteroxéneos onde o alumno traballa de forma coordinada entre si para desenvolver tarefas académicas e profundar na súa propia aprendizaxe.	25	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6 B7 B9 B10 B11 B12	C1 C2 C6 C7 C11 C13 C17 C21 C42 C43 C47 C48 C49	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D12 D15 D16 D17 D21
Presentación	Exposicións dos traballos realizados ao longo do cuadrimestre	25	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6 B7 B9 B11	C1 C2 C6 C7 C21 C42 C43 C47 C48 C49	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D9 D17 D21
Cartafol/dossier	Recompilación do traballo do/a estudante co obxectivo de demostrar os seus esforzos, progresos e logros nunha área.	10	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B6 B11	C1 C2 C7 C11 C42 C43 C47 C48 C49	D1 D2 D3 D6 D7 D8 D12 D17
Exame de preguntas obxectivas	A data do exame establecerase segundo o calendario oficial e poderase consultar na páxina web do centro.	40	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B7 B11	C2 C42 C43 C47 C49	D1 D2 D6 D8 D17 D21

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe.

En liñas xerais procurarase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A cualificación final do sistema de **AVALIACIÓN CONTINUA** será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido no artigo 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

Todo traballo copiado, plagiado ou realizado pola IA será cualificado cun 0.

Para os traballos e entregas propostas daranse datas de entrega inamovibles en caso de non ser entregadas avalíaranse cun 0.

Cada falta de ortografía descontará 0,25 puntos en todos aqueles documentos escritos que se entreguen á profesora.

O alumnado repetidor deberá acollerse aos criterios de avaliación da guía docente vixente neste curso, non se gardarán notas de cursos anteriores.

As titorías da materia terán lugar no despacho A en o horario indicado na porta ao longo do curso 25/26.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Susanibar, F, **Trastornos del habla: de los fundamentos a la evaluación.**, EOS, 2016

Silva, C, **Método Diverlexia: intervención psicopedagógica de la dislexia.**, Bubok Publishing, 2022

Complementary Bibliography

Grandi, D. y Donato, G., **Terapia miofuncional. Diagnóstico y tratamiento.**, Lebón, 2006

Guía para la Atención del Alumnado con Trastornos en el Lenguaje Oral y Escrito., Consejería de Educación, Ciencia y Tecnología,

López, G., **Enséñame a hablar. Un material para la estructuración del lenguaje.**, Grupo editorial universitario, 1998

López, G., **Dime por qué. Un material para trabajar el desarrollo pragmático del lenguaje.**, Grupo editorial universitario, 2009

Magni A. Y Crotti, E., **Garabatos: el lenguaje secreto de los niños.**, Sirio, 2007

Monfort M. y Juárez, A., **Estimulación del lenguaje oral.**, Santillana, 1996

Monfort M., Rojo A. y Juárez A., **Programa elemental de comunicación bimodal.**, CEPE, 1999

Monfort M. y Juárez, A., **SYNTAX. Un soporte para la comunicación referencial y la construcción de predicados.**, Entha, 2002

Puyuelo, M. y Rondal, J.A., **Manual de desarrollo y alteraciones del lenguaje.**, Masson, 2003

Rodari G., **Gramática de la fantasía.**, Bronce, 2010

Toro, J. y Cervera, M., **Test de Análisis de Lecto- Escritura (TALE).**, Antonio Machado, 1995

Zambrana, N. y Dalva, I., **Logopedia y Ortopedia maxilar en la rehabilitación orofacial. Tratamiento precoz y preventivo. Terapia miofuncional.**, Masson, 1998

Cornago, A., <https://elsonidodelahierbaalcrecer.teachable.com>,

[www. espaciologopedico.com](http://www.espaciologopedico.com), **Espacio Logopédico**,

<https://www.orientacionandujar.es>, **Orientación Andújar**,

susanamaestraideal.blogspot.com.es, **Susana maestra de AL**,

cosasdeaudicionylenguaje.blogspot.com.es, **Cosas de Audición y Lenguaje**,

<http://siembraestrellas.blogspot.com>, **Siembra Estrellas**,

<https://www.agmal.org>, **Asociación Galega de Mestres de AL**,

<https://infosal.es/blog-2/>, **Infancia, Formación y Salud**,

<https://federacionmaestrosal.org>, **Federación Española de Maestros de Audición y Lenguaje**,

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Prevención e intervención nas alteracións comunicativa-lingüísticas/V51G110V01955

Proceso lecto-escritor: desenvolvemento, alteracións, avaliación e tratamento/V51G110V01953

Psicopatoloxía da audición e da linguaxe/V51G110V01952

Desenvolvemento da linguaxe/V51G120V01951

Other comments

1/ Asistencia continuada a clase.

2/ Dominio da informática a nivel de usuario (tratamento de textos, bases de datos, programa de presentacións, correo electrónico e internet.

3/ Actitude favorable e receptiva cara á aprendizaxe.

IDENTIFYING DATA**Prevenção e intervención nas alteracións comunicativa-lingüísticas**

Subject	Prevenção e intervención nas alteracións comunicativa-lingüísticas		
Code	V51G110V01955		
Study programme	Grao en Educación Infantil		
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year
	6	Optional	-
Teaching language	Castelán		
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)		
Coordinator	García Cajide, María Purificación		
Lecturers	García Cajide, María Purificación		
E-mail	mariapurificacion.garciacajide@ceu.es		
Web	http://https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/		
General description	A detención e prevención dos problemas nas alteracións comunicativo-lingüísticas, no desenvolvemento do alumnado, é fundamental para a súa aprendizaxe escolar.		
Quadmester	2c		

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C6	Coñecer a dimensión pedagóxica da interacción cos iguais e os adultos e saber promover a participación en actividades colectivas, o traballo cooperativo e o esforzo individual.
C7	Identificar dificultades de aprendizaxe, disfuncións cognitivas e as relacionadas coa atención.
C11	Coñecer e saber exercer as funcións de titor e orientador en relación coa educación familiar.
C17	Colaborar cos profesionais especializados para solucionar devanditos trastornos.
C19	Comprender que a dinámica diaria en educación infantil é cambiante en función de cada estudante, grupo e situación e saber ser flexible no exercicio da función docente.
C43	Favorecer as capacidades de fala e de escritura.
C62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Coñecer e comprender os procesos de diagnóstico e obxectivos da avaliación da linguaxe.	B1	C1	D1
Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao neno/a, no contexto familiar, social e escolar.	B2	C2	D2
	B3	C7	D6
	B4	C11	D7
	B5	C62	D8
	B6		D9
	B11		D12
			D13
			D14
			D15
			D17
Coñecer como detectar e avaliar as dificultades ou alteracións máis comúns que se producen na adquisición e desenvolvemento linguístico. saber informar e colaborar no seu tratamento.	B1	C1	D1
	B2	C2	D2
Dominar os coñecementos necesarios para comprender o desenvolvemento da audición e da linguaxe destes estudantes e identificar disfuncións.	B5	C4	D6
	B6	C6	D7
	B11	C7	D8
		C11	D9
			D12
			D13
			D14
			D15
			D16
			D17
Saber informar e colaborar con outros profesionais para abordar as necesidades educativas especiais que se expoñen.	B4	C6	D1
Identificar e planificar a resolución de situacións que afecten a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe.	B5	C7	D2
	B10	C11	D7
	B11	C17	D8
			D9
			D13
			D14
Adquirir recursos necesarios para a elaboración dunha intervención personalizada.	B3	C1	D1
Analizar e comprender os procesos educativos na aula e fóra dela.	B5	C2	D2
Coñecer os procesos de interacción e comunicación na aula.	B6	C4	D7
	B7	C7	D8
	B9	C11	D12
	B10	C19	
	B11	C43	
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	B1	C1	D1
	B3	C2	D7
	B5	C4	D8
	B6	C6	D9
		C7	
		C17	
		C43	

Contidos

Topic	
1. Avaliación da linguaxe.	1.1.- Compoñentes do proceso. 1.2.- Obxectivos de avaliación. 1.3.- Contidos da avaliación.
2. O diagnóstico.	2.1.- O diagnóstico.
3. A intervención e os seus obxectivos.	3.1.- Contidos da intervención. 3.2.- Modelos, procedementos e estratexias de intervención.
4. Diagnóstico e intervención nas alteracións da articulación.	4.1.- Trastornos dos sons da fala (dislalias) 4.2.- Disartria. 4.3.- Disglosias. 4.4.- Análisis e resolución de casos
5. Diagnóstico e intervención nas alteracións de fluidez verbal.	5.1.- Disfemias. 5.2.- Análisis e resolución de casos

6. Diagnóstico e intervención da comunicación.	6.1.- Afasia. 6.2.- Mutismo Selectivo. 6.3.- Análise e resolución de casos.
7. Trastornos da comunicación e a linguaxe no espectro autista.	7.1.- Diagnóstico e intervención. 7.2.- SAAC (Sistemas Aumentativos e/ou Alternativos da Comunicación). 7.3.- Análise e resolución de casos.
8. Diagnóstico e intervención na discapacidade mental.	8.1.- Diagnóstico e intervención. 8.2.- Análise e resolución de casos.
9. Diagnóstico e intervención na discapacidade motora.	9.1.- Diagnóstico e intervención. 9.2.- Análise e resolución de casos.
10. Diagnóstico e intervención na discapacidade auditiva.	10.1.- Diagnóstico e intervención. 10.2.- Análise e resolución de casos.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Seminario	4	4	8
Presentación	2	0	2
Traballo tutelado	2	10	12
Estudo de casos	10	20	30
Lección maxistral	30	34	64
Estudo de casos	2	12	14
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	12	14
Traballo	2	4	6

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afrontar ou completar os contidos da materia. Pódese usar como complemento das clases teóricas.
Presentación	Exposición, por parte do alumnado, ante o/a docente e o grupo de clase, dun tema asignado polo/a docente, con contidos da materia ou acerca dos resultados dun traballo, exercicio ou proxecto. Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.
Traballo tutelado	Entrevista que o alumnado manteñen coa docente da materia, para asesoramento e desenvolvemento de actividades e o proceso de aprendizaxe
Estudo de casos	Exposición e resolución de casos, da materia.
Lección maxistral	Exposición de contidos e bases teóricas da materia, por parte do profesorado, incluíndo as directrices para desenvolver traballos, casos ou proxectos polos estudantes.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Os estudantes disporán de atención personalizada, tanto en horas de tutoría (consultar web universidade) como en horas de traballo en grupo. Nelas atenderase e resolverán todas as dúbidas existentes. Previa comunicación coa docente, poderase marcar outro día e hora, en caso, de non poder realizarse en devandito día

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Estudo de casos		40	
	Resolución de casos		
Exame de preguntas de desenvolvemento	Realización dun plan de intervención sobre un caso.	40	
Traballo	Visionado dun documental sobre o Autismo e traballo sobre iso	20	

Other comments on the Evaluation

A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobo o exame non se sumasen as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na

segunda convocatoria. Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente mais dun 20% do computo total das horas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolve segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do proceso de Ensino do Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. Estes estudantes realizan os traballos e actividades da materia así como o visionado dunha película e o seu exame correspondente. Para superar a materia, deben estar aprobadas, todas e cada unha das partes, descritas anteriormente.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

José Luis Gallego Ortega, **Nuevo manual de logopedia escolar: Los problemas de comunicación y lenguaje en el niño (ESCUELA Y NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAL)**, 1. 978-8497008761, 1ª edición, Aljibe, 2019

ARASAC,

El sonido de la hierba al crecer,

Mi aula de P.T.,

Orientación Andújar,

Perianez, Jose Antonio y Rios-Lago, Marcos, **Guía de intervención logopédica en las funciones ejecutivas**, Síntesis, 2017

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Desenvolvemento da linguaxe/V51G120V01951

Recursos didácticos na aula de audición e linguaxe/V51G120V01954

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Proceso lecto-escritor: desenvolvemento, alteracións, avaliación e tratamento/V51G120V01953

Psicopatoloxía da audición e da linguaxe/V51G120V01952

Recursos didácticos na aula de audición e linguaxe/V51G120V01954

Subjects that it is recommended to have taken before

Psicoloxía: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento/V51G120V01204

Didáctica da lingua e literatura: Español/V51G120V01506

Didáctica da lingua e literatura: Galego/V51G120V01501

Other comments

1) Asistencia a clase. Avaliación *contínua do alumno en que se valorará a asistencia e a participación activa do mesmo nas clases.

2) Os alumnos que non asistan a clase, *deberan *ponerse en contacto coa profesora, para *tutorías e preparación do exame final.

IDENTIFYING DATA				
Prácticas externas: Practicum				
Subject	Prácticas externas: Practicum			
Code	V51G110V01981			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	48	Mandatory	4	An
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Muñoz Prieto, María del Mar			
Lecturers	Muñoz Prieto, María del Mar			
E-mail	mmunoz@ceu.es			
Web	http://https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/estudios/practicum/			
General description	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento *B1 *B6 *C61 *C62 *C68 D1 Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro onde se realizan as prácticas escolares			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promova nos estudantes.
C1	Comprender os procesos educativos e de aprendizaxe no período 0-6, no contexto familiar, social e escolar.
C2	Coñecer os desenvolvementos da psicología evolutiva da infancia nos períodos 0-3 e 3-6.
C3	Coñecer os fundamentos de atención temprana.
C4	Recoñecer a identidade da etapa e as súas características cognitivas, psicomotoras, comunicativas, sociais, afectivas.
C5	Saber promover a adquisición de hábitos en torno á autonomía, a liberdade, a curiosidade, a observación, a experimentación, a imitación, a aceptación de normas e de límites, o xogo simbólico e heurístico
D1	Capacidade de análise e síntese
D3	Comunicación oral e escrita
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D17	Creatividade

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Asumir que la competencia profesional del maestro ha de ir perfeccionando y adaptándose a los cambios científicos, pedagógicos y sociales a lo largo de la vida.	A1	B5	C1	D1
	A4	B6	C2	D3
		B10	C3	D8
				D9
				D17

Diseñar, planificar y evaluar procesos de enseñanza-aprendizaje, tanto de manera individual como grupal.	A1 A5	B5 B6 B10 B11	C1 C2 C3 C4 C5	D1 D3 D8 D9 D17
--	----------	------------------------	----------------------------	-----------------------------

Contidos

Topic	
1. Observación e análise da realidade escolar e do contexto físico, socioeconómico, cultural e lingüístico	1.1. Observación e análise do contexto socioeconómico, cultural e lingüístico. 1.2. Observación e análise do centro: estrutura organizativa, documentos do centro, colaboración con outras institucións 1.3. Observación e análise da aula. 1.4. Observación e análise do grupo clase e de casos de especial interese educativo.
2. Interacción e comunicación no ámbito educativo	2.1. Comunicación e interacción docente-alumno 2.2. Comunicación e interacción entre os estudantes.
3. A planificación educativa na escola na etapa de educación primaria. Identificación, selección e discusión de técnicas e estratexias para a xestión e o control da aula	3.1. Principios de ensino activo. 3.2. Xestión da aula na educación Infantil
4. A intervención docente do estudante en prácticas. Deseño e desenvolvemento de estratexias e recursos educativos para o ensino en áreas instrumentais e de contidos específicos	4.1. Estratexias e estilos de ensino-aprendizaxe 4.2. Recursos didácticos e innovación docente. 4.3. *Implementación das propostas deseñadas aplicadas ás áreas instrumentais e contidos específicos.
5. Deseño, realización e avaliación de intervencións educativas en relación co itinerario de especialización do estudante de prácticas	5.1. Identificación de necesidades, deseño e *implementación das respostas educativas. 5.2. Análise e avaliación das intervencións realizadas
6. Análise e valoración crítica do proceso de ensino e aprendizaxe na aula desde os marcos teóricos e *metodolóxicos ofrecidos polas outras materias	6.1. Avaliación do proceso de ensino aprendizaxe. 6.2. Análise e avaliación da práctica docente realizada. Fortalezas e debilidades. Propostas de mellora.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	4	6	10
Prácticum, Practicas externas e clínicas	526	574	1100
Seminario	10	20	30
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	0	60	60

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Antes de comezar as prácticas, o alumno deberá acudir a algunha reunión que se propoña na Escola, para a entrega de material, e/ou coñecer horarios
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O alumno asistirá o centro educativo desde o día 18 de setembro de 2024 até o día 23 de marzo de 2026
Seminario	O alumno asistirá á Escola de Maxisterio cada quince días para reflectir as súas experiencias aos seus compañeiros

Atención personalizada

Methodologies	Description
Actividades introductorias	A principios de setembro de 2024, os alumnos acudirán á Escola para a entrega de documentación para comentarles aspectos esenciais do inicio das prácticas.
Prácticum, Practicas externas e clínicas	Desde o 16 de setembro de 2024, até o 28 de febreiro de 2025, o alumno estará a facer prácticas nos colexios.
Seminario	O alumno asistirá cada *quinze días á Escola de Maxisterio.
Tests	Description
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	Os profesores-titores dos centros educativos enviarán á aos profesores-titores da Escola de Maxisterio, unha avaliación dos alumnos.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Prácticum, Practicas externas e clínicas	O alumno realizará as súas prácticas nun centro educativo	50	A1 A4 A5	B5 B6 B10 B11	C1 C2 C3 C4 C5	D1 D3 D8 D9 D17
Informe de prácticas, prácticum e prácticas externas	O alumno deberá entregar o informe entregado polo profesor-titor do colexio	50	A1 A4 A5	B5 B6 B10 B11	C1 C2 C3 C4 C5	D1 D3 D8 D9 D17

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia do Prácticum el estudiante deberá alcanzar o aprobado no caso dos criterios de avaliación nos informes, tanto do titor/la del centro escolar como del tutor/a académico.

La tutora o tutor del centro escolar, como indica el art. 13 del Real Decreto 592/2014, de 11 de xulio, no que se regulan as prácticas académicas externas dos estudiantes universitarios, realizará e remitirá ao titor/a académico da Universidade.

Para facilitar o proceso de avaliación, antes do inicio das prácticas, el coordinador/la del Prácticum le remitirá ao centro escolar a folla de avaliación no se reflexen as diferentes competencias objecto da mesma.

O estudiante que no supere a avaliación da materia podrá presentarse na segunda convocatoria, no mes de xulio, na que se evaluarán as competencias no adquiridas na 1ª oportunidade.

Os estudantes poden consultar as datas na plataforma da escola de maxisterio

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Alonso, J., **Orientación educativa.**, Síntesis, 1995

Álvarez, L., **La diversidad en la práctica educativa: modelos de orientación y tutoría**, EOS, 2000

Benavent, J., **La orientación psicopedagógica en España.**, Promolibro, 2000

Bolívar, A., **Competencias básicas y currículo.**, Síntesis, 2010

Otero-López, J. M., **Psicología de la personalidad.**, Ariel, 1998

Zabalza, M.A., **La teoría de las prácticas. Formación práctica de los profesores**, Diputación de Pontevedra, 1990

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Ética e deontoloxía profesional/V51G110V01902

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Educación: Organización do centro escolar/V51G110V01203

Subjects that it is recommended to have taken before

Psicoloxía: Psicoloxía do desenvolvemento de 0-6 anos/V51G110V01104

Other comments

Importante cursar as materias dos primeiros anos do Grao en Maxisterio, tanto de Infantil como de Primaria

IDENTIFYING DATA				
Traballo de Fin de Grao				
Subject	Traballo de Fin de Grao			
Code	V51G110V01991			
Study programme	Grao en Educación Infantil			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	4	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Fragueiro Barreiro, María Sandra			
Lecturers	Fragueiro Barreiro, María Sandra			
E-mail	sandra.fragueirobarreiro@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/estudios/trabajo-fin-grado-magisterio-vigo.php			
General description	O Traballo Fin de Grao (TFG) é unha materia de carácter obrigatorio. Permitirá ao alumnado mostrar de forma integrada a adquisición das competencias e os contidos formativos asociados ao título de Grao en Educación Infantil. Para poder cursar esta materia será requisito imprescindible ter matriculadas todas as materias requiridas para finalizar o plan de estudos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer os obxectivos, contidos curriculares e criterios de avaliación da Educación Infantil.
B2	Promover e facilitar as aprendizaxes na primeira infancia, desde unha perspectiva globalizadora e integradora das diferentes dimensións cognitiva, emocional, psicomotora e volitiva.
B3	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade que atendan ás singulares necesidades educativas dos estudantes, á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos.
B4	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela e abordar a resolución pacífica de conflitos. Saber observar sistematicamente contextos de aprendizaxe e convivencia e saber reflexionar sobre eles.
B5	Reflexionar en grupo sobre a aceptación de normas e o respecto aos demais. Promover a autonomía e a singularidade de cada estudante como factores de educación das emocións, os sentimentos e os valores na primeira infancia.
B6	Coñecer a evolución da linguaxe na primeira infancia, saber identificar posibles disfuncións e velar pola súa correcta evolución. Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e multilingües. Expresarse oralmente e por escrito e dominar o uso de diferentes técnicas de expresión.
B7	Coñecer as implicacións educativas das tecnoloxías da información e a comunicación e, en particular, da televisión na primeira infancia.
B8	Coñecer fundamentos de dietética e hixiene infantís. Coñecer fundamentos de atención prematura e as bases e desenvolvementos que permiten comprender os procesos psicolóxicos, de aprendizaxe e de construción da personalidade na primeira infancia.
B9	Coñecer a organización das escolas de educación infantil e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Asumir que o exercicio da función docente debe perfeccionarse e adaptarse aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida.
B10	Actuar como orientador de pais e nais en relación coa educación familiar no período 0-6 e dominar habilidades sociais no trato e relación coa familia de cada estudante e co conxunto das familias.
B11	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promova nos estudantes.
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación infantil e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos.
C62	Relacionar teoría e práctica coa realidade do aula e do centro.
C63	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica.
C64	Participar nas propostas de mellora nos distintos ámbitos de actuación que se poidan establecer nun centro
C65	Regular os procesos de interacción e comunicación en grupos de estudantes de 0-3 anos e de 3-6 anos.

C66 Coñecer formas de colaboración cos distintos sectores da comunidade educativa e da contorna social.

D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática
D6	Capacidade de xestión da información
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun contexto internacional
D11	Habilidades nas relacións interpersoais
D12	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D13	Razoamento crítico
D14	Compromiso ético
D15	Aprendizaxe autónoma
D16	Adaptación a novas situacións
D17	Creatividade
D18	Lideranza
D19	Coñecemento doutras culturas e costumes
D20	Iniciativa e espírito emprendedor
D21	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
É capaz de estudar ou avaliar situacións educativas e recoller, ordenar, tratar e analizar a información, tendo en conta os puntos de vista dos participantes, os conceptos teóricos, os datos da investigación, as normas legais e os procedementos institucionais.	A1	B1	C63	D6
	A2	B2	C64	D11
	A3	B4	C66	D13
	A4	B5		D14
	A5	B8		D15
				D16
É capaz de deseñar, implementar e avaliar proxectos de intervención educativa o o ciclo de infantil e planea de forma negociada unha secuencia de accións e seguir e avaliar o seu desenvolvemento.	A1	B2	C63	D1
	A2	B4	C64	D2
	A3	B6	C65	D9
	A4	B7	C66	D10
	A5			D13
É capaz de programar o propio traballo asignando prioridades, cumprindo coas obrigacións pre-profesionais e analizando a eficacia do propio programa de traballo.	A1	B10	C62	D2
	A2	B12	C63	D8
	A3			D21
	A4			
	A5			
É capaz de contribuír á promoción de boas prácticas do mestre participando no desenvolvemento e análise das propostas educativas que se implementan.	A1	B7	C66	D5
	A2	B9		D12
	A3	B12		D19
	A4			D20
	A5			
É capaz de sintetizar información e soste argumentos sólidos.	A1	B2		D3
	A2	B3		D4
	A3	B11		
	A4			
	A5			
É capaz de presentar conclusións verbalmente e por escrito, de forma estruturada e adecuada á audiencia para a que fosen preparadas.	A1	B8		D3
	A2			D5
	A3			D6
	A4			
	A5			
É capaz de elaborar e redactar informes de investigación aplicada á intervención educativa e traballos académicos e profesionais utilizando distintas técnicas, incluídas as derivadas das tecnoloxías da información e a comunicación.	A1	B11	C65	D3
	A2			D16
	A3			D17
	A4			D18
	A5			

Contidos

Topic

Contidos relacionados coas materias do título. Contidos das materias do Grao de Educación Infantil.

Planificación, desenvolvemento e/ou avaliación de investigacións, recursos didácticos ou proxectos de intervención. Investigacións, recursos didácticos ou proxectos de intervención.

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	2	0	2
Traballo tutelado	22	110	132
Presentación	1	15	16

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Actividades introductorias	Actividades dirixidas á presentación do TFG, proporcionando orientacións sobre a organización, planificación, deseño e realización do traballo.
Traballo tutelado	Ao alumnado asignaráselle un titor/a para a realización do TFG. A titorización consistirá en supervisar e orientar ao estudante na temática, metodoloxía, elaboración e presentación e calquera outro aspecto académico, así como falicitar a súa xestión, dinamizar e facilitar todo o proceso ata a súa presentación e defensa.
Presentación	Exposición e defensa por parte do alumnado do TFG realizado ante un tribunal.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Traballo tutelado	O alumnado realizará o TFG baixo a tutela do seu titor/a asignado.
Presentación	O alumnado realizará a defensa oral do TFG.

Avaliación						
Description		Qualification	Training and Learning Results			
Traballo tutelado	Traballo escrito presentado seguindo o modelo de traballo solicitado así como as orientacións publicadas na Web. Seguimento da realización. Nos comentarios especificase a porcentaxe de cualificación segundo o tipo de tribunal elixido para presentar a defensa.	60	A1	B1	C62	D1
			A2	B2	C63	D2
			A3	B3	C64	D3
			A4	B4	C65	D4
			A5	B5	C66	D5
				B6		D6
				B7		D8
				B8		D9
				B9		D10
				B10		D11
				B11		D12
				B12		D13
						D14
						D15
						D16
						D17
						D18
						D19
						D20
						D21

Presentación	Avaliación da presentación escrita e defensa oral ante un tribunal. Nos comentarios especificase a porcentaxe de cualificación segundo o tipo de tribunal elixido para presentar a defensa.	40	A1	B1	C62	D1
			A2	B2	C63	D2
			A3	B3	C64	D3
			A4	B4	C65	D4
			A5	B5	C66	D5
				B6		D6
				B7		D8
				B8		D9
				B9		D10
				B10		D11
				B11		D12
				B12		D13
						D14
						D15
						D16
						D17
						D18
						D19
						D20
						D21

Other comments on the Evaluation

No momento de facer a solicitude de defensa na Intranet o estudantado co visto e prace da persoa titora (se existise desacordo entre ambos, prevalecerá a decisión da persoa titora) deberá optar por:

1.- Avaliación do traballo por un **tribunal unipersoal** (persoa titora):

A persoa titora do TFG será a encargada da avaliación e cualificación. O estudante deberá defender en acto público o seu TFG perante o/a titor/a. A cualificación final estará integrada por:

a) Valoración do traballo: 60%. Avaliaranse o progreso académico do/a estudante, os contidos, o proceso de elaboración, a consecución dos obxectivos e a presentación e calidade do traballo escrito.

b) Exposición e defensa do TFG: 40%. Avaliaranse a selección, o equilibrio e a organización do contido na presentación oral, a competencia comunicativa oral, o emprego axeitado do vocabulario, así como dos recursos informáticos e as respostas ás cuestións formuladas polo tribunal.

2.- Avaliación do traballo por **tribunal colexiado**:

A cualificación do tribunal estará integrada pola suma de:

a) Valoración do traballo por parte do/a titor/a: 30%. Avaliaranse o progreso académico do/a estudante, os contidos, o proceso de elaboración, a consecución dos obxectivos e o traballo escrito.

b) Valoración do traballo escrito e da exposición e defensa do contido do TFG por parte do Tribunal: 70%. O tribunal estará composto por tres profesores/as do Centro. A valoración do tribunal será a media aritmética das notas atribuídas por cada un dos seus membros. Os criterios de avaliación son os seguintes: traballo escrito (60%) e exposición e defensa oral (40%).

A defensa do TFG realizarase, previa convocatoria pública, de forma pública e presencial ante o tribunal unipersoal ou o tribunal colexiado, e consistirá nunha exposición (15 minutos) e unha quenda de preguntas e respostas (15 minutos). O TFG debe ser un traballo persoal no que se constrúa un discurso propio. Cando se utilicen ideas ou palabras doutra autoría acreditarase explicitamente a súa orixe.

O alumnado que non supere o TFG na avaliación do segundo cuatrimestre poderá presentarse á segunda convocatoria no mes de xullo. No caso de obter a cualificación de suspenso, ben sexa na primeira ou segunda convocatoria, o tribunal fará chegar un informe coas recomendacións oportunas ao alumnado e á persoa titora para a mellora do traballo e a súa posterior avaliación.

As datas de entrega da memoria e da defensa do TFG serán publicadas con antelación suficiente na web da Escola Universitaria CEU de Maxisterio: <http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/estudios/trabajo-fin-grado-magisterio-vigo.php>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Bell, J., **Cómo hacer tu primer trabajo de investigación: guía de investigadores en educación y ciencias sociales**, Gedisa, 2005

Ferrer, V.; Carmona, M. y Soria, V., **El Trabajo de Fin de Grado. Guía para estudiantes, docentes y agentes colaboradores**, McGraw Hill, 2012

Walker, M., **Cómo escribir trabajos de investigación**, Gedisa, 2000

Complementary Bibliography

Cerezo Herrero, E. y García Bellido, R., **Investigar en Ciencias Sociales: Cómo elaborar un Trabajo de Fin de Grado o Máster**, McGraw Hill, 2021

Rodríguez, M. C. y Castro, E. M., **Guía para mellorar a redacción do TFG e do TFM**, Universidade de Vigo-Xunta de Galicia, 2020

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Prácticas externas: Practicum/V51G110V01981

Other comments

Como materia encargada de aplicar e desenvolver as competencias, coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes adquiridas ao longo da titulación, o Traballo Fin de Grao garda unha estreita relación con todas as materias correspondentes ao plan de estudos.

Hai que ter en conta a normativa propia de TFG da Universidade de Vigo e da Escola Universitaria CEU de Maxisterio de Vigo.
